

OBEC ÚHORNÁ

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ÚHORNÁ na roky 2023 – 2030

ÚHORNÁ, NOVEMBER 2022

Názov projektu: Podpora regionálneho rozvoja v najmenej rozvinutom okrese Gelnica
Kód projektu v ITMS2014+: NFP314011APG4

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu

Formulár 1 (Ú 1) Hlavička dokumentu PHRSR

Názov	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Úhorná na roky 2023 - 2030
Územné vymedzenie :	Obec Úhorná
Územný plán obce, schválený :	
Dátum schválenia PHRSR :	
Číslo uznesenia OZ Úhorná :	
Dátum platnosti :	xx.xx.2023 – 31.12.2030
Verzia :	1.0.
Publikovaný verejne :	

Zdroj: vlastné spracovanie

Prvé prijaté znenie sa označuje číslom 1.0. V prípade zásadnej zmeny sa nasledovné aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 atď. V prípade malých zmien sa označuje 1.1.

Obsah PHRSR obce Úhorná na roky 2023 - 2030

	ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK.....	4
	ZOZNAM POUŽITÝCH FORMULÁROV, TABULIEK, GRAFOV A ILUSTRÁCIÍ.....	6
1	ÚVOD	9
2	ANALYTICKÁ ČASŤ	15
2.1	ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA	16
2.1.1	HISTÓRIA OBCE	16
2.1.2	PRÍRODNÉ POMERY	16
2.1.3	ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE.....	18
2.1.4	TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	20
2.1.5	DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA	21
2.1.6	ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	23
2.1.7	OBYVATELSTVO	32
2.1.8	HOSPODÁRSKE POMERY, PODNIKANIE A ZAMESTNANOSŤ	36
2.1.9	CESTOVNÝ RUCH	41
2.1.10	ŠKOLSTVO A VZDELANIE	45
2.1.11	ZDRAVOTNÍCTVO	46
2.1.12	SOCIÁLNA OBLASŤ	46
2.1.13	KULTÚRA	50
2.1.14	ŠPORT.....	51
2.1.16	SAMOSPRÁVA A JEJ FINANČNÉ ZDRAVIE	53
2.1.17	BEZPEČNOSŤ A VEREJNÝ PORIADOK	56
2.1.18	VYHODNOTENIE REALIZÁCIE OPATRENÍ A AKTIVÍT PHSR OBCE ÚHORNÁ NA ROKY 2017 až 2023	56
2.1.19	EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO OBDOBIA	61
2.1.20	EX-ANTE HODNOTENIE STAVU PROJEKTOVEJ PRIPRAVENOSTI	62
2.2	ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA	62
2.2.1	ANALÝZA VÄZIEB ÚZEMIA	62
2.2.2	VPLYV VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ	66
2.3	ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA	67
2.3.1	SWOT ANALÝZA	67
2.3.2	IDENTIFIKÁCIA POTRIEB A ODHAD BUDÚCEHO VÝVOJA OBCE	70
3	STRATEGICKÁ ČASŤ	74
3.1	NÁDVÄZNOSŤ NA STRATÉGIE VYŠŠEJ ÚROVNE	74
3.2	VÍZIE A CIELE STANOVENÉ NA REGIONÁLNEJ ÚROVNI	76
3.3	VÍZIA A HLAVNÝ CIEĽ OBCE ÚHORNÁ	78
4	PROGRAMOVÁ ČASŤ	82
5	REALIZAČNÁ ČASŤ	86
5.1	SPOLUPRÁCA S PARTNERMI	86
5.2	INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR.....	87
5.3	KOMUNIKAČNÁ STRATÉGIA PHRSR.....	87
5.4	MONITOROVANIE A HODNOTENIE PHRSR	88
5.5	AKČNÝ PLÁN PHRSR.....	89
6	FINANČNÁ ČASŤ	100
6.1	INDIKATÍVNY FINANČNÝ PLÁN	100
7	ZÁVER.....	104
	ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV	105
	ZOZNAM PRÍLOH.....	108

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

a pod.	a podobne
AOTP	príspevok zamestnanosti ÚPSVaR
a.s.	akciová spoločnosť
CHLU	chránené ložiskové územie
CLLD	miestny rozvoj vedený komunitou
CHLU	chránené ložiskové územie
CHVU	chránené vtáčie územie
CR	cestovný ruch
ČOV	čistička odpadových vôd
DvHN	dávka v hmotnej núdzi
EO	ekonomicky aktívna osoba
ES	elektrická stanica
EŠIF	Európske štrukturálne investičné fondy
EU	Európska únia
FO	fyzická osoba
ha	hektár
IBV	Individuálna bytová výstavba rodinných domov
IS	index starnutia
IT	Informačné technológie
km	kilometer
KO	komunálny odpad
KOCR	Krajská organizácia cestovného ruchu
KSK	Košický samosprávny kraj
KURS	Koncepcia územného rozvoja Slovenska
m	meter
MAS	Miestna akčná skupina
m n. m.	metrov nad morom
MAS	Miestna akčná skupina
MOPS	Miestna občianska poriadková služba
MPSVaR	Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny
MRK	marginalizovaná rómska komunita
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
n. o.	nezisková organizácia
NFP	nenávratné finančné prostriedky
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
NN	nízke napätie
NP	Národný park
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
OcÚ	Obecný úrad
OZ	Obecné zastupiteľstvo
OSN	Organizácia spojených národov
o. z.	Občianske združenie
PD SR	Partnerská dohoda Slovenskej republiky
PHRSR	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
PHSR	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
PO	právnická osoba
POH	Program odpadového hospodárstva

PP	peňažný príspevok
PPnK	Peňažný príspevok na kompenzáciu
PZ SR	Policačný zbor Slovenskej republiky
r.	rok
REX	Regionálny rýchlik železničnej dopravy
SK	sociálna kuratela
SODB	sčítanie osôb, domov a bytov
SPOD	sociálno-právna ochrana detí
SR	Slovenská republika
s.r.o.	spoločnosť s ručením obmedzeným
STEEP	analýza vonkajších faktorov
SWOT	analýza silných, slabých stránok, príležitostí a ohrození
ŠU SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
TANAP	Tatranský národný park
ŤZP	ťažko zdravotne postihnutý
ŤZP-S	ťažko zdravotne postihnutý so sprievodcom
UoZ	uchádzač o zamestnanie
ÚPSVaR	Úrad práce sociálnych vecí a rodiny
ÚSES	územný systém ekologickej stability
VUC	Vyšší územný celok
VSD	Východoslovenská distribučná
VZN	Všeobecne záväzne nariadenie
Zb.	zbierka
ZMOHR	Združenie miest a obcí Hnileckého regiónu
ZMOS	Združenie miest a obcí Slovenska
Z. z.	zbierka zákonov

ZOZNAM POUŽITÝCH FORMULÁROV, TABULIEK, GRAFOV A ILUSTRÁCIÍ

Zoznam formulárov podľa obsahových častí dokumentu

Číslo formulára (označenie podľa metodiky)	OBSAHOVÁ ČASŤ DOKUMENTU Názov formulára	Umiestnenie formulára v dokumente
ÚVODNÁ ČASŤ		
1 (Ú 1)	Hlavička dokumentu PHRSR	Úvodná strana
2 (Ú 2)	Zámer spracovania PHRSR	text
3 (Ú 3)	Harmonogram spracovania PHRSR	text
4 (Ú 7)	Metódy zapojenia verejnosti do prípravy PHRSR	text
5 (Ú 8)	Dokumenty súvisiace so spracovávaním PHRSR	text
6 (Ú 6)	Zoznam členov pracovných skupín	Príloha č. 3
ANALYTICKÁ ČASŤ		
7 (A 1)	Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát	text
8 (Ú 9)	Ex - post hodnotenie obdobia od roku 2017	text
9 (A 7)	Evidencia podnikateľských subjektov	Príloha č. 4
10 (A 8)	Evidencia mimovládnych organizácií	Príloha č. 5
11 (A 6)	STEEP analýza obce Úhorná	text
12 (A 5)	SWOT analýza obce Úhorná	text
STRATEGICKÁ ČASŤ		
13	Prehľad cieľov stanovených v PHSR KSK 2016 - 2022	text
14	Prehľad cieľov a priorít stratégie CLLD územia MAS HNILEC na roky 2018 – 2023	text
15 (S 1)	Prehľad cieľov stanovených v PHRSR obce Úhorná na roky 2023 – 2030	text
16	Prehľad priorít a opatrení stanovených v PHRSR obce Úhorná na roky 2023 – 2030	text
PROGRAMOVÁ ČASŤ		
17 (P 1)	Rozvojová stratégia obce Úhorná na roky 2023 - 2030	text
REALIZAČNÁ ČASŤ		
18 (R 5)	Plán monitorovania a hodnotenia PHRSR	text
19 (R 6)	AKČNÝ PLÁN implementácie PHRSR obce Úhorná na roky 2023 – 2030	text
FINANČNÁ ČASŤ		
20	Finančný plán realizácie aktivít PHRSR obce Úhorná na roky 2023 – 2030 (€)	text
21 (F5)	Indikatívny rozpočet - sumarizácia	text

Zdroj : Vlastné spracovanie

Zoznam tabuliek

- Tabuľka 1** Administratívne a územné začlenenie
- Tabuľka 2** Dostupnosť k najdôležitejším miestam a sídlam z obce Úhorná
- Tabuľka 3** Vybavenie obce technickou infraštruktúrou
- Tabuľka 4** Štruktúra domov podľa plynovej prípojky
- Tabuľka 5** Územia európskeho významu v okrese Gelnica
- Tabuľka 6** Výmera pôdy obce Úhorná k 31.12.2021
- Tabuľka 7** Produkcia emisií základných znečisťujúcich látok v okrese Gelnica (v tonách)
- Tabuľka 8** Ročné priemery imisií základných znečisťujúcich látok v regióne (monitorovacia stanica Krompachy ul. SNP)
- Tabuľka 9** Množstvo komunálneho odpadu podľa druhov odpadu (v tonách) okres Gelnica
- Tabuľka 10** Nakladanie s komunálnym odpadom (KO) v okrese Gelnica
- Tabuľka 11** Vývoj počtu a hustota obyvateľov v obci Úhorná

- Tabuľka 12** Veková štruktúra obyvateľov obce od r. 1996
- Tabuľka 13** Veková štruktúra obyvateľov v základných vekových kategóriách k 31.12.2021
- Tabuľka 14** Vývoj osôb v poproduktívnom veku od r. 1996 k 31.12.2021
- Tabuľka 15** Pohyb obyvateľstva v obci Úhorná
- Tabuľka 16** Štruktúra obyvateľov podľa rodinného stavu v obci Úhorná k 01.01.2021
- Tabuľka 17** Sobášnosť a rozvodovosť v obci Úhorná
- Tabuľka 18** Vývoj početného zastúpenia vekovej skupiny 0 – 4 rokov v obci Úhorná
- Tabuľka 19** Obyvateľstvo podľa národnosti v obci k 01.01.2021
- Tabuľka 20** Náboženské vyznanie
- Tabuľka 21** Odvetvová štruktúra subjektov pôsobiach v obci
- Tabuľka 22** Počty ekonomicky aktívnych právnických osôb (PO) a fyzických osôb – podnikateľov (FO-P) pôsobiach v obci k 31.12.
- Tabuľka 23** Ekonomická aktivita obyvateľstva obce Úhorná k 01.01.2021
- Tabuľka 24** Obyvatelia podľa ekonomickej činnosti v obci Úhorná k 01.01.2021
- Tabuľka 25** Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca (v €)
- Tabuľka 26** Celkový počet uchádzačov o zamestnanie v obci Úhorná k 31.12.2021
- Tabuľka 27** Počet uchádzačov o zamestnanie (UoZ) podľa veku z obce Úhorná
- Tabuľka 28** Počet uchádzačov o zamestnanie (UoZ) podľa vzdelania v obci k 31.12.2021
- Tabuľka 29** Počet uchádzačov o zamestnanie podľa dĺžky evidencie k 31.12.2021
- Tabuľka 30** Počet uchádzačov o zamestnanie (UoZ) podľa profesie posledného zamestnania k 31.12.2021
- Tabuľka 31** Služby cestovného ruchu (CR) v okolí – ubytovanie a stravovanie
- Tabuľka 32** Najvyššie dosiahnuté vzdelanie obyvateľov obce Úhorná k 01.01.2021
- Tabuľka 33** Zdravotnícka infraštruktúra v obci
- Tabuľka 34** Sociálna infraštruktúra v obci
- Tabuľka 35** Poberatelia dávky v hmotnej núdzi (DvHN) obce Úhorná
- Tabuľka 36** Veková štruktúra osôb uznaných za ŤZP – stav k 31.12.2021
- Tabuľka 37** Veková štruktúra držiteľov preukazu ŤZP– stav k 31.12.2021
- Tabuľka 38** Počet poberateľov - peňažné príspevky (PP) na kompenzáciu podľa zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu (PPnK) s trvalým pobytom v obci Úhorná
- Tabuľka 39** Počet detí v evidencii sociálnej kurately ÚPSVaR k 31.12.2021 z Úhornej
- Tabuľka 40** Vykonávanie opatrení ÚPSVaR zo strany sociálnoprávnej ochrany detí (SPOD) a sociálnej kurately (SK) k 31.12.2021 – obec Úhorná
- Tabuľka 41** Počet detí v náhradnej starostlivosti a s nariadeným výchovným opatrením k 31.12.2021 – obec Úhorná
- Tabuľka 42** Infraštruktúra kultúry obce Úhorná
- Tabuľka 43** Kultúrne aktivity v obci počas roka
- Tabuľka 44** Infraštruktúra športu obce Úhorná
- Tabuľka 45** Športové aktivity v obci počas roka
- Tabuľka 46** Domy v obci podľa typu
- Tabuľka 47** Štruktúra domov podľa obdobia výstavby
- Tabuľka 48** Domy podľa formy vlastníctva
- Tabuľka 49** Domy podľa typu vodovodnej prípojky
- Tabuľka 50** Domy podľa typu kanalizačného systému
- Tabuľka 51** Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správných služieb
- Tabuľka 52** Analýza ekonomického hospodárenia obce Úhorná (na základe záverečného účtu r. 2019 – 2021 a rozpočtov na roky 2022 – 2024)
- Tabuľka 53** Aktuálna zadlženosť obce
- Tabuľka 54** Hodnotenie implementácie opatrení/aktivít PHSR obce Úhorná na roky 2017 až 2023 - HOSPODÁRSKA OBLASŤ
- Tabuľka 55** Hodnotenie implementácie opatrení/aktivít PHSR obce Úhorná na roky

2017 až 2023 - SOCIÁLNA OBLASŤ

Tabuľka 56 Hodnotenie implementácie opatrení/aktivít PHSR obce Úhorná na roky 2017 až 2023 - ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ

Tabuľka 57 Zrealizované aktivity PHSR obce Úhorná na roky 2017 až 2023

Tabuľka 58 Nerealizované aktivity PHSR obce Úhorná na roky 2017 až 2023

Tabuľka 59 Čiastočne zrealizované/prebiehajúce aktivity PHSR obce Úhorná na roky 2017 až 2023

Tabuľka 60 Územné členenie

Zoznam grafov

Graf 1 Zastúpenie mužov a žien na celkovom počte obyvateľov obce Úhorná (vývoj v období rokov 2002-2021)

Graf 2 Veková pyramída obyvateľov obce Úhorná k 31.12.2021

Graf 3 Ekonomická štruktúra obyvateľov z hľadiska veku v obci Úhorná od r. 2002 (v %)

Zoznam ilustrácií

Obrázok 1 Mapa – obec Úhorná

Obrázok 2 Susediace katastrálne územia obce Úhorná (satelitná kompozícia)

Obrázok 3 Finančné hospodárenie obce Úhorná za rok 2021 (podľa FinStat)

Obrázok 4 Výsledok hospodárenia obce Úhorná od roku 2008

Obrázok 5 Poloha obce k významnejším sídelným štruktúram

1 ÚVOD

Dokument „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Úhorná na roky 2023 – 2030“ bol vypracovaný v zmysle zákona Národnej rady SR č. 539/ 2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, v rámci realizácie projektu „Podpora regionálneho rozvoja najmenej rozvinutého okresu Gelnica“ Operačného programu Efektívna verejná správa a jeho schválením Obecným zastupiteľstvom (OZ) v Úhornej bude nahrádzať dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Úhorná na roky 2017 – 2023“.

Je základným dokumentom pre riadenie samosprávy, vychádzajúc z poznania situácie a konkrétnych potrieb občanov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov, vytvára predstavu o budúcom vývoji územia spolu s opatreniami a aktivitami na jej zabezpečenie.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (ďalej PHRSR) obce Úhorná na roky 2023 - 2030 je vypracovaný v náväznosti na

- implementáciu projektu „Podpora regionálneho rozvoja v najmenej rozvinutom okrese Gelnica“, v rámci Operačného programu Efektívna verejná správa a spolufinancovaný Európskym sociálnym fondom.; Kód projektu v ITMS2014+: 314011APG4, v súlade so Zmluvou o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. Z314011APG4 medzi Ministerstvom vnútra SR a Mestom Gelnica, financovaný z vlastných zdrojov mesta Gelnica vo výške spolufinancovania uvedeného projektu,
- legislatívnu povinnosť pre obec v zmysle zákona č. 539/2008 Z.z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov,
- aktuálne výzvy, problémy a priority v rozvoji obce v kontexte nových prístupov k rozvoju územia (inteligentné, zelené, udržateľné obce a pod.) s dôrazom na zvyšovanie kvality života jeho obyvateľov, podnikateľského prostredia, životného prostredia a vplyvov vonkajšieho prostredia,
- definovanie národných priorít implementácie Národnej stratégie regionálneho a územného rozvoja SR do roku 2030, Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj, Partnerskej dohody SR na roky 2021 – 2027,
- identifikované nové možnosti čerpania nenávratných finančných prostriedkov z Európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF), zdrojov štátneho rozpočtu z kapitol jednotlivých ministerstiev, regionálnej úrovne Košického samosprávneho kraja (KSK) a Miestnej akčnej skupiny (MAS) HNILEC, o.z. Margecany v prospech obce a všetkých jej obyvateľov, vzhľadom na nové programové obdobie regionálnej politiky EÚ a nové rozvojové priority EÚ,
- ukončenie platnosti strategického dokumentu „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Úhorná roky 2017 – 2023“ s možnosťou vypracovania nového dokumentu s platnosťou dokumentu do roku 2030.

Formulár 2 (Ú 2) Zámer spracovania PHRSR

Zámer spracovania PHRSR	
Názov dokumentu	- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Úhorná na roky 2023 - 2030
Forma spracovania	- Proces tvorby dokumentu bude zabezpečený v rámci implementácie projektu „Podpora regionálneho rozvoja v najmenej rozvinutom okrese Gelnica“; Kód projektu v ITMS2014+: 314011APG4, v súlade s Metodikou a inštitucionálnym rámcom tvorby verejných stratégií schválenej Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 197/2017 zo dňa

	26. apríla 2017 s Metodikou tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja miest a obcí pre programové obdobie po roku 2020.
Riadenie procesu spracovania	- V mesiaci júl 2022 začali prípravné práce tvorby PHRSR obce Úhorná na roky 2023 – 2030 a gestorom bol poverený koordinátor prípravných prác a menovaní členovia prípravného tímu. - Prípravný tím mal za úlohu pripraviť podklady na rozhodnutie samosprávy o aktualizácii alebo o spracovaní nového dokumentu PHRSR, o jeho forme, obsahu, rozsahu a rozvojovom smerovaní, ktoré boli súčasťou Vstupnej správy a bol zložený so zástupcov poslancov Obecného zastupiteľstva, občanov obce. - Vstupná správa pre spracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Úhorná na roky 2023 – 2030 bola schválená uznesením Obecného zastupiteľstva v Úhornej č. 13/2022 zo dňa 27.09.2022. - Dňa 28.09.2022 bol menovaný koordinátor tvorby stratégie, zriadený riadiaci výbor a tím pre koordináciu tvorby PHRSR pozostávajúci z pracovných skupín zložených z poslancov OZ, zástupcov občanov k vypracovaniu dokumentu PHRSR podľa jeho obsahu. - Zapojenie verejnosti do procesu tvorby dokumentu prebiehala formou dotazníkového prieskumu a rozhovormi s vedením obce a jej zamestnancami a občanmi Úhornej. - Informovanie prebiehalo formou webovej stránky obce www.uhorna.sk, prostredníctvom zasadnutí OZ a zasadnutí komisií pri OZ Úhornej.
Obdobie spracovania	- PHRSR bol spracovávaný v období júl 2022 – apríl 2023, (viď. harmonogram spracovania, vrátane posudzovania vplyvov na životné prostredie strategického dokumentu OÚ Gelnica, OSZP podľa zákona č. 24/2006 Z.z.)
Financovanie spracovania	- Financovanie procesu tvorby dokumentu bolo zabezpečené v rámci implementácie projektu „Podpora regionálneho rozvoja v najmenej rozvinutom okrese Gelnica“; Kód projektu v ITMS2014+: 314011APG4, v súlade so Zmluvou o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. Z314011APG4 a z vlastných zdrojov mesta Gelnica vo výške spolufinancovania uvedeného projektu. Nenávratný finančný príspevok je poskytnutý v rámci Operačného programu Efektívna verejná správa a spolufinancovaný Európskym sociálnym fondom. Poskytovateľ príspevku : Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Formulár 3 (Ú3) Harmonogram spracovania PHRSR

Harmonogram spracovania PHRSR												
	2022						2023					
Termín	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Potreba tvorby nového strednodobého strategického rozvojového dokumentu obce Úhorná vyplynula z realizovanej analýzy potrieb, nových výziev, problémov, zo zistenia, že existujúce PHSR obce Úhorná na roky 2017 – 2023 nerieši adekvátne aktuálne výzvy a problémy, ako

aj z dôvodu, aby sa naplnili podmienky pre prístup k finančným a iným zdrojom pre ďalší rozvoj obce. Výsledky tejto analýzy boli zapracované do Vstupnej správy k vypracovaniu strategického dokumentu „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Úhorná na roky 2023 – 2030“, ktorá bola schválená uznesením Obecného zastupiteľstva v Úhornej č. 13/2022 zo dňa 27.09.2022.

Vstupná správa k vypracovaniu strategického dokumentu „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Úhorná na roky 2023 – 2030“ (ďalej len Vstupná správa PHRSR) bola vypracovaná v súlade s Metodikou a inštitucionálnym rámcom tvorby verejných stratégií schválenej Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 197/2017¹ zo dňa 26. apríla 2017 a Metodikou tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja miest a obcí pre programové obdobie po roku 2020.²

PHRSR obce Úhorná na roky 2023 – 2030 je strednodobý strategický programový dokument, vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR do roku 2030, obsahujúci analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, vypracovaný pri uplatnení partnerstva, určuje hlavné smery jeho vývoja, stanovuje ciele, dôležité potreby a úlohy vo všetkých oblastiach života k napĺňaniu vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce Úhorná. Súčasťou dokumentu je aj určený spôsob monitorovania a hodnotenia, ktorý na základe ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a doplňovaný.

Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v § 8 upravuje podmienky spracovania dokumentu Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, jeho schvaľovanie a aktualizáciu. Dokument určuje podmienky personálneho a finančného zabezpečenia plnenia opatrení/ aktivít, jeho pravidelné vyhodnocovanie a jeho aktualizáciu a zmenu.³

V rámci celého procesu prípravy a spracovania PHRSR boli používané rôzne metódy zapájania verejnosti, najmä prostredníctvom zverejňovania dôležitých informácií na webovom sídle obce, na facebookovej stránke obce, uskutočnenie dotazníkového prieskumu občanov obce, organizovaním verejných stretnutí s miestnymi obyvateľmi, odbornými poradnými skupinami, pracovnými skupinami. Dokument v záverečnej fáze jeho spracovania bol verejne pripomienkovaný, prerokovaný a schvaľovaný Obecným zastupiteľstvom.

Formulár 4 (Ú 7) Metódy zapojenia verejnosti do prípravy PHRSR

Metóda zapojenia verejnosti do prípravy PHRSR	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Tlačené materiály			
Verejné informačné tabule	áno	áno	áno
Informačné formuláre, tabuľky údajov,			
Internetové stránky	áno		
Využitie existujúcich médií			
Zverejňovanie informácií v miestnej tlači			
Stretnutia			
Stretnutia s kľúčovými ľuďmi/skupinami	áno	áno	áno
Návšteva v dotknutom území	áno	áno	áno
Verejné vypočutie	áno	áno	áno
Využitie miestnych ľudí na získavanie názorov	áno	áno	áno
Rozhovory a prieskumy			

Dotazník pre záujmové skupiny			
Dotazník pre širokú verejnosť	áno	áno	áno
Poradné skupiny			
Miestne poradné skupiny	áno	áno	áno
Odborné poradné skupiny			
Pracovné skupiny	áno	áno	áno
Riešenie problémov			
Rokovanie bez prítomnosti moderátora/facilitátora	áno	áno	áno

Zdroj: vlastné spracovanie

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Úhorná je súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja vypracovaných na úrovni miest a obcí, regiónov, samosprávnych krajov a štátu v súlade s programovými dokumentmi Európskej únie pre využitie zdrojov fondov EÚ.

Podpora regionálneho rozvoja sa uskutočňuje procesom plánovania a programovania v súvislosti s dokumentmi vyššej úrovne (Európska úroveň), na ktoré nadväzujú dokumenty nižšej úrovne (národná, regionálna) až po miestnu úroveň.

Formulár 5 (Ú8) Dokumenty súvisiace so spracovávaním PHRSR

Názov dokumentu Postavenie dokumentu/ úroveň	obstaranie/ schvaľovanie dokumentu	Časové zameranie	Relevantnosť k spracováva nému PHRSR	Zdroj
EURÓPSKA ÚROVEŇ				
Zmluva o fungovaní Európskej únie	EÚ	neurčené	vysoká miera	https://eur-lex.europa.eu/
Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (1994)	EÚ	neurčené	vysoká miera	https://eur-lex.europa.eu/
Ciele politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027 – Partnerská dohoda	EÚ	Do roku 2027	vysoká miera	www.partnerskadohoda.gov.sk/
Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj	EÚ	Do roku 2030	vysoká miera	https://www.minzp.sk/agenda-2030/
Európa 2020	EÚ	neurčené	vysoká miera	https://www.eu2020.gov.sk/europa-2020/
Horizont Európa 2021 - 2027	EÚ	Do roku 2027	vysoká miera	https://www.consilium.europa.eu/
Európska zelená dohoda	EÚ	neurčené	vysoká miera	https://ec.europa.eu/
Program pre sociálnu zmenu a inovácie v oblasti zamestnanosti a sociálneho začleňovania	EÚ	neurčené	vysoká miera	https://ec.europa.eu/
Európsky pilier sociálnych práv (2017)	EÚ	neurčené	vysoká miera	https://www.consilium.europa.eu/
NÁRODNÁ ÚROVEŇ				
Národná stratégia regionálneho rozvoja SR do roku 2030	Úrad vlády SR	Do roku 2030	vysoká miera	https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/01/SLOVENSKO-2030.pdf
Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030	Úrad vlády SR	Do roku 2030	vysoká miera	https://www.mirri.gov.sk/sekcie/vizia-a-strategia-rozvoja-slovenska-do-roku-2030/
Národný investičný plán Slovenskej republiky na roky 2018 - 2030	Úrad vlády SR	Do roku 2030	vysoká miera	https://www.mirri.gov.sk/sekcie/investicie/narodny-investicny-plan/
Programové vyhlásenie vlády SR na obdobie r. 2020 - 2024	Úrad vlády SR	Do roku 2024	vysoká miera	https://www.mpsr.sk/programove-vyhlasenie-vlady-slovenskej-republiky-na-obdobie-rokov-2020-2024/

Národný program reforiem SR 2020	Úrad vlády SR	Do roku 2024	vysoká miera	https://www.mfsr.sk/
Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja	Úrad vlády SR	neurčené	vysoká miera	https://www.zakonypreludi.sk/zz/2008-539
Strategický plán SR pre investície z eurofondov r. 2021 - 2027	Úrad vlády SR	Do roku 2027	vysoká miera	https://www.eurofondy.gov.sk/
Koncepcia územného rozvoja Slovenska	Úrad vlády SR	neurčené	vysoká miera	https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/vystavba-5/uzemne-planovanie/dokumenty/koncepcia-uzemneho-rozvoja-slovenska-kurs2001
Plán obnovy a odolnosti SR	Úrad vlády SR	neurčené	vysoká miera	https://www.mfsr.sk/sk/verejnost/plan-obnovy-odolnosti/
Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030	Úrad vlády SR	Do roku 2030	vysoká miera	https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/doprava-3/strategia/strategicky-plan-rozvoja-dopravy-sr-do-roku-2030
Stratégia rozvoja udržateľného cestovného ruchu do roku 2030	Úrad vlády SR	Do roku 2030	vysoká miera	https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/cestovny-ruch-7/legislativa-a-koncepcne-dokumenty/
Stratégia pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do r. 2030	Úrad vlády SR	Do roku 2030	vysoká miera	https://www.minv.sk/?strategia-pre-rovnost-inkluziu-a-participaciju-romov-do-roku-2030
Atlas rómskych komunit na Slovensku 2019	Úrad vlády SR	neurčené	vysoká miera	https://www.minv.sk/?atlas-romskych-komunit-2019
Envirostratégie SR 2030	Úrad vlády SR	Do roku 2030	vysoká miera	https://www.minzp.sk/iep/strategicke-materialy/envirostrategia-2030/
Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 - 2030	Úrad vlády SR	Do roku 2030	vysoká miera	https://www.economy.gov.sk/energetika/navrh-integrovaného-narodného-energetického-a-klimatického-planu
Program odpadového hospodárstva SR na roky 2021 - 2025	Úrad vlády SR	Do roku 2025	vysoká miera	https://www.enviroportal.sk/clanok/mzp-sr-program-odpadoveho-hospodarstva-sr-2021-2025
Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR na roky 2021 - 2027	Úrad vlády SR	Do roku 2027	vysoká miera	https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/plan-rozvoja-verejnych-vodovodov-verejnych-kanalizaci-pre-uzemie-sr-n
Akčný plán rozvoja okresu Gelnica	Úrad vlády SR	Do roku 2022	vysoká miera	https://www.nro.vicepremier.gov.sk/site/assets/files/1298/akcny_plan_rozvoja_okresu_gelnica.pdf
REGIONÁLNA ÚROVEŇ				
PHRSR Košického samosprávneho kraja na roky 2016 - 2022	KSK	Do roku 2022	vysoká miera	https://web.vucke.sk/sk/uradnatabula/rozvoj-regionu/program-hosp-socialneho-rozvoja/
Program obnovy krajiny Košického kraja	KSK	aktuálne	stredná miera	https://web.vucke.sk/sk/kompetencie/regionalny-rozvoj/program-obnovy-krajiny/
Koncepcia rozvoja kultúry v Košickom samosprávnom kraji	KSK	aktuálna	stredná miera	https://web.vucke.sk/sk/kompetencie/kultura/aktuality/koncepcia-rozvoja-kultury-kosickom-samospravnom-kraji-2020-2025-2030.html
Program odpadového hospodárstva Košického kraja na roky 2021 - 2026	KSK	Do roku 2026	vysoká miera	https://www.kosice.sk/
Stratégia MAS HNILEC na roky 2018 - 2023	MAS Hnilec, o. z.,	Do roku 2023	vysoká miera	https://www.mashnilec.sk/
Stratégia rozvoja cestovného ruchu v okrese Gelnica na obdobie rokov 2019 - 2025	MAS Hnilec, o. z.,	Do roku 2025	vysoká miera	Stratégia rozvoja cestovného ruchu v okrese Gelnica na obdobie rokov 2019-2025 (výhľadovo 2030) - turistická

				destinácia Hnilecká dolina 2030 (webnode.sk)
MIESTNA ÚROVEŇ				
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Úhorná na roky 2017 až 2023	obec Úhorná	2017 - 2023	Vysoká miera	https://www.uhorna.sk/
Viacročný rozpočet obce	obec Úhorná	aktuálny	Vysoká miera	https://www.uhorna.sk/
Komunitný plán sociálnych služieb obce Úhorná na roky 2022 - 2027	obec Úhorná	2022 - 2027	Vysoká miera	https://www.uhorna.sk/

Zdroj : Vlastné spracovanie

V záverečnej fáze spracovania dokumentu je vstupom do procesu prerokovania (zverejnenie a následne prerokovanie) samotný návrh PHRSR a Správa o hodnotení strategického dokumentu odborne spôsobilou osobou Okresného úradu Gelnica, Odboru životného prostredia v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.⁴

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Úhorná na obdobie 2023 – 2030 je kľúčovým strednodobým strategickým dokumentom, ktorý určuje prioritné smerovanie obce a bude pomáhať k všestrannému rozvoju svojho územia, k starostlivosti o kvalitu životného prostredia, k potrebám svojich obyvateľov a k ochrane a zveľaďovaniu kultúrneho a prírodného dedičstva.

Dokument navrhuje trvale udržateľnú rozvojovú stratégiu zameranú na hospodársky a sociálny rozvoj obce efektívnym využívaním zdrojov (prírodných, historických, kultúrnych, priestorových, materiálnych, technických, ľudských, finančných a iných) za aktívneho dodržiavania princípov ochrany životného prostredia.

Cieľom PHRSR nie je vyriešiť všetky problémy vyskytujúce sa na jeho území, ale ukázať cestu, ktorá umožní vytvoriť vhodné predpoklady pre ich riešenie.

2 ANALYTICKÁ ČASŤ

Analytická časť PHRSR obce Úhorná na roky 2023 – 2030 obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu vnútorného prostredia, vonkajšieho prostredia a súčasnej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné rizika a ohrozenia v návaznosti na existujúce koncepcie.

Je zameraná na zisťovanie využívania vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja k definovaniu podmienok udržateľného rozvoja, identifikáciu vplyvu vonkajšieho prostredia na vývoj situácie v území s posúdením väzieb na širšie územia.

Analýza vychádza zo získaných informácií databáz, kvantitatívnych a kvalitatívnych dát.

Formulár 7 (A 1) Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát

Oblasť dát /téma	Zdroj dát	Webová stránka
Demografia	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	www.upsvar.sk
	Obecný úrad Úhorná	https://www.uhorna.sk/
	Košický samosprávny kraj	www.vucke.sk
Bývanie	Obecný úrad Úhorná	https://www.uhorna.sk/
	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
Školstvo a vzdelávanie	Obecný úrad Úhorná	https://www.uhorna.sk/
	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
Zdravotníctvo	Zzz.sk	https://www.zzz.sk/zariadenia/okres-gelnica/
	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
Sociálna starostlivosť	Obecný úrad Úhorná	https://www.uhorna.sk/
	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	www.upsvar.sk
Ekonomická situácia, zamestnanosť	Obecný úrad Úhorná	https://www.uhorna.sk/
	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	www.upsvar.sk
	Košický samosprávny kraj	www.vucke.sk
	FinStat	www.finstat.sk
Technická infraštruktúra, dopravná infraštruktúra a vybavenosť obce	Obecný úrad Úhorná	https://www.uhorna.sk/
	Ministerstvo životného prostredia SR	www.minzp.sk
	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
	Železnice Slovenskej republiky	https://www.geocaching.com/
Životné prostredie	Obecný úrad Úhorná	https://www.uhorna.sk/
	Ministerstvo životného prostredia SR	www.minzp.sk
	Ministerstvo životného prostredia SR	Atlas krajiny SR - Webová mapová aplikácia (sazp.sk)
	Ministerstvo zdravotníctva SR	www.mzsr.sk
	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
	Košický samosprávny kraj	www.vucke.sk
	Obecný úrad Úhorná	https://www.uhorna.sk/
Cestovný ruch	Obecný úrad Úhorná	https://www.uhorna.sk/
	Košický samosprávny kraj	www.vucke.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

2.1 ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA

2.1.1 HISTÓRIA OBCE

Prvá písomná zmienka o obci Úhorná je z roku 1383 s názvom Ohary a jej historickým vývojom sa menil jej názov v roku 1437 Ohor, v roku 1773 Uhorna, v roku 1920 Uhorná, a od roku 1927 má obec terajší názov Úhorná, pričom maďarsky sa úradne obec nazývala Dénes.

Obec bola založená na valaskom práve sa, patrila panstvu Krásna Hôrka a jej obyvatelia sa živili chovom oviec, pálením dreveného uhlia, prácou v lese a Smolníckych baniach.

Od roku 1881 bola obec administratívne začlenená pod Gemersko - malohontskú župu, pod okres Gelnica, kraj Košice, následne po roku 1960 pod Východoslovenský kraj a okres Spišská Nová Ves.

V roku 1828 mala obec 75 domov a 552 obyvateľov. Mnohí sa vysťahovali do priemyselných obcí Spiša

Za prvej Československej republiky sa zamestnanie obyvateľov nezmenilo, bolo rozvinuté hlavne tkáčstvo. Obyvatelia obce sa zapojili do partizánskeho hnutia a Slovenského národného povstania. Pôdu v území obrábali súkromne hospodáriaci roľníci a väčšina obyvateľov pracovala banských, lesných a iných podnikoch v susednej obci Smolník, v Prakovciach a Košiciach.

Na mieste pôvodného dreveného kostola sa dnes nachádza rímskokatolícky kostol Sedembolestnej panny Márie, ktorý bol postavený v roku 1749 a ktorý v súčasnosti tvorí dominantu obce. Pri kostole sa nachádza cintorín.⁵

2.1.2 PRÍRODNÉ POMERY

Kataster obce Úhorná je obkolesený pásom zalesnených vrchov a patrí do subprovincie Vnútrotných Západných karpát, oblasti Slovenského rudohoria a geomorfologického celku Volovské vrchy, v južnej časti polcelku Pipitka a v severnej časti podcelku Zlatý stôl. Najvyšším bodom Volovských vrchov je Zlatý stôl (1322 m n. m.). Ďalšie výrazné vrcholy v okolí obce sú Hekerová (1260 m n. m.), Pipitka (1225 m n. m.), Biele skaly (1252 m n. m.), Skalisko (1293 m n. m.), Volovec (1283 m n. m.) a ďalšie.

Územie obce je z hľadiska geologickej stavby súčasťou

- staršieho paleozoika gemerika, tvorené metapieskovcami fylitmi, karbonátmi, lyditmi, zlepenkami, bázickými metavulkanitmi (súvrstvie Bystrého potoka); vrchný silúr,
- staršieho paleozoika gemerika, tvorené kyslými vulkanitmi; spodný devón

Základné geochemické typy hornín v území sú metapsamity. Vulkanické horniny sú tvorené pyroklastickými brekciami, aglomerátmi a uloženinami pyroklastických prúdov.

Kvartérny pokryv územia tvoria ostatné bližšie geneticky nerozlíšené sedimenty, nečlenené predkvartérne podložie s nepravidelným pokryvom bližšie nerozlíšených svahovín a sutín a deluviálne sedimenty vcelku, hlinité, hlinito-piesčité, hlinito-kamenité, piesčito-kamenité až balvanovité svahoviny a sutiny.

Z pôd v oblasti prevládajú kambizeme, kambizeme podzolové, sprievodné podzoly kambizemné a rankre tvorené zo zvetralín kyslých hornín (stredná časť katastra). Ďalej v menšom zastúpení sa nachádzajú podzoly, podzoly kambizemné, sprievodné rankre a litozeme tvorené z ľahších zvetralín kyslých hornín (severná časť katastra) a podzoly, podzoly modálne a humusovo-železité, sprievodné podzoly organozemné, litozeme a rankre tvorené z ľahších zvetralín kyslých hornín (južná časť katastra).

Zrnitostná trieda pôdy v území je hlinitá, piesočnato-hlinitá a hlinito-piesčitá - stredne kamenité, štrkovité pôdy (20-50%), so strednou retenčnou schopnosťou priepustnosti a vlhkým vlhkosťným režimom pôd.

Z hľadiska vertikálnej členitosti typu reliéfu sa v území prevláda nižšia hornatina, veľmi silne členitá nižšia hornatina tvorená tenkými pokryvmi polygénnych elúvií a delúvií, metamorfovanými kryštalickejšími horninami (bridlice, fylity, svory, ruly, migmatity, amfibolity).

Územie odvodňuje vodný tok Smolník, prameniáci vo Volovských vrchoch, na juhovýchodnej strane Úhornianskeho sedla, meria 19,7 km, v intraviláne obce Úhorná priberá 4 nepomenované prítoky a je pravostranným prítokom Hnilca, ktorý odvodňuje celú Hnileckú dolinu až k ústiu rieky Hornád pri vodnej nádrži Ružín v obci Margecany.

Celé územie katastra patrí podľa **fytogeografického-vegetačného členenia** do bukovej zóny kryštálicko-druhohornej oblasti Volovské vrchy. Potenciálnu prirodzenú vegetáciu v území tvoria pomerne husto porastené zmiešané, ihličnaté a listnaté lesy, v ktorých prevažujú bukové a jedľovo – bukové lesy, jedľové lesy a jedľovo-smrekové lesy. V porastoch sa často vyskytuje aj smrek.⁶

Katastrálne územie obce patrí do najlesnatejšieho okresu Slovenskej republiky, do okresu Gelnica so 74% zalesnosťou, pričom v katastrálnom území obce sa nachádzajú lesné pozemky na rozlohe 578,55 ha, tvoriace 65,55% podiel rozlohy územia. Prirodzenú vegetáciu v území tvoria lesy, v ktorých prevládajú bukové smrekové a jedľovo-bukové lesy. Rozšírenými drevinami sú buk, jedľa, smrek, smrekovec opadavý, borovica sosna, a ostatné listnaté dreviny ako javor horský, hrab, breza previsnutá, lieska obyčajná a ďalšie.⁵

Územie patrí do mierne chladnej a veľmi vlhkej klimatickej oblasti s priemernou júlovou teplotou v rozmedzí 12-16 °C, s priemernou januárovou teplotou -5 až -7 °C a s priemernou ročnou teplotou vzduchu okolo 2-4°C. Územie je pomerne bohaté na vlahu, priemerný ročný úhrn zrážok sa pohybuje na úrovni cca 800-1000 mm. V januári dosahuje úhrn zrážok okolo 40-50 mm, v júli 100-120 mm. Priemerný počet dní s hmlou v území je 20-50 dní v oblasti v podhorských až horských svahových polôh a 70-300 dní v horských oblastiach strednej až západnej časti katastra. Hodnoty teplôt, zrážok, smer vetra a ďalšie klimatické prvky sú prispôbené reliéfom, vegetáciou a činnosťou človeka. K miestnej odlišnosti klímy dochádza v závislosti od nadmorskej výšky. Lesné územia, ktoré v území prevládajú majú chladnejšiu a vlhšiu klímu oproti zvyšnému územiu.⁶

2.1.3 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

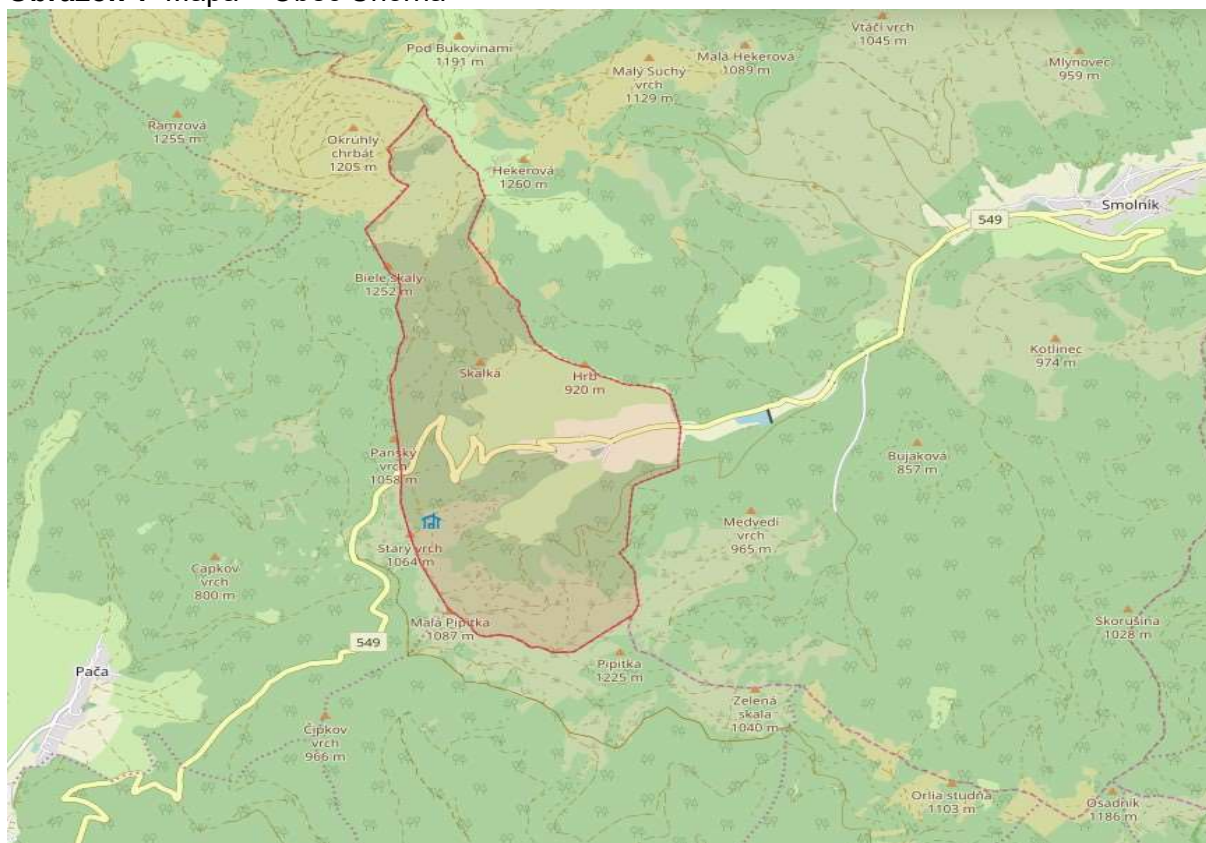
Obec Úhorná sa rozprestiera na rozlohe 883 ha, v nadmorskej výške v strede obce 710 m.n.m., v katastri 618 - 1225 m n. m., patrí do administratívneho celku okresu Gelnica v tzv. Hnileckej doline a nachádza sa v juhozápadnej časti Košického samosprávneho kraja. Z geomorfologického hľadiska patrí územie do provincie Západné Karpaty, do oblasti Slovenské rudohorie, geomorfologického celku Volovské vrchy, podcelkov Pipitka a Zlatý stôl. Územie je odvodňované riekou Hnilec, prostredníctvom Smolníckeho potoka. Na hornom toku rieky Hnilec je vybudovaná vodná nádrž Palcmanská Maša a má význam z hľadiska vodohospodárskeho a rekreačného.

Tabuľka 1 Administratívne a územné začlenenie

Názov obce	Úhorná
Názov okresu	Gelnica
Názov kraja	Košický samosprávny kraj
Štatút	obec
Kód obce	543683
Kód katastrálneho územia	866342

Zdroj : Obecný úrad

Obrázok 1 Mapa – Obec Úhorná

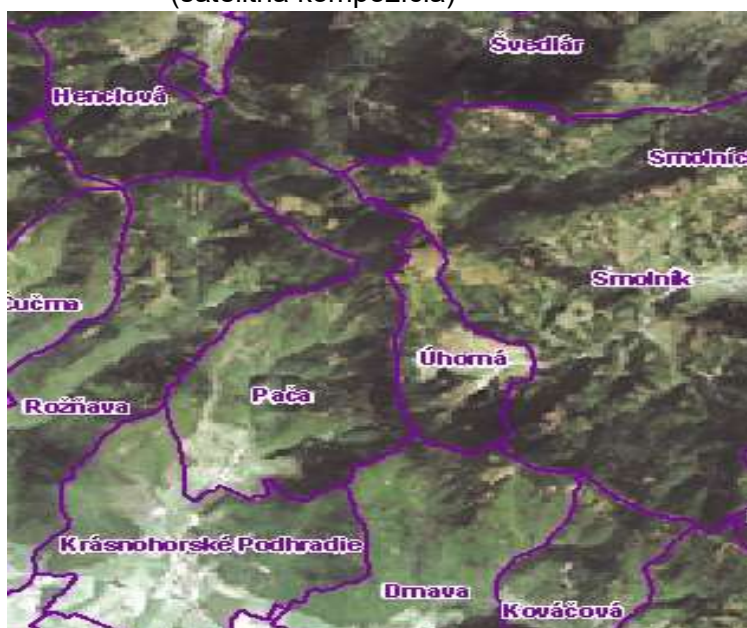
Zdroj : <https://mapa.zoznam.sk/>

Susediace katastre obce Úhorná

- katastrálne územie obce Smolník
- katastrálne územie obce Pača
- katastrálne územie obce Drnava

Obrázok 2 Susediace katastrálne územia obce Úhorná
(satelitná kompozícia)

Zdroj : [Atlas krajiny SR - Webová mapová aplikácia \(sazp.sk\)](http://Atlas krajiny SR - Webová mapová aplikácia (sazp.sk))

Obec je prístupná po štátnej ceste II. triedy č. 549 z obce Smolník a Krásnohorského Podhradia, vzdialená od obce Smolník 6,1 km so základnými službami pre občanov obce - Základná škola, ambulancie všeobecných lekárov pre deti, dospelých a dospelých, stomatologická ambulancia a lekáreň, mesta Rožňava 19,4 km, okresného mesta Gelnica 32,2 km, mesta Spišská Nová Ves 56 km. Obec leží vo vzdialenosti 13,4 km od rýchlostnej cesty I triedy č. 16 v obci Krásnohorské Podhradie a 57,7 km od diaľnice D1 v obci Široké.

Tabuľka 2 Dostupnosť k najdôležitejším miestam a sídlam z obce Úhorná

TRASA	Dĺžka (km)	Čas v min.
Úhorná - Smolník	6,1	9
Úhorná – Krásnohorské Podhradie (II/16)	13,4	19
Úhorná – Mníšek n/H	16,7	18
Úhorná - Rožňava	19,4	27
Úhorná - Gelnica	32,2	34
Úhorná – Margecany	40,5	44
Úhorná – Spišská Nová Ves	56	60
Úhorná – Košice letisko	56,7	60
Úhorná – Široké (D1)	57,7	61
Úhorná - Košice	60,4	69
Úhorná - Prešov	69,6	75
Úhorná - Bratislava	349	246

www.mapy.sk

Do obce premáva prímestská autobusová doprava Eurobus a.s. Košice/Spišská Nová Ves, najbližšia železničná stanica pre osobnú, nákladnú dopravu a rýchliky na trati Košice – Margecany – Banská Bystrica – Zvolen je v obci Mníšek n/H vzdialenej 16,7 km, najbližšia železničná stanica pre rýchliky na hlavnej železničnej trati SR Košice – Žilina - Bratislava je v obci Margecany vzdialenej 40,5 km, najbližšie letisko je v Košiciach vzdialené 56,7 km.

Prevažne zalesnený kataster sa využíva najmä na lesohospodársku činnosť a na pasenie hospodárskych zvierat. Lesy pozemky sú zastúpené na rozlohe 578,55 ha a tvoria ich prevažne zmiešané jedľovo - bukové lesy. Živočíšstvo je zastúpené vtákmi ako sýkorka, pinka, drozd, čížik, oriešok, sojka straka a cicavcami ako veverica, zajac, syseľ, srnčia zver, diviacia zver, jelenia zver, líška, vlk, rys, kuna a jazvec.

Kataster obce patrí z hľadiska ochrany prírody do chráneného vtáčieho územia patriacej medzi lokality NATURA 2000 v Chránenom vtácom území Volovské vrchy pre hniezdenie vtákov ako bocian čierny, ďateľ bieločrptý, včelár lesný, rybárik riečny a muchárik červenochrptý.

2.1.4 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Tabuľka 3 Vybavenie obce technickou infraštruktúrou

Technická infraštruktúra	ÁNO/NIE
Vodovod	NIE
Kanalizácia	NIE
ČOV	NIE
Plyn	NIE
Elektrina, Verejné osvetlenie	ÁNO
Obecný rozhlas	ÁNO
Mobilný operátor	ÁNO
Internet	ÁNO

Zdroj : Obecný úrad

Zásobovanie pitnou vodou

V obci nie je vybudovaný verejný vodovod na zabezpečovanie obyvateľov pitnou vodou, pitnú vodu si občania zabezpečujú prostredníctvom 6 obecných studní a vlastných studní, pričom 39 domov je bez vodovodnej prípojky. Pramene pitnej vody v katastri obce sú vodný tok Smolník s ďalšími svojimi nepomenovanými prítokmi.

Odvádzanie a čistenie odpadových vôd, ČOV

V obci nie je vybudovaná kanalizácia na odvádzanie splaškových vôd, z uvedeného dôvodu ani čistenie odpadových vôd, pričom 107 majiteľov rodinných domov (68,59% podiel všetkých RD) má vybudované žumpy a 45 domov v obci je bez kanalizácie (28,85%).

Zásobovanie plynom

Obec nie je napojená na zemný plyn pre nepriaznivú polohu k hlavnej distribučnej sieti aj vzhľadom na hornatosť terénu, problematické technické riešenie distribučnej siete v území a záujem občanov. Zásobovanie teplom obyvatelia využívajú prostredníctvom kúrenia tuhým palivom alebo elektrickou energiou.

Tabuľka 4 Štruktúra domov podľa plynovej prípojky

DOMY PODĽA TYPU PLYNOVEJ PRÍPOJKY k 01.01.2021	POČET	%
Plynová prípojka	1	0,64
Bez plynovej prípojky	152	97,44
Nezistené	3	1,92
SPOLU	156	100

Zdroj : Štatistický úrad SR, SODB 2021

Zásobovanie elektrickou energiou

Obec je zásobovaná elektrickou energiou prenosovej a distribučnej sústavy spoločnosti Východoslovenská Distribučná a. s. Košice (VSD) 22 kV vzdušným vedením z elektrickej stanice (ES) obce Prakovce cez 3 transformačné stanice 22/0,4kV umiestnené v rôznych častiach obce podľa výkonu napojených odberateľov, následne prostredníctvom vzdušných rozvodov NN k spotrebiteľom a do domácností.

Verejné osvetlenie

Svetelné body úsporného LED verejného osvetlenia sú umiestnené na stĺpoch NN siete elektrického vedenia, ktoré boli inštalované v roku 2022 a sú v správe VSD a.s. Košice na základe zmluvy s obcou Úhorná. Verejné osvetlenie je vo všetkých častiach obce.

Obecný rozhlas

Obecný rozhlas je funkčný, jeho technologické vybavenie je už však zastaralé a je potrebná jeho modernizácia.

Telekomunikácie a internet

V celej obci sa nachádza telekomunikačná sieť k pripojeniu pevnej telefónnej linky spoločnosti Slovak Telekom, a.s., Bratislava. Pokrytie internetového signálu v obci je vyhovujúce a v súčasnosti sú internetové služby zabezpečované hlavne prostredníctvom firmy UNITRIX s.r.o. Košice. Medzi ďalších hlavných operátorov poskytujúcich telekomunikačné a internetové služby v obci patria aj spoločnosti Orange Slovensko a.s. Bratislava a O₂ Slovakia s.r.o. Bratislava. Služby televízie sú zabezpečované firmou UNITRIX s.r.o., taktiež vlastnými satelitmi obyvateľov obce.

Kamerový systém

V obci nie je vybudovaný kamerový systém.

2.1.5 DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

CESTNÁ DOPRAVA

Územie je prístupné prostredníctvom štátnej cesty II. triedy č. 549, ktorá vedie z Mníška nad Hnilcom, prechádza obcou Smolnícka Huta, Smolník, Úhornú a v Krásnohorskom Podhradí sa napája rýchlostnú cestu I. triedy I/16 (južná trasa Košice - Bratislava). Štátna cesta II/549 vedúca zo smeru Smolník horským terénom medzi Úhornou a Krásnohorským Podhradím cez Pačanský kopec (prevýšenie Úhornianskeho sedla – 999 m n. m.) je v súčasnosti v rekonštrukcii (pre mimoriadne nekvalitný povrch v zimnom období bola neudržiavaná a preto aj uzavretá), čím by tento úsek po ukončení opráv mohol byť prejazdný pre motoristov aj v zimných mesiacoch. Na štátnu cestu nadväzujú v obci miestne obslužné a prístupové komunikácie ktoré sú úmerné veľkosti obce a potrebám jej dopravnej obsluhy.

Stav miestnych komunikácií tohto času je v čiastočne vyhovujúcom stave a to hlavne kôli nedostatku finančných prostriedkov, pričom na území obce sa nachádza 700 m ciest miestnych komunikácií, z toho asfaltových 240 m a ostatné sú nespevnené. Katastrálnym územím obce prechádza štátna cesta II/549 v dĺžke 4 400 m.

Miestne komunikácie asfaltové majú prevažne bezprašnú povrchovú úpravu, ale aj nespevnené, ich kvalita sa pomerne rýchlo zhoršuje, nakoľko sú extrémne namáhané nákladnou dopravou prevážajúcou hlavne drevnú hmotu.

V súvislosti s cestnou dopravou je potrebné postupne pristupovať ku komplexnej oprave miestnych komunikácií a ciest v celej obci, ale aj previesť úpravy verejných priestranstiev

s vytvorením parkovísk a odpočinkových zón pre obyvateľov a turistov vrátane informačných systémov. V súčasnosti sa realizuje oprava asfaltového povrchu štátnej cesty II/549.

Verejnú prepravu obyvateľov zabezpečuje autobusová doprava Košického samosprávneho kraja - Eurobus a. s. Spišská Nová Ves a v obci sa nachádzajú 2 autobusové zastávky pre linky verejnej hromadnej dopravy. V súčasnosti denne počas pracovných dní prichádza do obce spolu 5 spojov verejnej autobusovej dopravy a z nej vychádza celkom 5 spojov k zabezpečeniu prímestskej autobusovej dopravy pre občanov, cez víkendy a sviatky iba 1 spoj.

ŽELEZNIČNÁ DOPRAVA

Územím obce neprechádza železničná trať. Najbližšia železničná trať prechádza v 16,7 km vzdialenej obci Mníšek nad Hnilcom - neelektrifikovaná jednokolejová železničná trať celoštátnej železničnej dopravy v smere Margecany – Červená Skala (v cestovnom poriadku pre verejnosť označená ako železničná trať číslo 173) so zastávkou pre osobné vlaky, rýchliky a vlaky nákladnej železničnej dopravy a je súčasťou prepojenia celoštátnej železničnej dopravy na trati Košice – Margecany – Banská Bystrica – Zvolen.

Z hľadiska napojenia na rýchlostné železničné dopravné trate – hlavná železničná trať Slovenska v smere Košice - Žilina - Bratislava prechádza najbližšie k obci Úhorná v 40,5 km vzdialenej obci Margecany.

LETECKÁ DOPRAVA

Najbližšie letisko je z obce vzdialené 56,7 km v meste Košice a menšie letisko sa nachádza v 86 km vzdialenom Poprade, oba sú medzinárodného významu.

STATICKÁ DOPRAVA

V obci nie sú vybudované žiadne parkoviská z dôvodu špecifických územno-technických pomerov spočívajúcich v úzkych uliciach, nedostatku verejného priestranstva pred dôležitými objektami a nedostatku finančných prostriedkov, pričom obec má záujem v ďalšom období riešiť tento problém.

Obyvatelia obce a jej návštevníci parkovanie riešia priamo na svojich pozemkoch, na krajnici a na nespevnených plochách popri štátnej ceste a miestnych komunikáciách, pričom je potrebné riešiť parkovanie pred dôležitými objektami v obci.

CYKLISTICKÁ DOPRAVA

Cyklistická doprava je podľa Národnej stratégie rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike definovaná ako samostatný druh dopravy, ktorá sa v obci využíva k zabezpečeniu prepravy hlavne na kratšie vzdialenosti po štátnej ceste č. II/549 a po miestnych komunikáciách predovšetkým na potreby presunu v rámci obce, za nákupmi a pod., ale aj do susedných obcí za občianskou vybavenosťou. Populárne je jej využívanie v rámci cykloturistiky a trávenia voľného času, pretože výraznou mierou prispieva k fyzickej a psychickej pohode obyvateľov a tým k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľstva. Nároky užívateľov cyklo dopravy neustále rastú na vyčlenenie priestoru pre cyklistov, na zriadenie cyklotrás nielen v katastri ale aj v širšom území. Vysoká rozdrobenosť pozemkov na území Slovenskej republiky a s tým súvisiace náklady s ich majetkovo-právnym vysporiadaním, rozmanitosť terénu, predovšetkým v horských oblastiach majú za následok zvýšené náklady pri realizácii a budovaní cyklistických komunikácií, pričom uvedomujúc si *absenciu cyklochodníkov v území obce Úhorná* a aj širšom okolí v počiatočných rokoch rozvoja cyklistickej infraštruktúry je preto reálnejšie dosiahnuť rozšírenie ponuky cyklokomunikácií

realizáciou cyklopruhov a cyklokoridorov na existujúcich komunikáciách spolu s príslušným dopravným značením a doplnkovou cykloinfraštruktúrou.⁷

Cyklistické trasy, chodníky a infraštruktúra cykloturistiky sú v okolí obce vybudované, hlavne v súvislosti s cestovným ruchom Volovské vrchy.

PEŠIA DOPRAVA

Chodníky v obci nie sú vybudované kôli špecifickým územno-technickým pomerom (úzke ulice), pričom chodci využívajú prechod po krajnici štátnej cesty II/549 alebo miestnych komunikáciách, čo je z hľadiska bezpečnosti cestnej premávky rizikové.

2.1.6 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Základným predpokladom pre zdravie ľudí je čisté životné prostredie. Na zdravie obyvateľov nepriaznivo vplýva napr. znečistené ovzdušie, hluk, nebezpečné chemické látky, taktiež zmena klímy v podobe extrémnych zmien počasia, povodní, čo môže negatívne vplývať na kvalitné životné podmienky, čím sú ohrozené ekosystémové služby, ako je prístup k vode a výroba potravín. Ľudské zdravie a dobré životné podmienky úzko súvisia so stavom a kvalitou životného prostredia ako sú čistý vzduch, čistá voda, pôda vhodná na výrobu zdravých potravín. V obci nie je žiadna priemyselná výroba, ktorá by priamo vplývala na zhoršovanie životného prostredia zvýšeným znečistením ovzdušia, zvýšeným hlukom, produkovaním nebezpečných chemických látok a pod.

Územný systém ekologickej stability (ÚSES) je krajinotvorný program, ktorého úlohou je zvýšenie ekologickej stability od najmenších celkov až po celoeurópske siete. Podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov je dokumentácia ÚSES dokumentáciou ochrany prírody a krajiny a vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability.⁸

ÚSES je taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho alebo miestneho významu. ÚSES môže byť nadregionálny (GNÚSES), regionálny (RÚSES) alebo lokálny (MÚSES).

Na území okresu Gelnica bolo vyčlenených 8 biocentier, z toho 4 biocentrá nadregionálneho významu a 4 biocentrá regionálneho významu.

Biocentrá nadregionálneho významu (NRBc) :

- NRBc 1 Branisko,
- NRBc 2 Humenec,
- NRBc 3 Kloptaň – Kojšovská hoľa boli vyčlenené v rámci Aktualizácie GNÚSES SR z roku 2000/2002 (Nariadenie vlády SR. č. 528/2002 Z.z.). Na území okresu Gelnica boli aktualizované a konkretizované hranice týchto biocentier a bolo upravené pôvodné NRBc Kloptaň rozšírením o územie Kojšovskej hole – nový názov NRBc Kloptaň – Kojšovská hoľa, nakoľko pôvodne vyčlenené biocentrum nespĺňalo niektoré kritériá a zásady uvedené vyššie (napr. požiadavky pre trvalý výskyt veľkých šeliem, výskyt kurovitých vtákov). V centrálnej časti Volovských vrchov bolo vyčlenené ešte
- NRBc 4 Zlatý stôl – Volovec ako nové biocentrum, pričom je významnejšou lokalitou výskytu veľkých šeliem a kurovitých vtákov ako pôvodne vyčlenené biocentrum NRBc Kloptaň. Zvažuje sa aj možnosť spojenia biocentier NRBc Kloptaň – Kojšovská hoľa a

NRBc Zlatý stôl – Volovec do jedného veľkého biocentra, ktoré zároveň predstavuje aj najvýznamnejšiu časť chráneného vtáčieho územia SKCHVU036 Volovské vrchy s ťažiskovým výskytom lesných a horských druhov vtákov v tejto časti územia.

Zároveň na území okresu Gelnica boli vyčlenené 4 biocentrá regionálneho významu (RBc)

- RBc 1 Roháčka,
- RBc 2 Folkmarska skala – Murovaná,
- RBc 3 Bukovec – Korban – Ostrý vrch
predstavujú biocentrá zachytávajúce veľmi významné lesné oblasti, v ktorých sa vyskytujú aj ďalšie významné lokality nelesných biotopov.
- RBc 4 Hámorské lúky predstavuje lokalitu výskytu najvýznamnejších mokradňových biotopov – slatín, rašelinísk, mokrých až podmáčaných lúk a porastov krovitých vrúb a horských lužných lesov.

Biokoridory identifikované na území okresu Gelnica :

4 nadregionálneho významu

- Volovské vrchy, vedúci hrebeňom Volovských vrchov (terestrický),
- Slovenský kras – Volovské vrchy – Branisko (terestrický)
- Čierna hora – Branisko (terestrický)
- Alúvium rieky Hornád (hydrický)

7 regionálneho významu

- Hnilecké vrchy (terestrický),
- Kojšovská hoľa – Bujanovské vrchy (terestrický),
- Kojšovská hoľa – Hnilecké vrchy (terestrický),
- Zlatý stôl – Poľana – Palmový vrch – Lieskovec (terestrický),
- Hoľa – Pálenica (terestrický),
- Alúvium rieky Hnilec (hydrický),
- Alúvium potoka Smolník (hydrický),

a 1 lokálneho významu

- Tichá voda, vedúci v smere toku Tichej vody (hydricko-terestrický).

Tabuľka 5 Územia európskeho významu v okrese Gelnica

Kód územia	Názov	Katastrálne územie	Rozloha (ha)	Správa
SKUEVO344	Starovodské jedliny	Smolník, Švedlár	468,67	NP Slovenský raj
SKUEVO348	Čierna Moldava	Hačava, Smolník, Štós	1894,776	NP Slovenský kras
SKUEVO351	Folkmarska skala	Veľký Folkmar	136,77	NP Slovenský raj
SKUEVO354	Hnilecké rašeliniská	Henclová, Nálepko, Švedlár	54,482	NP Slovenský raj
SKUEVO919	Kloptaň	Prakovce, Smolnícka Huta, Vyšný Medzev	26,270	NP Slovenský kras
SKUEVO924	Zbojnická dolina	Smolnícka Huta	20,458	NP Slovenský raj
SKUEVO925	Abod'	Kojšov	91,241	NP Slovenský raj
SKUEVO926	Prostredná dolina	Kluknava	102,104	NP Slovenský raj
SKUEVO928	Stredný tok Hornádu	Richnava, Kluknava, Margecany		NP Slovenský raj
SKUEVO929	Helcmanovská bučina	Helcmanovce	23,121	NP Slovenský raj

Zdroj : <https://www.sopsr.sk/natura>

Národný zoznam území európskeho významu bol vydaný Opatrením Ministerstva životného prostredia SR č. 1/2017 zo dňa 07.12.2017, ktorým sa mení a dopĺňa výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo dňa 14.07.2004.⁹

Územie katastra obce Úhorná sa nachádza v 1. stupni ochrany v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny⁸ a zasahuje do Chráneného vtáčieho územia Volovské vrchy, ktoré bolo Vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 196/2010 vyhlásené Chránené vtáčie územie (CHVÚ) Volovské vrchy zaradené do Národného zoznamu chránených vtáčích území ako medzinárodne významné územie, ktoré je súčasťou európskej sústavy chránených území **NATURA 2000** na ochranu biotopov vtákov európskeho významu a sťahovavých druhov vtákov za účelom ich prežitia a rozmnožovania. Chránené vtáčie územie Volovské vrchy je svojou výmerou (121 420,65 ha) najväčšie navrhované chránené vtáčie územie Slovenska zasahujúce do Košického a Prešovského kraja v pôsobnosti NP Slovenský raj, Slovenský kras a je tvorené biotopmi ihličnatých, listnatých a zmiešaných lesov. Volovské vrchy sú jedným z troch najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie druhov bocian čierny (*Ciconia nigra*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), dateľ čierny (*Dryocopus martius*), žlna sivá (*Picus canus*), muchárik bieločrý (*Ficedula albicollis*) a muchárik červenohnedý (*Ficedula parva*). Územie je významné aj pre zachovanie populácie typických karpatských lesných vtáčích druhov pre hniezdenie viacerých druhov dravcov - orol krikľavý, jastrab, sokol, sov – kuvik vrabčí, sova dlhochvostá) a dateľov – dateľ čierny, dateľ trojprstý.¹⁰ V lokalitách Hekerová a Zlatý stôl neďaleko obce, v blízkosti ich vrcholových častí sú vyhlásené biotopy tetrova hlucháňa na jeho ochranu.^{11 (RUSES)}

CHVÚ Volovské vrchy patrí z hľadiska niektorých predmetov ochrany medzi najvýznamnejšie chránené vtáčie územia na Slovensku.

Na predmet ochrany chráneného vtáčieho územia môžu mať negatívny vplyv

- vykonávanie lesohospodárskej činnosti v blízkosti hniezdenia bociana čierneho, kuvika vrabčieho, orla krikľavého, orla skalného, kuvika kapcavého a výra skalnatého, podľa rozhodnutia Odboru starostlivosti o životné prostredie Okresného úradu Gelnica,
- mechanické kosenie a mulčovanie trvalých trávnatých porastov iným spôsobom ako od stredu k okraju v období od 1. mája do 30. júna na súvislej ploche nad 0,5 ha.¹⁰

Z národných parkov sa najbližšie k obci nachádza Národný park Slovenský raj, kde sú vyčlenené zóny s 3. až 5. stupňom územnej ochrany prírody.⁸

Podľa evidencie chránených ložiskových území (CHLU) Obvodného banského úradu v Košiciach sa v katastrálnom území Úhorná nenachádzajú ložiská nerudných ani rudných surovín.¹²

V katastrálnom území obce Úhorná na Informačnom portáli MŽP SR (enviro portál), v informačnom systéme environmentálnych záťaží nie je evidovaná žiadna environmentálna záťaž.¹³

V celom katastrálnom území je prognóza výskytu stredného **radónového rizika**.⁶

PÔDA

Podľa Atlasu krajiny SR v území z hľadiska pôdnej jednotky prevažujú kambizeme, kambizeme podzolové, sprievodné podzoly kambizemné a rankre tvorené zo zvetralín kyslých hornín. V menšom zastúpení sa nachádzajú

- podzoly, podzoly kambizemné, sprievodné rankre a litozeme,
- podzoly, podzoly modálne a humusovo-železité, sprievodné podzoly organozemné, litozeme a rankre.

Zrnitostná trieda pôdy v území je hlinitá, piesočnato-hlinitá a hlinito-piesčitá – pôdy stredne kamenité a štrkovité (20-50%), so strednou retenčnou schopnosťou priepustnosti a vlhkým vlhkostným režimom pôd.⁶

Celková výmera územia je 882,66 ha, kde z hľadiska využitia pôdy je 608,57 ha nepoľnohospodárska pôda (68,95% podiel celkovej výmery) a 274,09 ha poľnohospodárska pôda (31,05%). Zo zložiek využitia zeme má najväčšie zastúpenie rozlohy lesný pozemok 578,55 ha (65,55%), trvalý trávnatý porast 268,15 ha (30,38%), zastavaná plocha a nádvorie 13,98 ha (1,58%), ostatná plocha 4,91 ha (0,56%) a orná pôda 3,81 ha (0,43%)

Tabuľka 6 Výmera pôdy obce Úhorná k 31.12.2021

DRUH pôdy	Špecifikácia druhu pôdy	Výmera (ha)
CELKOM		882,66
Poľnohospodárska pôda		274,09
	Trvalý trávnatý porast	268,15
	Orná pôda	3,81
	Záhrada	2,12
Nepoľnohospodárska pôda		608,57
	Lesný pozemok	578,55
	Vodná plocha	1,13
	Zastavaná plocha a nádvorie	13,98
	Ostatná plocha	4,91

Zdroj : <https://mojaobec.statistics.sk/>

VODA

Územie katastra odvodňuje vodný tok Smolník s dĺžkou 19,7 km, prameniáci vo Volovských vrchoch pod Úhornianským sedlom, ktorý v intraviláne obce Úhorná priberá 4 nepomenované prítoky (prameniace v rôznych častiach katastra vo Volovských vrchoch) a je pravostranný prítok Hnilca, ktorý odvodňuje celú Hnileckú dolinu až k ústiu rieky Hornád pri vodnej nádrži Ružín v obci Margecany.

Zdroje pitnej vody pre obyvateľov obce tvoria pramene vodného toku Smolník so svojimi nepomenovanými prítokmi v katastri obce.

V obci nie je vybudovaný verejný vodovod, ale zásobovanie obyvateľov obce pitnou vodou je zabezpečované prostredníctvom 6 obecných studní a taktiež obyvatelia rodinných domov vlastnia studne.

Taktiež v obci nie je vybudovaná kanalizácia ani čistička odpadových vôd a majitelia rodinných domov vlastnia žumpy.

Dažďové vody prirodzenou retenciou ostávajú v území a nadbytočná je odvádzaná prostredníctvom miestnych komunikácií a cestných rigolov v zastavanom území obce a z nich steká do vodného toku Smolník.

Kvalita podzemných vôd a povrchových vôd je v obci ovplyvnená absenciou kanalizácie a čistenia odpadových vôd, kde zdrojom znečistenia podzemných vôd sa môže vyskytovať z nevyhovujúceho stavu žump, prepúšťaním splaškových odpadových vôd, vznikom nelegálnych skládok odpadu v blízkosti zdrojov pitnej vody alebo aj znečisťovanie povrchových vôd vypúšťaním splaškových odpadových vôd do potoka.

OCHRANA PROTI POVODNIAM

Starostlivosť o vodu je vymedzená zákonom č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon), ktorý vytvára podmienky na ochranu povrchových a podzemných vôd, vrátane vodných a krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich hospodárne a účelné využívanie.¹⁴

Ochrana pred povodňami je vymedzená zákonom č. 7/2010 Z.z. v znení neskorších predpisov.¹⁵

V katastri obce Úhorná sa nachádzajú lokality, ktoré sú v čase dlhotrvajúcich zrážok alebo privalových dažďov potenciálne ohrozené povodňami – ide o niektoré úseky v intraviláne obce pozdĺž vodného toku Smolník a jeho 4 bezmenných prítokov, ktoré v kritických situáciách predstavujú potenciálne riziko z hľadiska ohrozenia života, zdravia a majetku.

RASTLINSTVO A ŽIVOČÍŠTVO

Potenciálnu prirodzenú vegetáciu v území tvoria zmiešané, ihličnaté a listnaté lesy, v ktorých prevažujú bukové a jedľovo – bukové lesy, jedľové lesy, smrekové lesy a jedľovo-smrekové lesy.⁶

Z hľadiska súčasnej reálnej vegetácie možno konštatovať, že prirodzené spoločenstvá, hlavne lesné, sa zachovali na území okolitých horských masívov, kde tieto lesy dopĺňajú aj rôzne krovinové porasty, významné travinno-bylinné formácie lúk a pasienkov, v okolí vodných tokov a na ich nivách dominujú brehovité porasty, zvyšky lužných lesov a vegetácia mokradí. V zastavanom území je pôvodná vegetácia značne pozmenená na upravené plochy alebo poľnohospodársky využívané plochy.

Rastlinstvo v území je pomerne pestré, pričom prevažnú časť rozlohy územia pokrývajú lesy (65,55%), v ktorých prevládajú bukové smrekové a jedľovo-bukové lesy. Rozšírenými drevinami sú buk, jedľa, smrek, smrekovec opadavý, borovica sosna, a ostatné listnaté dreviny ako javor horský, hrab, breza previsnutá, lieska obyčajná a ďalšie. Kataster obce patrí do najlesnatejšieho okresu Slovenskej republiky (okres Gelnica so 74% zalesnosťou).

Brehové porasty tokov sú tvorené spoločenstvami jelše sivej a vrb, zachované hlavne v úsekoch tokov pretekajúcich mimo intravilán obce, pretože v intraviláne sú tieto porasty narušené v dôsledku regulácií alebo inou činnosťou. Výskyt stromov tvorí jelša sivá, vrba krehká, vo vyšších polohách aj smrek obyčajný.

Z krovín je zastúpená vrba krehká, čremcha obyčajná, lieska obyčajná, svíb krvavý a baza čierna. Na medziach a v otvorenej poľnohospodárskej krajine sú zastúpené trnkové kriačiny, hloh jednozemenný a vrba rakytová. Krovinné porasty predstavujú významný krajinný prvok, plnia estetickú a protieróznú funkciu, sú biotopom pre živočíšstvo.

Z bylín, ktoré sa vyznačujú pomerne veľkým počtom druhov je rozšírený deväťlist lekársky, kuklík potočný, kamzičník rakúsky, starček subalpínsky, horec luskáčovitý, ľubovník škvrnitý, kosatec sibírsky, rosička okruhlolistá, prhľava dvojdomá, knôtovka biela, palina obyčajná, náprstník veľkokvetý, lipkavec obyčajný, pakost smradľavý, ostružina ožinová a

ďalšie. Charakteristickým prvkom prírody územia sú svahové a vrcholové lúky, pričom v celom území sa vyskytujú maliny a černice.

V zastávanom území ekostabilizačnú úlohu zohrávajú hlavne plochy vegetácie parkového typu.

Širšie územie uprostred hornatej, lesmi pokrytej krajiny vytvára možnosti pre výskyt početného množstva stavovcov ako je salamandra škvrnitá, mlok vrchovský, v chladnejších severných svahoch mlok karpatský a v okolí zastávaných území sa nachádza potkan obyčajný a myš domová. Plazy reprezentujú napr. jašterica zelená, slepúch lámavý, jašterica múrová, užovka stromová. Zastúpenie vtákov tvorí množstvo typických predstaviteľov, najmä vzácny a chránený bocian čierny, ktorý sa viaže na horské potoky i väčšie rieky v celom území. Z dravcov sa v území vyskytuje orol skalný, orol krikľavý, hadiar krátkoprstý, sokol rároh a včelár obyčajný. Vzácné druhy sov zastupuje výr skalný, výrik obyčajný, kuvičok vrabčí, pôtik kapcavý a aj sova dlhochvostá. Čisté horské potoky sú domovom rybárika obyčajného, vodnára obyčajného a trasochvosta horského a častejší výskyt je u krkavca čierneho. Zo spevavcov je významné zastúpenie škovránka stromového, muchárika sivého, muchárika červenohrdlého, muchárika bieložltého, žltouchvosta lesného, drozda kolohrivého, sýkorky hôrnej, brhlíka obyčajného, orieška obyčajného. Na sídelnú zeleň sa v území viaže výskyt vtákov ako hrdlička záhradná, drozd čierny žltouchvost domový, straka obyčajná a vrabec domový.

Cicavcov v území zastupuje netopier obyčajný žijúci v štrbinách a podkrovných priestoroch stavieb, ďalej najmenší náš netopier večernica malá. Na pasienkoch je z hlodavcov zastúpený zajac poľný, hraboš poľný, v lesoch typické druhy veverica stromová, jež bledý, plch lieskový, plch lesný alebo plch sivý. Typickým zástupcom lesných druhov hlodavcov je veverica obyčajná. Z bylinožravcov sa v území vyskytuje jeleň lesný, srnec lesný, z čeľade sviňovitých je rozšíreným druhom sviňa divá. Z veľkých mäsožravcov sa vyskytuje medveď hnedý, vlk dravý, rys ostrovid, ďalej z mäsožravcov líška obyčajná, mačka divá, jazvec lesný, aj kuna lesná.¹⁶

OVZDUŠIE

Z hľadiska životného prostredia je kvalita ovzdušia ovplyvnené emisnými záťažami a rozptylovými podmienkami, ktoré sú podmienené orografickými a meteorologickými pomermi, ktoré vykazujú v Košickom kraji značné rozdiely. Kvalita ovzdušia je ovplyvnená najmä činnosťou veľkých priemyselných zdrojov z hutníckeho, chemického, ďalšieho spracovateľského priemyslu, výrobou tepelnej a elektrickej energie a pohyblivé zariadenia so spaľovacími motormi ako sú cestné motorové vozidlá, železničné koľajové vozidlá, plavidlá a lietadlá (mobilné zdroje znečistenia).¹⁷

Emisie sú tvorené uvoľnením znečisťujúcich látok, vibrácií, tepla alebo hluku zo zdroja do ovzdušia. Množstvo emisií sa zvyčajne vyhodnocuje ako hmotnosť emisií vypustených zo stacionárneho zdroja za rok. Imisie sú látky, ktoré sa dostávajú do atmosféry z lokálnych zdrojov znečistenia za určitých prírodných podmienok.

Znečisťovanie ovzdušia je vypúšťanie znečisťujúcich látok do atmosféry. Tieto látky priamo, alebo po chemických zmenách, prípadne za spolupôsobenia inej látky nepriaznivo

ovplyvňujú kvalitu ovzdušia. O zdrojoch znečisťovania, zozname znečisťujúcich látok, ich emisných limitoch a podmienkach a požiadavkách zabezpečenia rozptylu emisií znečisťujúcich látok pojednáva Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 410/2012, ktorou sa vykonávajú niektoré opatrenia zákona NR SR č. 137/2010 Z.z. o ovzduší.

Limitné hodnoty na ochranu zdravia ľudí a kritické úrovne na ochranu vegetácie znečistenia vonkajšieho ovzdušia pre znečisťujúce látky¹⁸

- Drobné častice s priemerom menším ako 10 μm (PM_{10}) - priemerná ročná koncentrácia nesmie prekročiť 40 μg . - 1 dňová koncentrácia 50 $\mu\text{g.m}^{-3}$ sa nesmie prekročiť viac ako 35-krát za rok
- Oxid siričitý (SO_2) - 1 hodinová koncentrácia 350 $\mu\text{g.m}^{-3}$ sa nesmie prekročiť viac ako 24x za rok a 1 dňová koncentrácia 125 $\mu\text{g.m}^{-3}$ sa nesmie prekročiť viac ako 3-krát za rok
- Oxid dusíka (NO_2), priemerná ročná koncentrácia nesmie prekročiť 40 $\mu\text{g.m}^{-3}$ - 1 hodinová koncentrácie 200 ng.m^{-3} sa nesmie prekročiť viac ako 18x za rok
- Oxid uhoľnatý (CO) - maximálna 8-hodinová koncentrácia nesmie prekročiť 10 mg.m^{-3}
- Olovo (Pb) - priemerná ročná koncentrácia nesmie prekročiť 0,5 $\mu\text{g.m}^{-3}$.

V obci sa nenachádza žiadna priemyselná prevádzka, ktorá by svojou činnosťou znečisťovala ovzdušie a tým poškodzovala životné prostredie, ale takéto priemyselné prevádzky sa nachádzajú v 19,4 km vzdialenom meste Rožňava a 26 km vzdialenej obci Prakovce.

Rozhodujúci podiel na znečisťovaní ovzdušia má v obci vykurovanie domácností tuhými a nevhodnými palivami. Domácnosti emitujú do ovzdušia až 80 % z celkových emisií PM_{10} na Slovensku a z uvedeného dôvodu je dôležité kúriť palivom, ktoré stanovuje výrobca spaľovacieho zariadenia, prehodnotiť možnosti vykurovania v domácnostiach, ich porovnanie z pohľadu nákladov, komfortu kúrenia a tvorby emisií do ovzdušia, taktiež výmena starého kotla na tuhé palivo za nový moderný, čím sa dá ovplyvniť tvorba emisií pri vykurovaní tuhým palivom. Znečistené ovzdušie významnou mierou prispieva k zhoršovaniu zdravotného stavu obyvateľstva, k vzniku kardiovaskulárnych a respiračných ochorení.¹⁹

Tabuľka 7 Produkcia emisií základných znečisťujúcich látok v okrese Gelnica (v tonách)

Emisie znečisťujúcich látok (v tonách)	2001	2005	2010	2013	2015	2016	2017	2018	2019
Tuhé emisie	42,0	54,3	10,4	8,3	6,4	5,0	5,2	4,6	265,1
Oxid siričitý	25,2	15,0	2,1	1,8	1,1	1,0	1,4	1,4	19,9
Oxid dusíka	32,9	20,1	8,6	9,5	7,0	7,0	7,0	6,9	221,9
Oxid uhoľnatý	1327,6	1470,3	205,7	31,1	16,9	15,6	16,5	12,2	2294,6

Zdroj : <http://datacube.statistics.sk/>, 2022

Hladina tuhých častíc vo vzduchu predstavuje pre zdravie človeka vážne riziko. Svetová zdravotnícka organizácia zatiaľ nestanovila prah pre tuhé častice, pretože sa predpokladá, že aj minimálne úrovne tuhých častíc vo vzduchu spôsobujú zdravotnú ujmu. EÚ stanovila

limit na úrovni $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ako 24-hodinový priemer pre koncentráciu mikročastíc (veľkosť častíc menšia ako $10 \mu\text{m}$ – PM₁₀).

Tabuľka 8 Ročné priemery imisí základných znečisťujúcich látok v regióne (monitorovacia stanica Krompachy ul. SNP)

Imisie základných znečisťujúcich látok (Krompachy)	2002	2005	2010	2013	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Olovo (ng/m ³)	129,0	96,9	87,6	-	-	-	-	-	-	-
Oxid dusičnatý (microg/m ³)	14,7	9,2	13,6	17,2	12	10,6	18,5	18	16,6	13,5
Oxid uhoľnatý (microg/m ³)	-	-	1995	2497	2239	1613	2033	1884	1908	1892
PM ₁₀ (microg/m ³)	17,5	33,0	41,1	34,8	28,8	23,1	27,4	24,1	25,2	22,7

Zdroj : <http://datacube.statistics.sk/>, 2022

HLUK

V zmysle Vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky (MZ SR) č. 549/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí a vo vonkajšom prostredí, v obytnom území sa hodnotí hluk zo zdrojov ako hluk z dopravy na pozemných komunikáciách, hluk z koľajovej dopravy na železničných dráhach, hluk z leteckej dopravy a hluk z iných zdrojov ako je hluk stacionárnych zdrojov, hluk z priemyselnej, stavebnej a výrobnnej činnosti a hluk z mimopracovných aktivít človeka.

Povolené hodnoty hluku zdrojov ciest I. - III. triedy, zberných obecných komunikácií a hlavných železničných ťahov sú povolené počas dňa $L_{Aeq,p} = 60 \text{ dB}$ a v noci $L_{Aeq,p} = 50 \text{ dB}$.²⁰

Územie je prístupné prostredníctvom štátnej cesty II. triedy č. 549 zo smerov susedných obcí Smolník a Krásnohorské Podhradie, na ktorú sa v obci napája sieť miestnych komunikácií.

Obcou neprechádza železničná trať, ale neelektrifikovaná jednokoľajová železničná trať celoštátnej železničnej dopravy v smere Margecany – Červená Skala (v cestovnom poriadku pre verejnosť označená ako železničná trať číslo 173), ktorá je súčasťou prepojenia Zvolen – Banská Bystrica - Margecany – Košice, prechádza katastrálnym územím obce Mníšek nad Hnilcom so železničnou stanicou pre osobnú a nákladnú železničnú dopravu a rýchliky.

V území nie je zaznamenaný zvýšený hluk z dopravy, taktiež sa v obci nenachádza žiadna priemyselná prevádzka, ktorá by svojou činnosťou spôsobovala tvorbu zvýšeného hluku a tým poškodzovala životné prostredie, ani z neďalekého mesta Rožňava, ani z ďalších okolitých obcí nie je zaznamenaná zvýšená intenzita hluku.

ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Systém zberu komunálnych odpadov je v obci nastavený podľa reálnych potrieb obyvateľov a zabezpečuje sa v súlade s ustanoveniami zákona NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov (zákon o odpadoch).²¹

Základný nástroj hospodárenia s odpadmi je Program odpadového hospodárstva (POH) Slovenskej republiky, ktorý vypracováva Ministerstvo životného prostredia, následne samosprávny kraj, obec a aj pôvodca odpadu. Obsah Programu odpadového hospodárstva

obce sa zostavuje podľa § 1 Vyhlášky MŽP SR č. 371/2015 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch a zároveň zohľadňuje POH Slovenskej republiky a POH Košického kraja, pričom ciele a opatrenia sa realizujú obcou.²²

Obec v súčasnosti nemá spracovaný POH, ale nakladanie s komunálnymi odpadmi upravuje schválené Všeobecne záväzné nariadenie (VZN) obce Úhorná č. 1/2020, ktorým sa mení a dopĺňa VZN č. 2/2016 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a s drobnými stavebnými odpadmi na území obce Úhorná v zmysle zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch.²³

Odpadové hospodárstvo zahŕňa všetky činnosti zamerané na predchádzanie a obmedzovanie vzniku odpadov, znižovanie ich nebezpečnosti pre životné prostredie, ako aj na nakladanie s odpadmi v súlade s platnými zákonmi. Nakladanie s odpadmi je definované ako zber odpadov, preprava odpadov, zhodnocovanie odpadov a zneškodňovanie odpadov vrátane starostlivosti o miesto zneškodňovania.

Na zber triedeného odpadu obec využíva vrecový systém na separovaný zber odpadu prostredníctvom farebných plastových vriec na triedený odpad farby modrej – papier, zelenej – sklo a žltej – plasty. Na stavebný odpad, alebo zmesový komunálny odpad je možnosť objednania veľkokapacitného kontajnera spoločnosti Brantner Nova, s.r.o. Spišská Nová Ves. Obec zabezpečuje 2 krát ročne zber veľkoobjemového odpadu, nebezpečného odpadu a elektroodpadu. Zber druhotných surovín ako je železný šrot a ostatné kovy od občanov obce Úhorná sa vykonáva individuálne prostredníctvom zberných surovín v Mníšku n/Hnilcom.

Odvoz zmesového komunálneho odpadu a bioodpadu je zabezpečený v intervaloch 1x mesačne, odvoz separovaného odpadu je zabezpečený podľa zvozového kalendára.

V súčasnosti zber, odvoz a likvidáciu komunálneho odpadu, triedeného odpadu a bioodpadu v obci na základe zmluvy s obcou zabezpečuje firma Brantner Nova, s.r.o. Spišská Nová Ves.

V obci sa v súčasnosti nenachádzajú žiadne nelegálne skládky odpadu a v prípade vzniku sa ich obec snaží priebežne po zistení likvidovať a predchádzať vzniku nových.

Obec nemá zriadený zberný dvor.

Tabuľka 9 Množstvo komunálneho odpadu podľa druhov odpadu (v tonách) okres Gelnica

ROK	2019	2020
Spolu	10 852,20	9 422,94
Papier a lepenka	179,13	209,64
Sklo	320,82	343,73
Viacvrstvové kombinované materiály na báze lepenky	9,91	9,01
Obaly z kovu	9,95	14,15
Obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok	0,83	0,83
Biologicky rozložiteľný kuchynský a reštauračný odpad	0,99	3,84
Žiarivky a iný odpad obsahujúci ortuť	0,06	0,23
Vyradené zariadenia obsahujúce chlórfluórované uhľovodíky	17,76	20,65
Jedlé oleje a tuky	0,98	1,05
Farby, tlačiarenské farby, lepidlá a živice obsahujúce nebezpečné látky	1,54	2,40
Batérie a akumulátory, netriedené batérie a akumulátory	0,34	0,73
Vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné, s obsahom nebezp. časti	22,20	23,44
Vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné	66,38	118,24
Drevo iné ako uvedené v 20 01 37	3,89	5,39
Plasty	237,21	283,93
Kovy	2 631,20	1 831,30
Biologicky rozložiteľný odpad	1 085,84	704,47
Zmesový komunálny odpad	5 254,13	4 828,31
Objemný odpad	585,82	691,01
Drobný stavebný odpad	421,26	328,96

Zdroj : <http://datacube.statistics.sk/>

Tabuľka 10 Nakladanie s komunálnym odpadom (KO) v okrese Gelnica

Okres GELNICA	2011	2013	2015	2017	2018	2019	2020
Množstvo KO na obyvateľa (kg/obyv.)	256,95	272,31	294,61	320,42	329,24	339,83	362,63
Množstvo zhodnoteného KO na obyvateľa (kg/obyv.)	109,79	131,47	146,18	177,8	202,84	218,38	242,1
Množstvo zneškodneného KO na obyvateľa (kg/obyv.)	147,09	139,94	146,59	142,62	126,4	121,45	120,54
Podiel zhodnocovaného KO z celkového KO (v%)	42,73	48,28	49,62	55,49	61,61	64,26	66,76
Miera recyklácie KO (v%)	8,6	11,75	16,94	25,4	33,8	35,18	39,36
Miera skládkovania KO (v%)	55,29	51,27	49,76	44,51	38,39	35,74	33,24

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk>, 2022

2.1.7 OBYVATEĽSTVO

Demografická štatistika poskytuje rozhodujúci podiel informácií o obyvateľoch obce ako celku, o jeho stave, štruktúre, ako aj charakteristikách v konkrétnom časovom období.

Celkový počet obyvateľov obce Úhorná dosiahol podľa údajov Štatistického úradu SR k 31.12.2021 celkom 136 obyvateľov, pričom z uvedeného počtu bolo 75 mužov a 61 žien. Pohlavnú štruktúru v rokoch 2012 - 2021 v obci Úhorná možno charakterizovať prevyšujúcim zastúpením mužského pohlavia nad ženským.

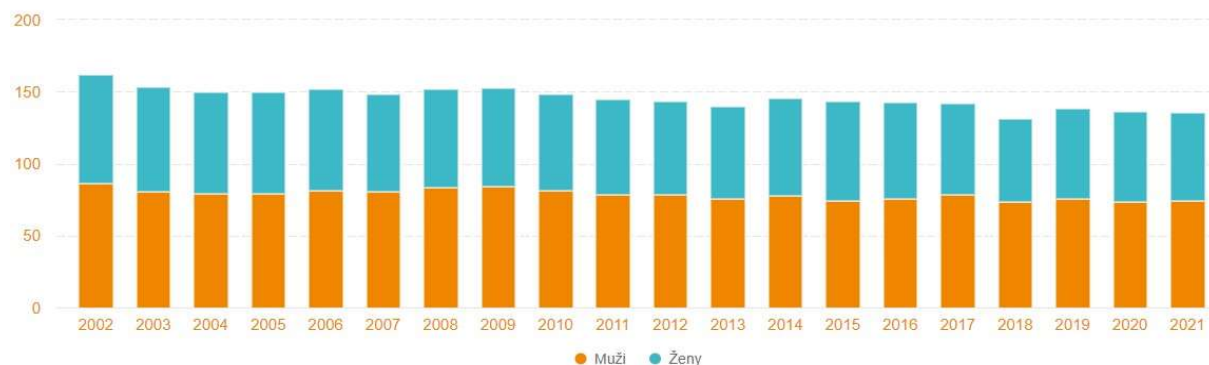
Tabuľka 11 Vývoj počtu a hustota obyvateľov v obci Úhorná

ÚHORNÁ	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Muži	79	76	78	75	76	79	74	76	74	75
Ženy	65	64	68	69	67	63	58	63	63	61
SPOLU	144	140	146	144	143	142	132	139	137	136
Hustota obyvateľstva (osoba na km ²)	16,37	16,09	16,2	16,43	16,26	16,14	15,52	15,35	15,63	15,69

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Populačný vývoj v obci možno od r. 2012 charakterizovať ako trvale mierne stagnujúci s miernym poklesom počtu obyvateľov, pričom k 31.12.2021 sa počet obyvateľov oproti roku 2012 znížil o 8.

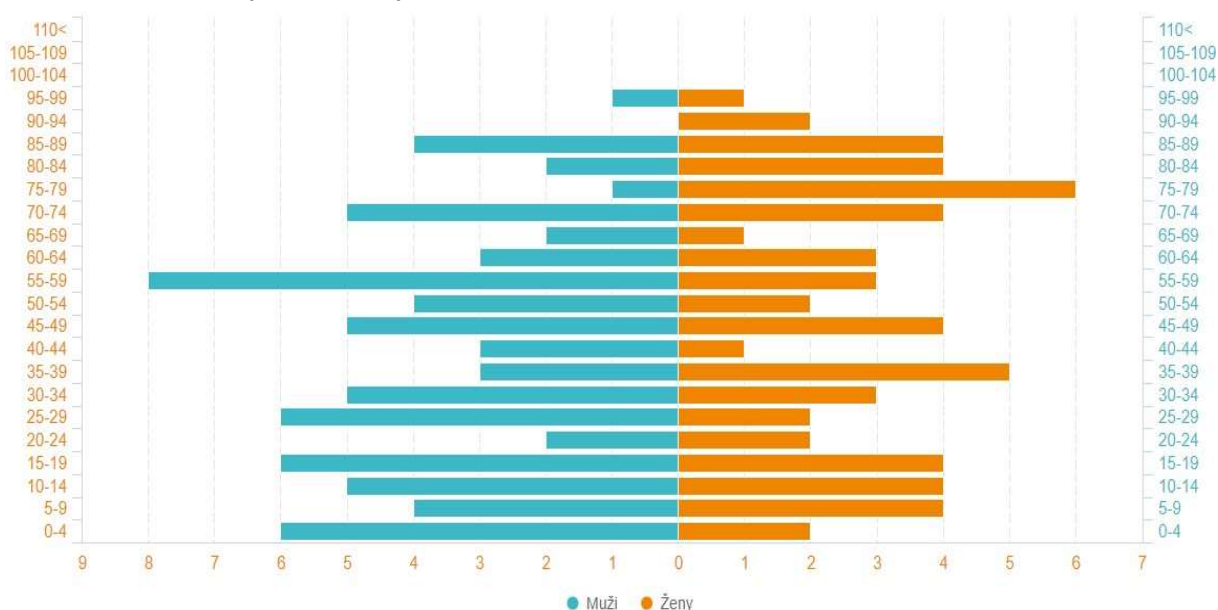
Graf 1 Zastúpenie mužov a žien na celkovom počte obyvateľov obce Úhorná (vývoj v období rokov 2002-2021)

Zdroj : <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html?obec=SK0421526509>

Graf 2 - Veková pyramída obyvateľov obce Úhorná k 31.12.2021

Zdroj : <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html?obec=SK0421526509>

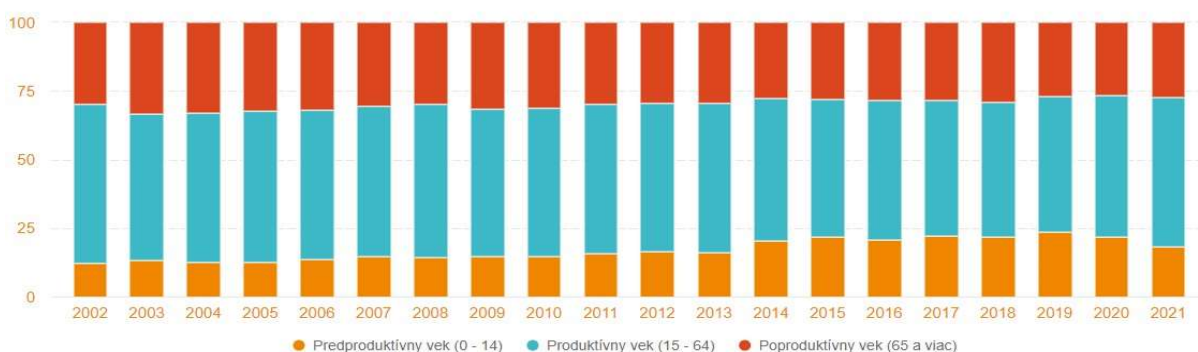
Tabuľka 12 Veková štruktúra obyvateľov obce od r. 1996

ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV ROK	1996	2000	2005	2010	2015	2020	2021
Predproduktívny vek (0 – 14 rokov) %	10,56	8,33	12,67	14,77	22,22	21,9	18,38
Produktívny vek (15 – 64 rokov) %	63,33	62,82	55,33	54,36	50,0	51,82	54,41
Poproduktívny vek (65 a viac rokov) %	26,11	28,85	32,0	30,87	27,78	26,28	27,21
Index ekonomického zaťaženia osôb %	57,89	59,18	80,72	83,95	100,0	92,96	83,78
Index starnutia %	247,37	346,15	252,63	209,09	125,0	120,0	148,0
Priemerný vek	47,66	48,81	46,03	45,03	42,83	43,91	45,29
Počet obyvateľov	180	156	150	149	144	137	136

Zdroj : <http://datacube.statistics.sk/>

So stavom a vývojom vekovej štruktúry obyvateľstva bezprostredne súvisí priemerný vek, index starnutia a ekonomická aktivita.

Graf 3 Ekonomická štruktúra obyvateľov z hľadiska veku v obci Úhorná od r. 2002 (v %)

Zdroj : <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html?obec=SK0421526509>

Tabuľka 13 Veková štruktúra obyvateľov v základných vekových kategóriách k 31.12.2021

Veková kategória Územie/ Počet obyvateľov/ %		0 – 14 rokov	15 – 64 rokov	65 + rokov
ÚHORNÁ	136	25	74	37
	%	18,38	54,41	27,21
Okres Gelnica	31 683	6 824	20 157	4 702
	%	21,54	63,62	14,84
Košický kraj	781 252	137 422	517 501	126 329
	%	17,59	66,24	16,17
SR	5 441 991	873 984	3 621 645	946 362
	%	16,06	66,55	17,39

Zdroj : <https://www.scitanie.sk/>

K 31.12.2021 bolo v obci Úhorná podľa Štatistického úradu SR z celkového počtu 136 obyvateľov :

- v predproduktívnom veku 25 obyvateľov (18,38%),
- v produktívnom veku 74 obyvateľov (54,41%),
- v poproduktívnom veku 37 obyvateľov (27,21%),
- s indexom starnutia 148%.

Index starnutia obyvateľov obce vyjadruje percentuálne podiel poproduktívneho obyvateľstva na 100 obyvateľov predproduktívneho veku, ktorý dlhodobo prevyšuje celookresný, celokrajský aj celoslovenský priemer.

Tabuľka 14 Vývoj osôb v poproduktívnom veku od r. 1996 k 31.12.2021

Vývoj osôb v poproduktívnom veku (65+, %)/ROK	1996	2000	2005	2010	2015	2018	2021
ÚHORNÁ	24,97	26,37	26,15	24,59	21,27	20,53	21,05
okres Gelnica	11,41	11,63	11,95	11,93	13,0	14,03	14,84
kraj Košice	10,31	10,71	10,95	11,42	13,26	14,82	16,17
SR	11,09	11,47	11,74	12,38	14,45	16,04	17,39

Zdroj : <http://datacube.statistics.sk/>, <https://www.scitanie.sk/>

Slovensko patrí medzi európske krajiny s najrýchlejšie starnúcim obyvateľstvom (podľa populačných prognóz Eurostatu), kde súčasný pomer počtu obyvateľov v poproduktívnom veku oproti produktívnemu veku je 1:4,1, s predpokladom do roku 2030 na úrovni 1:3,0, v dôsledku čoho čelí Slovensko výzvam spojených so znižovaním populácie späťmi s negatívnymi dôsledkami pre systém sociálneho zabezpečenia a zdravotnej starostlivosti. Slovensko patrí ku krajinám s najnižším podielom investícií HDP do včasnej starostlivosti v ranom detstve, pričom zariadenia starostlivosti využíva iba 5% detí do 3 rokov veku, priemer EÚ je 42%.

Podľa odhadov z okresov východného Slovenska za posledných 10 rokov sa do zahraničia vysťahovalo asi 6% hlavne vysokoškolských vzdelaných mladých ľudí do 30 rokov.²⁴

Prírodný prírastok, migrácia obyvateľstva

Najviac detí sa v Úhornej narodilo v rokoch 2014 a 2015. Naopak najnižšia pôrodnosť bola zaznamenaná v roku 2016. Najväčší prírodný prírastok obyvateľstva dosiahla obec v rokoch 2014. Celkový prírastok obyvateľstva bol najnižší v roku 2018. Najvyšší celkový prírastok dosiahla obec v roku 2019.

Tabuľka 15 Pohyb obyvateľstva v obci Úhorná

ÚHORNÁ	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Narodení	2	1	5	4	0	3	1	1	1	3
Zomretí	1	3	2	4	2	4	4	1	2	4
Prirodzený prírastok obyvateľstva	1	-2	3	0	-2	-1	-3	0	-1	-1
Pristťahovaní na trvalý pobyt	3	3	3	0	3	7	0	9	0	0
Vystťahovaní z trvalého pobytu	5	5	0	2	2	7	7	2	1	4
Migračné saldo	-2	-2	3	-2	1	0	-7	7	-1	-4
Celkový prírastok obyvateľstva	-1	-4	6	-2	-1	-1	-10	7	-2	-5
Počet obyvateľov	144	140	146	144	143	142	132	139	137	136

Zdroj : <http://datacube.statistics.sk/>

Tabuľka 16 Štruktúra obyvateľov podľa rodinného stavu
v obci Úhorná k 01.01.2021

Štruktúra obyvateľstva podľa rodinného stavu	SPOLU muži + ženy	%
Slobodný/slobodná	76	53,9
Ženatý/vydatá	33	23,4
Rozvedený/rozvedená	14	9,93
Vdovec/vdova	18	12,77
SPOLU	141	100

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021, <https://www.scitanie.sk/>

Tabuľka 17 Sobášnosť a rozvodovosť v obci Úhorná

ÚHORNÁ	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sobáše	0	1	0	0	2	0	0	1	0	0
Rozvody	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Index rozvodovosti (%)	-	100%	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj : <http://datacube.statistics.sk/>

Najviac sobášov (od roku 2012) bolo v obci v roku 2016, rozvody po 1 bol v roku 2013 a 2014.

Početné zastúpenie vekovej skupiny 0 – 4 roky v rokoch 2012 - 2021 v obci Úhorná možno charakterizovať do roku 2015 kolísavým vývojom a od roku 2015 do roku 2021 každoročným znižovaním celkovo o 5 detí.

Tabuľka 18 Vývoj početného zastúpenia vekovej skupiny 0 – 4 rokov v obci Úhorná

ÚHORNÁ	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet	5	4	6	7	5	3	2	2	2	2

Zdroj : <http://datacube.statistics.sk/>

Národnostná štruktúra obyvateľstva

V obci žijú podľa údajov Štatistického úradu SR (SODB 2021) občania slovenskej, rómskej, ukrajinskej a obyvatelia nezistenej národnosti. Najviac je obyvateľov hlásiacich sa k slovenskej národnosti 98 (69,5%), 29 obyvateľov sa hlásil k rómskej národnosti (20,57%), 2 k ukrajinskej národnosti (1,42%) a u 11 obyvateľov obce (7,8%) národnosť nebola zistená.

Tabuľka 19 Obyvateľstvo podľa národnosti v obci k 01.01.2021

NÁRODNOSTNÁ ŠTRUKTÚRA	SPOLU muži + ženy	%
Slovenská	98	69,5
Rómska	29	20,57
Ukrajinská	2	1,42
Iná	1	0,71
Nezistená	11	7,8
SPOLU	141	100

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021, <https://www.scitanie.sk/>

Náboženská štruktúra obyvateľov v obci

Podľa údajov Štatistického úradu SR, SODB 2021 z hľadiska náboženského vyznania obyvateľstva dominujú v obci obyvatelia v počte 71, ktorí sa hlásia k rímskokatolíckej cirkvi v SR (tvoria 50,35 % obyvateľstva obce), bez vyznania je 51 obyvateľov (36,17%), k pravoslávnej cirkvi sa hlásia 4 obyvatelia (2,84%), ku gréckokatolíckej 2 obyvatelia (1,42%), k evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku 2 obyvatelia (1,42%), a u 11 obyvateľov (7,8%) nebolo zistené ich náboženské vyznanie.

Tabuľka 20 Náboženské vyznanie

NÁBOŽENSKÉ VYZNANIE	SPOLU muži + ženy	%
Bez vyznania	51	36,17
Rímskokatolícka cirkev v SR	71	50,35
Evanjelická cirkev augsburského vyznania na Slovensku	2	1,42
Gréckokatolícka cirkev na Slovensku	2	1,42
Pravoslávna cirkev na Slovensku	4	2,84
Nezistené	11	7,8
SPOLU	141	100

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021, <https://www.scitanie.sk/>

2.1.8 HOSPODÁRSKE POMERY, PODNIKANIE A ZAMESTNANOSŤ

Na Slovensku sa najvyspelejšie regióny sa nachádzajú v jeho západnej a najzaostalejšie v jeho východnej časti, pričom úroveň rozvoja smerom od západu na východ postupne klesá v závislosti od ekonomického využitia územia (najmä čo sa týka ukazovateľov ako tvorba HDP, miera nezamestnanosti, ekonomická aktivita obyvateľstva, príjmy obyvateľstva, tvorba nových pracovných miest, ale aj infraštruktúrne vybavenie regiónov, kvalita domového a bytového fondu a pod).

Obec Úhorná leží v hornatom prostredí východného Slovenska a jej poloha je z hľadiska pritiahnutia potenciálu investícií nevýhodná. Najväčší potenciál pre pritiahnutie prípadných investícií má obec najmä v oblasti cestovného ruchu, v priemyselnej výrobe by to mohol byť podnik na spracovanie drevnej hmoty, príp. na výrobu výrobkov z dreva, z dôvodu vysokej lesnatosti okolitého územia.

Poloha obce vo vzťahu k regionálnym ekonomickým centrámi a vo vzťahu k dopravnej infraštruktúre regionálneho a nadregionálneho významu je nevýhodná. Výraznejšie ekonomické centrum najbližšie k Úhornej predstavuje 19,4 km vzdialené mesto Rožňava, 25,9 km vzdialená obec Prakovce, 32,2 km vzdialené okresné mesto Gelnica, 56 km vzdialené mesto Spišská Nová Ves a 60,4 km vzdialené mesto Košice. Najbližšie napojenie obce k rýchlostnej ceste I/16 v vo vzdialenosti 13,4 km v obci krásnohorské Podhradie a k diaľnici D1 je v 57,7 km vzdialenej obci Široké, ktoré ďalej napája významnejšie ekonomické sídla. Prejazd po štátnej ceste II/549 vedúcej horským terénom medzi Úhornou a Krásnohorským Podhradím cez Pačanský kopec (Úhornianske sedlo) je v súčasnosti v rekonštrukcii pre mimoriadne nekvalitný povrch (v zimnom období bola v predchádzajúcom období uzavretá).

Polnohospodárstvo, lesné a pozemkové hospodárstvo, priemysel

V štruktúre špecifikácie druhu pôdy v katastrálnom území obce z poľnohospodárskej pôdy prevládajú trvalé trávnaté porasty zaberajúce rozlohu 268,15 ha (30,38% podiel celkovej rozlohy katastra). Z nepoľnohospodárskej pôdy prevládajú lesné pozemky s rozlohou 578,55 ha (zaberajú 65,55% podiel rozlohy územia).

V poľnohospodárskej výrobe sú vzhľadom k rozsiahlym plochám trvalých trávnatých porastov priaznivé podmienky pre rastlinnú poľnohospodársku výrobu kombinovanú so živočíšnou poľnohospodárskou výrobou, pričom v katastri obce hospodári subjekt poľnohospodárskej veľkovýroby Poľnohospodárske družstvo Helcmanovce v chove hovädzieho dobytku a 1 súkromný farmár taktiež so zameraním na chov hovädzieho dobytku.

Hospodárenie v lesoch, na lesných pozemkoch, trvalých trávnatých plochách, pasienkoch a ostatných plochách v území zabezpečuje Pozemkové spoločenstvo bývalých urbarialistov obce Úhorná.

Z hľadiska priemyselnej výroby sa v Úhornej nenachádzajú žiadne priemyselné podniky, miestne dielne a ani drobní remeselníci.

Tabuľka 21 Odvetvová štruktúra subjektov pôsobiach v obci

Odvetvie	Počet prevádzok
Ostatné služby	4
Maloobchod	3
Obec Úhorná	1
Pozemkové spoločenstvo	1
Služby v lesníctve	1
Poľnohospodárstvo	1

Zdroj: <https://www.vsetkyfirmy.sk/>

V obci je zastúpenie najmä drobných živnostníkov. Ich existencia na území obce značne vplýva na finančné možnosti obce a obyvateľstva. Všetky podnikateľské subjekty pôsobia na komerčnej báze. Niektorí podnikatelia majú len sídlo v obci a svoju podnikateľskú aktivitu vykonávajú mimo obce. V obci nie sú žiadne obchodné prevádzky, ani pohostinské zariadenie. Základné služby obchodu a služieb môžu obyvatelia využiť cestou pojazdnej predajne, ktorá ponúka základné potraviny podľa dohodnutého harmonogramu, taktiež v susednej obci Smolník. V obci nie sú v súčasnosti zriadené žiadne stravovacie a ani ubytovacie služby.

EKONOMICKÁ AKTIVITA

Tabuľka 22 Počty ekonomicky aktívnych právnických osôb (PO) a fyzických osôb – podnikateľov (FO-P) pôsobiacich v obci k 31.12.

Typ jednotky/rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PO zisková	2	2	3	3	3	3	3	2	2
PO nezisková	1	1	1	1	1	1	1	1	1
FO-P, živnostníci	5	5	5	2	2	1	1	1	2
SPOLU	8	8	9	6	6	5	5	4	5

Zdroj : Štatistický úrad SR

Tabuľka 23 Ekonomická aktivita obyvateľstva obce Úhorná k 01.01.2021

Ekonomická aktivita	SPOLU	%
Pracujúci (okrem dôchodcov)	28	19,86
Pracujúci dôchodca	3	2,13
Osoba na materskej dovolenke	0	0
Osoba na rodičovskej dovolenke	0	0
Nezamestnaný	9	6,38
Dieťa do začatia povinnej školskej dochádzky	11	7,8
Žiak základnej školy	20	14,18
Žiak strednej školy	3	2,13
Študent vysokej školy	0	0
Osoba v domácnosti	13	9,22
Dôchodca	49	34,75
Iná	1	0,71
Nezistené	4	2,84
SPOLU	141	100

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021, <https://www.scitanie.sk/>

Tabuľka 24 Obyvatelia podľa ekonomickej činnosti v obci Úhorná k 01.01.2021

Obyvatelia podľa odvetvia ekonomickej činnosti	SPOLU	%
Verejná správa a obrana	5	16,13
Vzdelávanie	5	16,13
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	4	12,9
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov	4	12,9
Priemyselná výroba	2	6,45
Doprava a skladovanie	2	6,45
Informácie a komunikácia	2	6,45
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	2	6,45
Stavebníctvo	1	3,23
Administratívne a podporné služby	1	3,23
Nezistené	3	9,68
SPOLU	31	100

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021, <https://www.scitanie.sk/>

MZDY

Priemerná mzda predstavovala v okrese Gelnica k 31.12.2021 sumu 1 030 €, pričom od roku 2016 došlo k jej nárastu o 270 €. Porovnaním s priemernou mzdou za r. 2021

v Košickom kraji, ktorá predstavovala 1333 €, bola v okrese mzda nižšia o 303 € a v rámci Slovenskej republiky bola mzda 1401 €, kde okresný priemer bol o 371 € nižší.

Tabuľka 25 Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca (v €)

MZDA ZAMESTNANCOV	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Okres Gelnica	760	804	858	935	948	1030
Košický kraj	972	1025	1110	1179	1238	1333
Slovenská republika	1034	1095	1171	1266	1324	1401

Zdroj : Štatistický úrad SR

NEZAMESTNANOSŤ

Výrazným sociálno-ekonomickým javom spojeným s existenciou trhu práce je nezamestnanosť, ktorá spôsobuje ekonomický problém, pretože reprezentuje stratenú potenciálnu hodnotu celej ekonomiky, ale je aj významným sociálnym indikátorom, pretože, ako to dokazujú viaceré štúdie, je spojená s takými spoločenskými javmi, ako je zvýšená rozvodovosť, kriminalita, zhoršené psychické a fyzické zdravie, rôzne sociálno-patologické javy a pod.

Existencia nezamestnanosti má teda silný vplyv na život samotných nezamestnaných. Strata zamestnania prináša pre jednotlivca rôzne negatívne dôsledky, ktoré sa netýkajú len poklesu životnej úrovne, spojeného s poklesom príjmu, ale aj výrazných zmien v každodennom živote, spoločenských vzťahoch, hodnotách, v sociálnych inštitúciách (najmä v rodine). Nezamestnaní majú menej priestoru pre prijímanie zásadných rozhodnutí o svojom živote a menšiu šancu rozvíjať svoje zručnosti. S výskytom nezamestnanosti, najmä dlhodobej, hrozí pre jednotlivca riziko asociálneho správania, spôsobené nadbytkom času, nudou, nedostatkom programu a povinností a vylúčením zo spoločnosti. Medzi najcitlivejšie a najzávažnejšie dôsledky nezamestnanosti patrí výskyt chudoby a zhoršenie zdravotného stavu a psychického zdravia. Chudoba a nezamestnanosť sú totiž veľmi úzko korelujúce fenomény, spôsobujúce jednotlivcom ťažké sociálne a psychologické dôsledky.

Tabuľka 26 Celkový počet uchádzačov o zamestnanie v obci Úhorná k 31.12.2021

ÚHORNÁ	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet evidovaných uchádzačov	9	8	9	13	12	4	7	5	9	9
z toho ŽENY	3	3	4	5	3	0	1	3	1	1
z toho dlhodobo nezamestnaní	4	4	3	4	6	4	3	3	3	6
z toho so zdravotným postihnutím	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0

Zdroj: ÚPSVaR

Vývoj uchádzačov o zamestnanie v Úhornej od r. 2012 je uvedený v prehľadnej tabuľke, pričom k 31.12.2021 je ÚPSVaR evidovaných z obce Úhorná celkom 9 nezamestnaných občanov, z toho 1 žena. Z hľadiska dlhodobej nezamestnanosti došlo k nárastu nezamestnaných a k 31.12.2021 bolo v evidencii ÚPSVaR celkom 6 takýchto občanov z obce. Dlhodobo nezamestnaní občania sú občania v evidencii uchádzačov o zamestnanie

ÚPSVaR po dobu dlhšiu ako 12 mesiacov, ktorých charakterizuje hlavne predčasné ukončenie vzdelania, nevyhovujúca kvalifikácia k ponuke voľných pracovných miest, strata pracovných návykov, záujmu a motivácie pracovať, čím sa stavajú neuplatniteľným na trhu práce.²⁵

Tabuľka 27 Počet uchádzačov o zamestnanie (UoZ) podľa veku z obce Úhorná

Vek / rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
≥19	1	0	2	2	0	0	0	0	0	0
20 – 24	3	0	1	3	2	0	1	0	2	0
25 – 29	1	2	2	1	2	1	2	0	1	1
30 – 34	0	1	1	2	1	0	1	1	2	2
35 – 39	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
40 – 44	2	2	1	2	2	0	0	0	0	0
45 – 49	0	1	2	1	2	2	1	1	1	1
50≥	2	2	0	2	3	1	3	3	2	5

Zdroj: ÚPSVaR

Najviac uchádzačov o zamestnanie od r. 2012 z obce podľa veku v bolo evidencii ÚPSVaR v štruktúre 50 a viac rokov, 30 -34 rokov, 20 – 24 rokov a 25 – 29 rokov.

Tabuľka 28 Počet uchádzačov o zamestnanie (UoZ) podľa vzdelania v obci k 31.12.2021

ÚHORNÁ	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Neukončené základné vzdelanie	1	1	1	1	1	1	0	0	3	4
Základné vzdelanie	2	3	3	7	4	3	5	3	5	4
Nižšie stredné odborné vzdelanie	3	2	0	2	3	0	1	1	0	0
Úplné stredné odborné vzdelanie	2	2	4	3	4	0	1	1	1	1
Úplné stredné všeobecné vzdelanie	1	0	0	3	0	0	0	0	0	0
Vysokoškolské vzdelanie I, II a III. stupeň	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: ÚPSVaR

Najviac uchádzačov o zamestnanie od r. 2012 v štruktúre podľa vzdelania bolo v evidencii ÚPSVaR so základným vzdelaním, neukončeným základným vzdelaním a úplným stredným odborným vzdelaním.

Tabuľka 29 Počet uchádzačov o zamestnanie podľa dĺžky evidencie k 31.12.2021

ÚHORNÁ	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
0-3 mesiacov	2	1	2	3	1	0	3	0	2	2
4-6 mesiacov	1	1	3	1	3	0	0	1	0	1
7-9 mesiacov	1	1	0	4	0	0	1	0	2	0
10-12 mesiacov	1	1	1	1	2	0	0	1	2	0
13-24 mesiacov	1	1	2	2	3	2	0	1	1	3
25-48 mesiacov	2	1	0	1	2	1	2	1	0	1
Nad 48 mesiacov	1	2	1	1	1	1	1	1	2	2

Zdroj: ÚPSVaR

Najviac uchádzačov o zamestnanie od r. 2012 v štruktúre podľa dĺžky evidencie v evidencii ÚPSVaR bolo u uchádzačov od 0-3 mesiacov, 13–24 mesiacov, 25-48 mesiacov a nad 48 mesiacov.

Tabuľka 30 Počet uchádzačov o zamestnanie (UoZ) podľa profesie posledného zamestnania k 31.12.2021

ÚHORNÁ	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Príslušníci ozbrojených síl	0	0	0	0	0	0	0
Zákonodarcovia, riadiaci pracovníci	0	0	0	0	1	0	0
Špecialisti	0	0	0	0	0	0	0
Technici a odborní pracovníci	0	1	0	0	0	0	0
Administratívni pracovníci	0	0	0	0	0	1	1
Pracovníci v službách a obchode	2	1	0	0	1	0	0
Kvalif. pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve	0	0	0	0	0	0	0
Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci	0	0	0	1	0	0	0
Operátori a montéri strojov a zariadení	2	1	1	2	0	1	2
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	2	6	3	2	2	4	4
Neurčené	7	3	0	2	1	2	2

Zdroj: ÚPSVaR

Najviac UoZ od r. 2015 v štruktúre podľa profesie posledného zamestnania bolo v evidencii ÚPSVaR u pomocných a nekvalifikovaných pracovníkov, u operátorov a montérov strojov a zariadení a u pracovníkov v obchode a službách.

V spolupráci s ÚPSVaR Gelnica, obec v prípade potreby organizuje aktivačnú činnosť (menšie obecné služby) podľa zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti, hlavne pre najodkázanejšiu skupinu, dlhodobo nezamestnaných občanov, na podporu a udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa na trhu práce. Aktivačné práce (menšie obecné služby pre obec) sa vykonávajú v súlade so zákonom 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti, dlhodobo nezamestnaným uchádzačom o zamestnanie, ktorý je poberateľom dávky v hmotnej núdzi a príspevku k dávke v hmotnej núdzi podľa § 10 a § 12 zákona č. 417/2013 o pomoci v hmotnej núdzi, podľa v rozsahu a za podmienok určených týmto zákonom, nepretržite najviac počas 6 kalendárnych mesiacov v rozsahu najviac 20 hodín týždenne, pričom v súčasnosti sú na základe príspevku projektov ÚPSVaR v zmysle § 12 zákona č. 417/2013 o pomoci v hmotnej núdzi zamestnaní 5 občania obce a ich činnosť sa týka aktivít v obci pri údržbe verejných priestranstiev, zberu odpadkov v obci a pomocných prácach v obci.²⁶

2.1.9 CESTOVNÝ RUCH

Cestovný ruch je odvetvie hospodárstva, na realizácii ktorého sa podieľa mnoho ďalších oblastí, zameraných na cestovanie, pobyt a stravovanie vo voľnom čase, delí sa na základe destinácií, medzi ktoré patria more, zážitkový turizmus, športový turizmus, hory, náboženský turizmus, ale aj kúpele, rekondičné pobyty, a rôzne zariadenia navštevované klientmi, ktorých pobyt je pre nich súčasťou liečby.²⁷

Obec Úhorná má členitý horský a podhorský charakter, patrí do oblasti Slovenského rudohoria, celku Volovské vrchy, podcelkov Pipitka (v južnej časti) a Zlatý stôl (v severnej

časti). Obec Úhorná a jej okolie majú potenciál na rozvoj cestovného ruchu a ponúkajú vhodné podmienky na rozvoj vidieckeho turizmu. Z hľadiska prírodných predpokladov je pre územie charakteristická krásna okolitá príroda s kvalitným životným prostredím a turisti majú možnosť v katastri obce Úhorná a v jej bezprostrednom okolí jej spoznávanie formou turistiky, cykloturistiky v smere na najvyššie vrchy Volovských vrchov - Zlatý stôl, Hekerovú, Biele skaly, Pipitku, Skalisko, Volovec a ďalšie s vyznačenými turistickými trasami.

Územím prechádzajú 3 cyklotrasy

- Karpatská cyklistická cesta označená modrou farbou č. 2882 s celkovou dĺžkou takmer 1700 km, prechádza centrálnou časťou Karpatského masívu a 5 krajinami strednej a východnej Európy – Slovenska, Poľska, Ukrajiny, Rumunska a Maďarska. Dĺžka tematickej cyklotrasy na slovenskom území je 310 km s orientačnými bodmi trasy – jaskyňa Domica – Úhorná – Smolník - Sninské rybníky.
- cyklotrasa označená žltou farbou o dĺžke 15 km s orientačnými bodmi – Smolník – Turbína - Vodná nádrž Úhorná – Úhornianské sedlo,
- cyklotrasa označená modrou farbou č. 2705 o dĺžke 3,1 km s orientačnými bodmi trasy - Úhornianské sedlo – Tali.²⁸

V blízkosti obce prechádzajú významné cyklomagistrály :

- Cyklomagistrála Slovenský kras označená červenou farbou č. 029 s orientačnými bodmi - Gemerská Hôrka, Drnava, Krásnohorské Podhradie (13,4 km), Rožňava, Štítnik, Gemerská Hôrka.
- Hnilecká cyklomagistrála č. CM021 s dĺžkou 69 km a prechádza 11 obcami Dedinky, Mlynky, Rakovec Hnilčík, Nálepko, Švedlár, Mníšek n/H (16 km), Helcmanovce, Prakovce, Gelnica, Jaklovce, Margecany.²⁹

Turistické značené trasy prechádzajúce obcou resp. jej okolím :

- 1/ Cesta hrdinov SNP, označená červenou farbou, najdlhšia turistická magistrála v dĺžke 770 km naprieč Slovenskom od Bratislavy – Volovské vrchy (po trase Sedlo Súľová, Pod Hoľou, Sedlo Volovec, Skalisko- Úhornianské sedlo - Pipitka) – Košice – Prešov – Bardejov Svidník na Duklu.
- 2/ Turistická trasa Sedlo Súľová - Osadník č. 0901 označená červenou farbou s dĺžkou 31 km a orientačnými bodmi – Sedlo Súľová, Pod Hoľou, Čertova Hoľa, Volovec, Skalisko – Úhornianské sedlo – Pipitka – Osadník.
- 3/ Turistická trasa Úhornianské sedlo - Osadník č. 0901d označená červenou farbou, s dĺžkou 10 km a orientačnými bodmi – Úhornianské sedlo, Pipitka, Osadník.
- 4/ Turistická trasa Odbočka na Paču – Vodná nádrž Úhorná, označená zelenou farbou č. 5719 s dĺžkou 11,3 km a orientačnými bodmi – Odbočka na Paču, Teplý vrch, Pača, Úhornianské sedlo, Koskovec , Vodná nádrž Úhorná.
- 5/ Turistická trasa Úhornianské sedlo – Vodná nádrž Úhorná, označená zelenou farbou č. 5719b s dĺžkou 4,2 km a orientačnými bodmi – Úhornianské sedlo, Koskovec , Vodná nádrž Úhorná.
- 6/ Turistická trasa Smolník – Pod bielymi skalami označená žltou farbou č. 8733 s dĺžkou 9,4 km a orientačnými bodmi – Smolník, Bystrá, Hekerová, Pod bielymi skalami.
- 7/ Turistická trasa Švedlár, stanica – Rožňava označená modrou farbou č. 2827b s dĺžkou 28 km a orientačnými bodmi Švedlár, Stará Voda, Zlatý stôl, Sedlo Krivé, Rožňava.
- 8/ Turistická trasa „Beh hrebeňom Volovských vrchov“ s dĺžkou 34 km a orientačnými bodmi – Štoske sedlo, Skorušina, Osadník, Pipitka, Úhornianské sedlo, Tali, Hekerová, Bystrá, Smolník, Štoske sedlo.
- 9/ Turistická trasa „Rudohorská 100“ s dĺžkou 88 km a orientačnými bodmi – Osadník, Skorušina, Sedlo Krivé, Pipitka, Štós - kúpele, Štóske sedlo – Košice, Čermel.

V obci z hľadiska zabezpečenia služieb pre miestnych obyvateľov a návštevníkov obce sa nenachádza predajňa potravín a ani pohostinstvo, taktiež v obci nie je žiadna ponuka stravovacích a ubytovacích služieb.

Tabuľka 31 Služby cestovného ruchu (CR) v okolí – ubytovanie a stravovanie

Služby CR v okolí	Ubytovanie	Stravovanie
Penzión MACH Smolník	ÁNO	ÁNO
U Vodnára Smolník	NIE	ÁNO
Alžbetin dom Smolník	NIE	ÁNO
U železného grófa Krásnohorské Podhradie	NIE	ÁNO
Reštaurácia Centrum Krásnohorské Podhradie	NIE	ÁNO
András penzión Krásnohorské Podhradie	ÁNO	NIE
Sedliacky dom Krásnohorské Podhradie	ÁNO	NIE
Kúpele Štós, Štós 235	ÁNO	ÁNO

Zdroj : Vlastné spracovanie

Obec Úhorná a jej okolie majú potenciál na rozvoj cestovného ruchu a ponúkajú vhodné podmienky na rozvoj vidieckeho turizmu. Pre územie je charakteristická krásna okolitá príroda a turisti majú možnosť v katastri obce navštíviť

- Kultúrnu pamiatku - Rímskokatolícky kostol Sedembolestnej Panny Márie,
- Pútnickú Kaplnku Panny Márie Snežnej s prameňom liečivej vody nad obcou, pod výhľadovým vrchom Hekerová,

a v jej bezprostrednom okolí spoznávanie prírody formou turistiky, cykloturistiky

- Vodná nádrž Úhorná v k. ú. Smolník (1,4 km) bola vybudovaná v 18. storočí ako zásobáreň vody pre banské zariadenia a v súčasnosti je využívaná na rekreačné účely a predstavuje aj rybársky revír.
- Úhornianske sedlo (999 m n. m.) nachádzajúci sa vo Volovských vrchoch medzi Panským vrchom (1058 m n. m.) a Malou Pipitkou (1087 m n. m.), je križovatkou turistických trás Cesty hrdinov SNP (červená trasa) a z Úhornej do Krásnohorského Podhradia (zelená trasa).
- Vrch Hekerová (1260 m n. m.), nachádzajúci sa k. ú. Smolník, na juhozápadnej časti Volovských vrchov, týčiaci sa nad obcou Úhorná, prístupný z obce (3,2 km).
- Vrch Pipitka (1225 m n. m.) sa vypína priamo nad obcou Úhorná s prístupom z obce Úhorná - Úhornianskeho sedla podľa turistického smerovníka (4 km).
- Zlatý stôl (1322 m n. m.) je najvyšší vrch pohoria Volovské vrchy vypínajúci sa nad obcami Stará Voda, Henclová, Úhorná a Smolník (6,9 km), pričom najlepšia dostupnosť je z Úhornianskeho sedla a z obce Stará Voda.
- Krásnohorská jaskyňa UNESCO sa nachádza v Krásnohorskej dlhej lúke (11,7 km) a je výverová fluviokrasová jaskyňa, s dĺžkou 1 556 m (sprístupnená na 450 m), pričom prehliadková trasa vedie ku Kvapľu rožňavských jaskyniarov, ktorý s výškou takmer 33 m patrí medzi najväčšie kvaple sveta a hlavnou časťou tečie podzemný tok, preto prehliadková trasa je sprístupnená pomocou drevených lavičiek, rebríkov a lán.
- Hrad Krásna Hôrka – v rekonštrukcii, od roku 1961 je národnou kultúrnou pamiatkou, nachádzajúci sa v k. ú. Krásnohorské podhradie (12 km) a jeho história je spätá najmä s rodom Bebekovcov a Andrassyovcov.
- Husitský kostolík v Lúčke, postavený v 13. storočí a zrúcanina opevneného kostolíka je evidovaná ako kultúrna pamiatka.

- Vrch Skalisko (1293 m n. m.) nachádzajúci sa v k. ú. Čučma (okr. Rožňava, 8,5 km), je prístupný turistickou trasou aj z Úhornianskeho sedla, pričom vo vzdialenosti asi 700 m sa nachádza ďalší vrch Volovec (1284 m n. m.) a spolu tvoria dvojvrchol Skalisko – Volovec.
- Vyhliadka „Na skale“ (670 m n. m.) v k. ú. Zádiel s prekrásnou Zádielskou dolinou s dĺžkou 3 km a hĺbkou až 300 m, čím sa zaradzuje k najväčším slovenským kaňonom s výhľadom na Zádielsku dolinu, skalnú vežu Cukrová homoľa (mohutná skalná veža v k. ú. Zádiel) a obec Zádiel.
- Hájske vodopády v k. ú. Háj (14,7 km), nachádzajúce v Hájskej doline, ktoré sú vysoké 1 – 7 metrov, v zimnom období zamrzajú a vytvárajú ľadové steny a cencúle.
- Vrch Bukovec (1127 m n. m.) poskytuje krásny výhľad do Hnileckej doliny, Hornádskej kotliny, na východnú časť Nízkyh Tatier s Kráľovou Hoľou, na juhu Volovské vrchy s najvyšším vrchom Zlatý stôl a za priaznivého počasia je možné vidieť aj celé Tatry. Trasa je vyznačená modro značkovými turistickými chodníkmi z obce (16,1 km).
- Turniansky hrad, ktorého zrúcanina sa nachádza nad obcou Turňa nad Bodvou, z ktorého je krásny výhľad na obec Turňa nad Bodvou, obec Háj, Hájsku dolinu, z časti Zádielsku planinu, na východe Jasovskú planinu, na juhovýchode Košickú kotlinu a juhu Turniansku kotlinu.

V blízkom okolí obce je však viacero možností trávenia voľného času v letnom období možnosť kúpania na letnom kúpalisku v Rožňave (19,4 km), jazere Turzov Gelnica (33 km), vodnej nádrži Palcmanová Maša v k. ú. Dedinky (55 km). V zimnom období možnosť lyžovania v zimnom lyžiarskom stredisku najbližšom k obci Nálepko - Krečno (34 km), Hnilčík - Mraznica (38 km), Krompachy – Plejsy (53 km).

Ďalšie vybrané turisticky atraktívne miesta v okolí obce

- Múzeum Smolník (6,1 km) – príbeh medi – Smolník.
- Kultúrne pamiatky v obci Smolník (6,1 km) – Rímskokatolícky kostol sv. Kataríny, zvonica, Evanjelický kostol, Hostinec prístenný (Alžbetin dom), Továrň (mincovňa, tabaková továrň), súsošie sv. Trojice, kaplnka prístenná (rímskokatolícka sv. Jána Nepomuckého).
- Izba tradícií – Heimatstube Smolnícka Huta (9,3 km) – pripomína kultúru, náboženstvo, architektúru i tradície v obci.
- Kultúrne pamiatky v obci Mníšek n/H (16,7 km) – Rímskokatolícky kostol sv. kríža, Evanjelický kostol a Pekáreň.
- Banícke múzeum v Rožňave (19,4 km) - významnú kultúrna inštitúcia pôsobiaca v Rožňave od roku 1902 a prezentuje banícku históriu gemerského regiónu formou niekoľkých expozícií (Rožňavský živý banícky orloj).
- Banícke múzeum v Gelnici (vzdialenosť od obce 32,2 km) nachádza sa v historickom centre mesta Gelnica, v architektonickej budove starej radnice s barokovou vežou
- Zámčisko Gelnica (vzdialenosť od obce 32,2 km) miesto starého hradu z 13. storočia, dnes vidieť na mieste len ruiny veže.
- V blízkosti obce Stará Voda (29 km) sa nachádza rekreačné zariadenie Frukona Košice, a.s., ktoré vytvára ideálne predpoklady, detský tábor, školy v prírode a usporiadanie spoločenských podujatí, kurzov a školení. Poskytuje ubytovanie v murovanej chate pre 35 osôb, v zrubových chatách pre 70 osôb a chata Dolina pre 44 osôb a stravovanie pre 100 osôb s príjemným prostredím areálu s možnosťou využitia k športovým a spoločenským hrám. V prípade nepriaznivého počasia návštevníci môžu využiť telocvičňu a spoločenskú miestnosť.

- v obci Hnilčík (38,8 km) je možnosť navštíviť Banský skanzen pozostávajúci z múzejnej expozície umiestnenej v priestoroch bývalej školy v blízkosti obecného úradu, zo štôlne Ľudmila sprístupnenej verejnosti a zo 4 náučných chodníkov (trasa A - Roztoky, trasa
- súbor národných kultúrno- historických pamiatok zapísaných od r. 1993 v zozname svetového dedičstva UNESCO pod názvom „Spišský hrad a pamiatky okolia“ (68 km), do ktorého patrí Spišský hrad, Spišská Kapitula, Spišské Podhradie a kostol sv. Ducha v Žehre. V okolí uvedených pamiatok UNESCO sa nachádzajú pamiatkové rezervácie Spišskej Kapitule (komplex cirkevných budov) a v Levoči (námestie).
- územie obce sa nachádza neďaleko najatraktívnejšieho turistického regiónu Slovenska Vysokých Tatier a Slovenského raja.³⁰

Projektové zámery obce v oblasti cestovného ruchu sú v súčasnosti zamerané na zatraktívnenie obce, na tvorbu nových produktov cestovného ruchu využitím krásnej okolitej prírody územia, ktorá vytvára podmienky pre rozvoj pešej turistiky, cykloturistiky a bežeckého lyžovania, so zameraním na jednoduchú turistiku.

Pre dosiahnutie úspešného a dlhodobého rozvoja cestového ruchu v obci je potrebné zabezpečiť mnoho faktorov týkajúcich sa podpory rozvoja podnikania v obchode a službách (stravovacích a ubytovacích) a samotnej propagácie obce využitím histórie, kultúry a všetkých prírodných daností územia s vytváraním nových produktov CR.

2.1.10 ŠKOLSTVO A VZDELANIE

V Úhornej sa žiadna škola ani školské zariadenie nenachádza. Najbližšia Materská škola a Základná škola sa nachádza v obci Smolník (6,1 km), s ktorou má obec Úhorná zriadený spoločný školský obvod. Najbližšie stredné školy, ktoré môžu študenti z Úhornej navštevovať, sa nachádzajú v Rožňave, Prakovciach, Gelnici, Spišskej Novej Vsi, Košiciach a Prešove.

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Z hľadiska vzdelanostnej úrovne je podľa údajov Štatistického úradu SR (SODB 2021) bolo k 01.01.2021 v obci najviac zastúpené obyvateľstvo so základným vzdelaním 60 obyvateľov (42,55%), so stredným odborným (učňovským) vzdelaním (bez maturity) v počte 29 obyvateľov (20,57%), s úplným stredným vzdelaním (s maturitou) v počte 17 obyvateľov (12,06%), taktiež 17 bez ukončeného vzdelania vo veku 0-14 rokov (12,06%) s vysokoškolským vzdelaním 4 (5,84%), a u 11 vzdelanie nebolo zistené (7,8%).

Tabuľka 32 Najvyššie dosiahnuté vzdelanie obyvateľov obce Úhorná k 01.01.2021

NAJVYŠŠIE DOSIAHNUTÉ VZDELANIE	SPOLU MUŽI+ ŽENY	%
Bez ukončeného vzdelania – osoby vo veku 0 – 14 rokov	17	12,06
Základné	60	42,55
Stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity)	29	20,57
Úplné stredné vzdelanie (s maturitou)	17	12,06
Vyššie odborné vzdelanie	3	2,13
Vysokoškolské vzdelanie	4	5,84
Bez školského vzdelania – osoby vo veku 15 rokov a viac	0	0
Nezistené	11	7,8
SPOLU	141	100

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Úroveň vzdelania obyvateľov priamo ovplyvňuje tvorbu spoločenských hodnôt v obci. Vzdelaní obyvateľia sa aktívnejšie zapájajú do rozvojového procesu nepriamo napr. prostredníctvom záujmových spolkov a združení, ale aj priamo prostredníctvom členstva napr. v obecnom zastupiteľstve, alebo účelových komisiách.

2.1.11 ZDRAVOTNÍCTVO

Zdravotná starostlivosť je obyvateľom obce Úhorná poskytovaná najmä v ambulanciách základnej zdravotnej starostlivosti nachádzajúcich sa v susednej obci Smolník, alebo Mníšek n/H, lekár pre deti a dospelých aj v obci Mníšek n/H, kde sú pre obyvateľov dostupné aj lekáreň. V Smolníku sídli záchranná zdravotná služba s územnou pôsobnosťou aj pre obec Úhorná. Špecializované zdravotnícke ambulancie sa nachádzajú najmä v Gelnici, taktiež v Rožňave, Košiciach a Spišskej Novej Vsi kde sú lokalizované aj nemocnice.

Tabuľka 33 Zdravotnícka infraštruktúra v obci

Praktický lekár pre dospelých	NIE
Praktický lekár pre deti a dospelých	NIE
Stomatologická ambulancia	NIE
Gynekologická ambulancia	NIE
Lekáreň	NIE
Záchranná zdravotná služba	NIE

Zdroj : Obecný úrad

2.1.12 SOCIÁLNA OBLASŤ

Pre obyvateľov obce k zásobovaniu potravinami a základným spotrebným tovarom absentuje predajňa Potravín a zmiešaného tovaru, pričom sortiment potravín, ovocia a zeleniny, mäsa a mäsových výrobkov a spotrebného tovaru sú ponúkané občanom súkromnými podnikateľmi z okolitých obcí a miest cestou mobilných predajní. Základné služby obchodu a služieb môžu obyvateľia využiť v susednej obci Smolník. V obci nie sú v súčasnosti zriadené žiadne pohostinské, stravovacie a ani ubytovacie služby.

V obci nie je funkčný dobrovoľný hasičský zbor, aj keď obec má vybudovanú požiarňu zbrojnicu. Najbližšia pobočka banky a zdravotnej poisťovne sa nachádza v Rožňave a Gelnici.

Tabuľka 34 Sociálna infraštruktúra v obci

Predajňa potravín a zmiešaného tovaru	NIE
Pohostinstvo	NIE
Reštaurácia, penzión, jedáleň	NIE
Ambulancie základnej zdravotnej starostlivosti	NIE
Materská škola, Základná škola	NIE
Zariadenie sociálnych služieb	NIE
Pošta	NIE
Požiarňa zbrojnica	ÁNO
Dobrovoľný hasičský zbor obce	NIE
Bankomat	NIE

Zdroj : Obecný úrad

Sociálna infraštruktúra v obci je nastavená k potrebám obyvateľstva podľa finančných možností obce.

Poskytovanie **sociálnych služieb** upravuje zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský

zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý upravuje podmienky, postupy a formy poskytovania rôznych druhov sociálnych služieb ako aj povinnosti poskytovateľov s cieľom podpory, sociálneho začlenenia občanov a uspokojovania sociálnych potrieb ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii. **Nepriaznivá sociálna situácia** podľa zákona o sociálnych službách je ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy z dôvodov, že osoba :

- nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb,
- z dôvodu zlého spôsobu života, životných návykov, závislosť na návykových látkach alebo návykových škodlivých činností,
- pre ohrozenie jej vývoja v dôsledku jej zdravotného postihnutia, ak ide o dieťa do 7 rokov veku,
- je ťažko zdravotne postihnutá alebo má nepriaznivý zdravotný stav,
- dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok,
- vykonáva opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb alebo sa stala obeťou správania iných fyzických osôb,
- zotrúva v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- stratila bývanie alebo je stratou bývania ohrozená.³¹

Poskytnutie jednorazovej dávky v hmotnej núdzi pre občanov obce Úhorná, ktorí sa ocitli v hmotnej núdzi je upravené VZN obce Úhorná č. 2/2018 o poskytovaní jednorazovej dávky v hmotnej núdzi.³²

Tabuľka 35 Poberatelia dávky v hmotnej núdzi (DvHN) obce Úhorná

Počet poberateľov	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet poberateľov DvHN	7	10	10	10	8	7	7	9	7
Počet posudzovaných osôb DvHN	12	15	17	23	18	19	19	22	17
Náhradné výživné	0	0	1	1	0	0	0	0	0

Zdroj : UPSVaR

Sociálne služby sa podľa zákona o sociálnych službách poskytujú prostredníctvom odborných, obslužných a ďalších činností, ktoré je poskytovateľ povinný poskytnúť. Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do niekoľkých skupín, v závislosti od povahy a nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené.

V obci nepôsobí sociálne zariadenie, v ktorom je možné zabezpečiť sociálnu službu občanom odkázaným v zariadení a pobytové sociálne služby sú najbližšie v Rožňave, Nálepkove, Prakovciach a Gelnici, kde je možnosť zabezpečiť sociálnu službu v zariadení.

Opatrovateľská služba nie je v prevádzkovaná obcou a na koordináciu sociálnych služieb v obci nie je vytvorená funkcia sociálneho pracovníka k poskytovaní základného sociálneho poradenstva, mapovanie občanov, ktorý potrebujú sociálne služby, posudzovanie problémov fyzickej osoby alebo rodiny, odporúčanie a sprostredkovanie odbornej sociálnej pomoci.

Tabuľka 36 Veková štruktúra osôb uznaných za ŤZP – stav k 31.12.2021

Počet fyzických osôb s ŤZP	Muži	Ženy	Spolu
vo veku do 7 rokov	0	0	0
vo veku od 7 do 18 rokov	0	2	2
vo veku od 19 do 65 rokov	5	1	6
vo veku od 66 – 80 rokov	3	3	6
vo veku nad 80 rokov	1	3	4
SPOLU	9	9	18

Zdroj: ÚPSVaR SR

Tabuľka 37 Veková štruktúra držiteľov preukazu ŤZP– stav k 31.12.2021

Počet držiteľov preukazu ŤZP (obyvatelia obce Úhorná)	ŤZP			ŤZP-S		
	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu
vo veku do 7 rokov	0	0	0	0	0	0
vo veku od 7 do 18 rokov	0	0	0	0	0	0
vo veku od 19 do 65 rokov	2	0	2	3	0	3
vo veku od 66 – 80 rokov	1	1	2	0	1	1
vo veku nad 80 rokov	0	1	1	0	0	0
SPOLU	3	2	5	3	1	4

Zdroj: ÚPSVaR SR

V obci Úhorná bolo k 31.12.2021 uznaných spolu 18 osôb s ťažkým zdravotným postihnutím (ďalej iba ŤZP) a bolo ÚPSVaR vydaných 5 preukazov osobám s ťažkým zdravotným postihnutím a 4 preukazy osobám s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom (ďalej iba ŤZP-S).

Tabuľka 38 Počet poberateľov - peňažné príspevky (PP) na kompenzáciu podľa zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu (PPnK) s trvalým pobytom v obci Úhorná

Príspevok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PP na opatrovanie	3	4	5	6	6	5	5	4	3
PPnK zvýšených výdavkov - diéta	4	4	4	4	2	2	3	3	1
PPnK zvýšených výdavkov – hygiena alebo opotrebovanie	12	12	12	13	12	10	7	6	5
PPnK zvýšených výdavkov - prevádzka OMV	19	18	19	19	18	16	13	13	11
PP na kúpu pomôcky	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PP na úpravu rodinného domu	0	0	0	0	1	1	1	1	0
PP na osobnú asistenciu	3	3	3	3	3	3	2	2	2

Zdroj: ÚPSVaR

Pre sociálne skupiny seniorov a ťažko zdravotne postihnuté osoby sa opatrovateľská služba v súčasnosti zabezpečuje hlavne rodinnými príslušníkmi v domácom prostredí s využitím systému sociálneho zabezpečenia a pomoci formou peňažného príspevku na

opatrovanie z ÚPSVaR a k 31.12.2021 bola takáto sociálna služba poskytovaná 3 občanom obce. V obci nepôsobí neverejný poskytovateľ opatrovateľskej služby.

Vzhľadom na demografický vývoj v obci, s nárastom občanov poproduktívneho veku je potrebné dopĺňať vhodné formy poskytovania sociálnych služieb v obci, kde vhodnou alternatívou môže byť zabezpečenie opatrovateľskej služby a stravovania s cieľom zotrvania prijímateľov sociálnych služieb v domácom prostredí, vytvorením podmienok na kvalitný a plnohodnotný život a ich spoločenský a kultúrny rozvoj.

Obec má obmedzené finančné možnosti, ale podporuje snahu subjektov, ktoré poskytujú sociálne služby potrebné v obci pre občanov, pričom obec poskytuje tieto sociálne služby :

- základné sociálne poradenstvo
- pomoc zabezpečenia stravovania odkázaných osôb
- pomoc pri zamestnávaní dlhodobo nezamestnaných občanov v spolupráci s ÚPSVaR
- pomoc rodinám v krízových situáciách napr. živelná pohroma, rodinná tragédia a pod.

Podmienky pre poskytovanie finančných prostriedkov na vykonávanie opatrení podľa zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele je upravená Všeobecne záväzným nariadením (VZN) Obce Úhorná č. 2/2017 o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele.³³

Tabuľka 39 Počet detí v evidencii sociálnej kurately ÚPSVaR k 31.12.2021 z Úhornej

Deti v evidencii sociálnej kurately	Maloletí (0-14 rokov)	Mladiství (14-18 rokov)	Spolu
Počet detí v evidencii sociálnej kurately	3	2	5

Zdroj: ÚPSVaR

Tabuľka 40 Vykonávanie opatrení ÚPSVaR zo strany sociálnoprávnej ochrany detí (SPOD) a sociálnej kurately (SK) k 31.12.2021 – obec Úhorná

Deti umiestnené v zariadeniach	Centrum pre deti a rodiny (CDR)	Reedukačné centrum (RC)	Diagnostické centrum (DC)
Počet detí umiestnených v zariadeniach na základe neodkladného opatrenia	0	0	0
Počet detí umiestnených v zariadeniach s nariadenou ústavnou starostlivosťou	6	0	0
Počet detí umiestnených v zariadeniach na základe výchovného opatrenia	0	0	0
SPOLU	6	0	0

Zdroj: ÚPSVaR

Tabuľka 41 Počet detí v náhradnej starostlivosti a s nariadeným výchovným opatrením k 31.12.2021 – obec Úhorná

Deti v náhradnej starostlivosti, dohľad	Počet rodín	Počet detí
Počet detí v náhradnej osobnej starostlivosti (NOS)	0	0
Počet detí v pestúnskej starostlivosti (PS)	0	0
Počet detí s nariadeným výchovným opatrením	0	0

Zdroj: ÚPSVaR

K 31.12.2021 boli z obce 6 detí na základe rozhodnutia Okresného súdu umiestnené v zariadeniach s nariadenou ústavnou starostlivosťou. Počet detí v evidencii sociálnej kurately ÚPSVaR bol celkom 5, z toho vo veku do 14 rokov boli 3 deti a vo veku od 14 do 18 rokov 2 deti.

V sociálnej oblasti má obec vypracovaný a schválený „Komunitný plán sociálnych služieb obce Úhorná na roky 2022 - 2027“ slúžiaci k zabezpečeniu pomoci občanom, ktorí sú odkázaní alebo potrebujú sociálne služby.³⁴

2.1.13 KULTÚRA

Obec o dianí v obci informuje obyvateľstvo a širokú verejnosť prostredníctvom internetovej stránky www.uhorna.sk, kultúrny život v obci počas roka nie je veľmi bohatý.

Obec má vybudovaný kultúrny dom s vybavením pre stolovanie pre 90 ľudí, so sociálnym zariadením a kuchyňou, v ktorom sa organizujú rôzne spoločenské a kultúrne podujatia obce napr. Úhorniansky bál, Katarínska zábava, Silvestrovská zábava a zhromaždenia Pozemkového spoločenstva bývalých urbarialistov obce Úhorná. Taktiež kultúrny dom k dispozícii pre využitie svadieb, rodinných osláv, príležitostných akcií a pod... Kultúrny život v obci nie je počas roka veľmi bohatý, čo je však vzhľadom na veľkosť obce prirodzené. V Úhornej nepôsobí žiadny ochotnícky, folklórny ani divadelný súbor.

Tabuľka 42 Infraštruktúra kultúry obce Úhorná

Kostol	ÁNO
Cintorín	ÁNO
Dom smútku	NIE
Kultúrny dom	ÁNO
Knižnica	NIE
Amfiteáter	NIE
Múzeum, pamätná izba	NIE
Folklórny súbor	NIE
Divadelný súbor	NIE

Zdroj : Obecný úrad

Podobne ako v iných vidieckych obciach, aj v obci Úhorná má významné postavenie v živote obyvateľov obce cirkev, ktorá má v obci významný vplyv na náboženské, kultúrne a spoločenské dianie. Rímskokatolícky kostol v obci je zasvätený Sedembolestnej Panny Márii a nad obcou pod vrchom Hekerová (1260 m n. m.) je kaplnka Panny Márie Snežnej, kde sa nachádza prístrešok na slávenie liturgii pod holým nebom a krížová cesta so 14 krížmi a každoročne prvú augustovú sobotu a nedeľu sa pri nej koná odpust.

V obci sú vytvorené podmienky na uskutočňovanie rôznych obecných, kultúrnych a športových podujatí, ktoré poskytujú občanom i turistom ideálne podmienky na stretávanie sa pri rôznych príležitostiach.

Tabuľka 43 Kultúrne aktivity v obci počas roka

Mesiac	Kultúrna aktivita
Január/Február	Úhorniansky bál
Jún/Júl	Tajch Tag
November	Katarínska zábava
December	Mikuláš

Zdroj : OcÚ Úhorná

2.1.14 ŠPORT

V obci nie je aktívny žiadny športový klub, obec pomáha pri organizovaní športových voľnočasových aktivít, pričom o voľnočasových športových aktivitách informuje obyvateľov obce prostredníctvom Obecného rozhlasu a internetovej stránky www.uhorná.sk.

Tabuľka 44 Infraštruktúra športu obce Úhorná

Športová vybavenosť	ÁNO/NIE
Športový klub	NIE
Prírodné ihrisko	NIE
Multifunkčné ihrisko	NIE
Detské ihrisko	NIE
Posilňovňa	NIE
Telocvična	NIE
Prírodné jazero	ÁNO
Turistická trasa	ÁNO
Cyklotrasa	ÁNO

Zdroj : Obecný úrad

V obci sa v súčasnosti nenachádza žiadne športové prírodné, multifunkčné ihrisko, detské ihrisko, ani telocvična a nie je ani aktívny žiadny športový klub. Počas roka sa v obci organizujú spoločné športové aktivity – spoločná lyžovačka v mesiaci december, január na lyžiarskom vleku za obcou v kú Úhorná, taktiež hokejové zápasy na jazere Úhorná.

Tabuľka 45 Športové aktivity v obci počas roka

Mesiac	Športová aktivita
Január	Hokejový turnaj
Február	Stolnotenisový turnaj
Máj	Turistika do okolia obce
Jún	Futbalový turnaj

Zdroj : Obecný úrad

Športovo-rekreačné zariadenia a aktivity – turistika, cykloturistika, kúpanie a plávanie v jazere Úhorná nachádzajúceho sa v blízkosti obce, možnosti pre lyžovanie, bežecké lyžovanie a možnosti pre poľovníctvo.

2.1.15 BÝVANIE

Obyvatelia obce bývajú v rodinných domoch s napojením na elektrinu. Obec nemá vybudovaný verejný vodovod, kanalizáciu, čističku odpadových vôd a pripojenie plynom, pričom vykurovanie RD je riešené prevažne na tuhé palivo.

Podľa ŠODB 2021 Štatistického úradu SR je v obci k 1.1.2021 celkom 156 domov, z toho podľa typu domov najviac rodinných domov v počte 136 (87,18%), podľa obdobia výstavby najviac vybudovaných pred rokom 1919 v počte 74 (47,44%), podľa formy vlastníctva najviac majiteľov je z radu fyzických osôb 132 (84,62%), 110 domov (70,51%) má vlastné studne, pri

absencii verejného vodovodu, verejnej kanalizácie a ČOV, kde 107 domov (68,59%) má vybudovanú vlastnú žumpu/septik.

Tabuľka 46 Domy v obci podľa typu

DOMY V OBCI PODĽA TYPU	POČET	%
Rodinný dom	136	87,18
Bytový dom	0	0
Polyfunkčná budova	2	1,28
Ostatné budovy na bývanie	3	1,92
Núdzový objekt, neurčený na bývanie	10	6,41
Inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia	2	1,28
Ostatné	3	1,92
SPOLU	156	100

Zdroj : Štatistický úrad SR, SODB 2021

Tabuľka 47 Štruktúra domov podľa obdobia výstavby

ŠTRUKTÚRA DOMOV PODĽA OBDOBIA VÝSTAVBY	POČET	%
Pred rokom 1919	74	47,44
1919 - 1945	42	26,92
1946 - 1960	12	7,69
1961 - 1980	17	10,9
1981 - 2000	7	4,49
2001 a neskôr	2	1,28
Nezistené	2	1,28
SPOLU	156	100

Zdroj : Štatistický úrad SR, SODB 2021

Tabuľka 48 Domy podľa formy vlastníctva

DOMY PODĽA FORMY VLASTNÍCTVA	POČET	%
Fyzická osoba	132	84,62
Obec	2	1,28
Iná právnická osoba	3	1,92
Zahraničný vlastník	3	1,92
Kombinácia vlastníkov	4	2,56
Nezistený	12	7,69
SPOLU	156	100

Zdroj : Štatistický úrad SR, SODB 2021

Tabuľka 49 Domy podľa typu vodovodnej prípojky

DOMY PODĽA TYPU VODOVODNEJ PRÍPOJKY	POČET	%
Z verejnej vodovodnej siete	1	0,64
Vlastná v dome	110	70,51
Bez prípojky	39	25
Nezistený	6	3,85
SPOLU	156	100

Zdroj : Štatistický úrad SR, SODB 2021

Tabuľka 50 Domy podľa typu kanalizačného systému

DOMY PODĽA TYPU KANALIZAČNÉHO SYSTÉMU	POČET	%
Septik, žumpa	107	68,59
Prípojka na kanalizačnú sieť	1	0,64
Domáca čistička odpadových vôd	0	0
Bez kanalizácie	45	28,85
Nezistený	3	1,92
SPOLU	156	100

Zdroj : Štatistický úrad SR, SODB 2021

V obci nie je vybudovaná infraštruktúra na výstavbu nových rodinných domov, bytová otázka sa rieši odkupovaním voľných stavebných pozemkov alebo odkúpením starších rodinných domov s ich následnou rekonštrukciou.

Na kvalitu života obyvateľov obce vplýva aj dostupnosť administratívno-správnych služieb subjektov verejnej správy. Možno konštatovať, že čím viac služieb je v obci dostupných, tým väčší je komfort obyvateľstva, pretože ich dostupnosť (nízka časová a vzdialenosťná náročnosť na dochádzku za danými službami) administratívno-správnych služieb patrí medzi dôležité faktory ovplyvňujúce migračný pohyb obyvateľstva v obci.

Tabuľka 51 Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správnych služieb

Sídlo Matričného úradu	Smolník
Sídlo Daňového úradu	Spišská Nová Ves
Sídlo Obvodného oddelenia policajného zboru	Gelnica
Sídlo Okresného súdu	Spišská Nová Ves
Sídlo Okresného úradu	Gelnica
Sídlo Územnej vojenskej správy	Košice
Sídlo pobočky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Spišská Nová Ves, pracovisko Gelnica

Zdroj: vlastné spracovanie

2.1.16 SAMOSPRÁVA A JEJ FINANČNÉ ZDRAVIE

Obec Úhorná je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky, ktorá vykonáva svoje samosprávne kompetencie samostatne v zmysle zákona NR SR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení. Je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári so svojím majetkom a vlastnými príjmami. Základná úloha obce pri výkone svojej samosprávnej funkcie je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.

Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce Úhorná, nemá právnu subjektivitu a vykonáva odborné, administratívne a organizačné práce súvisiace s plnením úloh samosprávy. Obecné zastupiteľstvo (OZ) má 5 poslancov. Pri OZ sú zriadené 2 komisie

- Komisia pre ochranu verejného poriadku a pre nezlučiteľnosť funkcií na ochranu verejného záujmu,
- Inventarizačná komisia.

Oficiálna verejná webová stránka obce Úhorná je <http://www.uhorna.sk/>, ktorá informuje občanov o obci a živote v nej.

Finančné hospodárenie obce sa realizuje prostredníctvom rozpočtu obce, ktorý je základným nástrojom hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, zostavovaného podľa § 9 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení na obdobie jedného kalendárneho roka.³⁵ Pravidlá rozpočtového hospodárenia obce sú upravené zákonom č. 583/2004 Z. z.

o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej iba zákon o rozpočtových pravidlách), kde v § 5 uvedeného zákona sú definované príjmy obce ako výnosy miestnych daní a poplatkov, nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií, úroky a iné príjmy

z finančných prostriedkov obce, sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou, dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce, podiely na daniach dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy, ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu, účelové dotácie z rozpočtu VÚC alebo z rozpočtu inej obce, prostriedky z EÚ a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na tento účel a iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi.

Výdavky rozpočtu obce sa uhrádzajú podľa § 7 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách. Obec môže na plnenie svojich úloh použiť aj prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov, prostriedky získané z rozdielu medzi výnosmi a nákladmi z podnikateľskej činnosti po zdanení, návratné zdroje financovania a združené prostriedky.

Podľa § 9 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy obec zostavuje viacročný rozpočet, ktorý je ekonomický nástroj finančnej politiky obce a vyjadruje zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov vrátane programov obce najmenej na tri rozpočtové roky.³⁶

Hodnotenie finančného hospodárenia obce Úhorná za rok 2021 vykonané spoločnosťou FinStat.

Obrázok 3 Finančné hospodárenie obce Úhorná za rok 2021 (podľa FinStat)

Obec Úhorná, Úhorná v roku 2021 zvýšila náklady o 11 % na 51 658 € a výnosy jej klesli o 17 % na 58 232 €.

IČO 00329711

DIČ 2021259482

Sídlo

Obec Úhorná
Úhorná 29 05566 Úhorná

Dátum vzniku

nedeľa, 1. júla 1973

SK NACE

podľa Štatistického úradu SR:
84110 Všeobecná verejná správa

Právna forma

Obec, mesto (o.,m.úrad)

Druh vlastníctva

Vlastníctvo územnej samosprávy

Počet zamestnancov

2022: 3-4 zamestnanci (Zdroj: Štatistický úrad)

Rok	2021
Aktíva	128 151 € ▲
Náklady celkom	51 658 € ▲
Výnosy celkom	58 232 € ▼
Výsledok hospodárenia	6 574 € ▼
Závazky	35 429 € ▲
Osobné náklady	20 129 € ▲
Výnosy z daní a poplatkov	46 454 € ▲
Celková zadlženosť	38,0 % ▲

Náklady

Obec Úhorná

Výnosy

Obec Úhorná

Dôležité udalosti

Platobné rozkazy	🔒
Dlhy a nedoplatky	✓ NIE
Pohľadávky štátu	✓ NIE
Konkurzy a reštrukturalizácie	✓ NIE
DPH zoznamy	🔒
Dočasná ochrana	✓ NIE
Poverenia exekúcií	🔒

Zdroj : <https://finstat.sk/00329711>

Tabuľka 52 Analýza ekonomického hospodárenia obce Úhorná (na základe záverečného účtu r. 2019 – 2021 a rozpočtov na roky 2022 – 2024)

Prijmy/výdaje	2019	2020	2021	2022 rozp.	2023 rozp.	2024 rozp.
Bežné príjmy obec	53 217,48	53 085,95	57 160,49	77 690	46 510	46 510
Bežné výdaje obec	48 176,17	44 570,40	49 772,44	46 504	46 510	46 013
rozdiel	5 041,31	8 515,55	7 388,05	31 186	0	497
Kapitálové príjmy	30 500	8 515,55	0	0	0	0
Kapitálové výdaje	22 654,10	21 868,41	42 452,72	0	0	0
rozdiel	7 845,90	13 352,86	-42 452,72	0	0	0
Príjmy z fin. operácií	9 634,10	23 856,41	43 173,74	31 186	0	497
Výdaje z fin. operácií	0	0	0	0	0	0
rozdiel	9 634,10	23 856,41	43 173,74	31 186	0	497
Total príjmy	93 351,58	76 973,86	100 844,65	77 690	46 510	46 510
Total výdaje	70 830,27	76 973,86	100 844,65	46 504	46 510	46 510
Total rozdiel	22 521,31	0	0	31 186	0	0

Zdroj : Obecný úrad

Tabuľka 53 Aktuálna zadlženosť obce

ROK	2020	2021	2022 predpoklad	2023 predpoklad	2024 predpoklad
Zadlženosť (úvery/bežné príjmy predch. roka – max. 60 %)	0	31 185,63	0	0	0
Dlhová služba (dlhová služba/ bežné príjmy predch. roka – max. 25 %)	0	0	0	0	0

Zdroj : Obecný úrad

Zákonná hranica celkového dlhu obce na úrovni maximálne 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka a taktiež zákonná hranica výšky ročných splátok návratných zdrojov financovania na úrovni maximálne 25 % zo skutočných bežných príjmov znížených o zákonné výnimky **je dodržaná** a bola **splnená** zákonná podmienka podľa § 17 ods.6 písm. a) a b) zákona č.583/2004 Z.z.. Obec v súčasnosti nespláca žiaden úver a nemá žiadny dlh.

Obrázok 4 Výsledok hospodárenia obce Úhorná od roku 2008

Výsledok hospodárenia

Obec Úhorná

FinStat.sk

Zdroj : <https://finstat.sk/00329711>

2.1.17 BEZPEČNOSŤ A VEREJNÝ PORIADOK

Bezpečnosť a verejný poriadok v obci zabezpečuje miestne príslušný základný útvar Policajného zboru - Obvodné oddelenie Policajného zboru v Gelnici počas hliadkových a obchôdzkových služieb, ktorého činnosť je upravená Zákom č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore³⁷ a nariadením prezidenta Policajného zboru č. 80/2018 o činnosti základných útvarov služby poriadkovej polície Policajného zboru³⁸, zameraná na

- ochranu základných práv a slobôd občanov, najmä pri ochrane života, zdravia a majetku,
- odhaľovanie trestnej činnosti a vedie trestné konanie,
- odhaľovanie priestupkov, ich objasňovanie a prejednávanie,
- dohľad nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej premávky,
- pátranie po osobách a veciach.

Pri svojej činnosti spolupracuje so štátnymi orgánmi, obcami, právnickými a fyzickými osobami mimovládny organizáciami a záujmovými občianskymi združeniami a upozorňuje ich na nedostatky, ktoré sa dotýkajú týchto subjektov a môžu viesť k ohrozeniu alebo narušeniu verejného poriadku.

Pri Obecnom zastupiteľstve v Úhornej (OZ) je zriadená Komisia pre ochranu verejného poriadku a pre nezlučiteľnosť funkcií na ochranu verejného záujmu, ktorá je poradným orgánom pre OZ okrem iného aj vo veciach verejného poriadku.

V Úhornej nie je vybudovaný kamerový systém.

2.1.18 VYHODNOTENIE REALIZÁCIE OPATRENÍ A AKTIVÍT PHSR OBCE ÚHORNÁ NA ROKY 2017 až 2023

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Úhorná na roky 2017 až 2023 (ďalej len PHSR) bol schválený uznesením Obecného zastupiteľstva v Úhornej č. 2/2017/3 zo dňa 22.03.2017. V zmysle § 12 písm. b) zákona o podpore regionálneho rozvoja č. 539/2008 Z.z. obec zabezpečovala pravidelne monitorovanie a vyhodnocovanie realizácie opatrení/aktivít PHSR.

PRIORITNÁ OBLASŤ (A) – HOSPODÁRSKA

(Zlepšiť vzhľad, vybavenosť a celkovú atraktivitu obce, a tým zabezpečiť vhodné podmienky na život pre miestnych obyvateľov, rozvoj investícií, podnikania a cestovného ruchu)

Tabuľka 54 Hodnotenie implementácie opatrení/aktivít PHSR obce Úhorná na roky 2017 až 2023 - HOSPODÁRSKA OBLASŤ

Opatrenie 1.1.	Rozvoj a skvalitňovanie vnútornej dopravnej infraštruktúry		
	Počet aktivít	Počet nezrealizovaných aktivít	Počet prebiehajúcich/realizovaných aktivít
Aktivity:	3 (1.1.1. – 1.1.3.)	0	3 (1.1.1, 1.1.2, 1.1.3)
Opatrenie 2.1.	Kultúra		
Aktivity:	3 (2.1.1. – 2.1.3)	1 (2.1.2.)	0
Opatrenie 2.2.	Rozvoj športovej infraštruktúry		
Aktivity:	1 (2.2.1.)	1 (2.2.1.)	0
Opatrenie 2.3.	Rozvoj technickej infraštruktúry		
Aktivity:	1 (2.3.1.)	1 (2.3.1.)	0
Opatrenie 2.4.	Prevencia kriminality a inej protispoločenskej činnosti		

Aktivity:	3 (2.4.1. – 2.4.3.)	1 (2.4.3.)	0
Opatrenie 2.5.	Rozvoj občianskej infraštruktúry		
Aktivity:	3 (2.5.1. – 2.5.3.)	0	0
Opatrenie 2.6.	Rozvoj a skvalitňovanie bývania v obci		
Aktivity:	1 (2.6.1.)	0	0
Opatrenie 3.1.	Rozširovanie infraštruktúry cestovného ruchu a kvality ponúkaných služieb		
Aktivity:	3 (3.1.1. – 3.1.3.)	1 3.1.3.)	0
Opatrenie 3.2.	Rozvoj vidieckeho cestovného ruchu		
Aktivity:	1 (3.2.1.)	0	0
Opatrenie 4.1.	Vytváranie kvalitných podmienok pre rozvoj malého a stredného podnikania		
Aktivity:	1 (4.1.1.)	0	0
Opatrenie 4.2.	Skvalitňovanie miestnych služieb		
Aktivity:	3 (4.2.1. – 4.2.3.)	0	0

Zdroj : Vlastné spracovanie, Obecný úrad Úhorná

PRIORITNÁ OBLASŤ (B) – SOCIÁLNA

(Podporovať rozvoj komunitnej spolupráce, sociálnej inklúzie a vzdelávania v obci)

Tabuľka 55 Hodnotenie implementácie opatrení/aktivít PHSR obce Úhorná na roky 2017 až 2023 - SOCIÁLNA OBLASŤ

Opatrenie 5.1.	Systémové znižovanie nezamestnaných obyvateľov obce Úhorná rozvojom aktívnej politiky trhu práce		
	Počet aktivít	Počet nezrealizovaných aktivít	Počet prebiehajúcich/ realizovaných aktivít
Aktivity:	1 (5.1.1.)	0	1 (5.1.1.)
Opatrenie 6.1.	Komunitná spolupráca		
Aktivity:	2 (6.1.1.-6.1.2)	0	0

Zdroj : Vlastné spracovanie, Obecný úrad Úhorná

PRIORITNÁ OBLASŤ (C) – ENVIRONMENTÁLNA

(Realizovať aktivity prispievajúce k ochrane a zlepšovaniu stavu životného prostredia, využívaniu obnoviteľných zdrojov energie, zmierňovaniu nepriaznivých dopadov zmeny klímy a efektívnemu systému odpadového hospodárstva)

Tabuľka 56 Hodnotenie implementácie opatrení/aktivít PHSR obce Úhorná na roky 2017 až 2023 - ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ

Opatrenie 7.1.	Ochrana kvality podzemných a povrchových vôd		
	Počet aktivít	Počet nezrealizovaných aktivít	Počet prebiehajúcich/ realizovaných aktivít
Aktivity:	1 (7.1.1.)	0	1 (7.1.1.)
Opatrenie 7.2.	Obnova a ochrana krajiny, prírody, obecných parkov a zelene		
Aktivity:	1 (7.2.1.)	0	0
Opatrenie 7.3.	Zlepšenie hospodárenia s odpadmi		
Aktivity:	3 (7.3.1.- 7.3.3.)	1 (7.3.1)	0
Opatrenie 7.4.	Udržateľné hospodárenie v lesoch a rozvoj lesníctva		
Aktivity:	2 (7.4.1.-7.4.2.)	0	2 (7.4.1.-7.4.2.)

Zdroj : Vlastné spracovanie, Obecný úrad Úhorná

Tabuľka 57 Zrealizované aktivity PHSR obce Úhorná na roky 2017 až 2023

Aktivita	Prioritná oblasť A. HOSPODÁRSKA - názov zrealizovanej aktivity	Záujem obce pokračovať v aktivite (ÁNO/NIE)	Poznámka
2.1.1.	Podpora kultúrnych a spoločenských akcií	ÁNO	Plnené priebežne, potreba ďalšej podpory
2.1.3.	Rekonštrukcia a vybavenie kuchyne v KD	ÁNO	Potreba dovybavenia a modernizácie
2.4.1.	Spolupráca s príslušnými inštitúciami v regióne Gelnického okresu pri zabezpečení bezpečnosti a ochrany života, zdravia a majetku obyvateľov a návštevníkov obce Úhorná	ÁNO	Potreba ďalšej spolupráce
2.4.2.	Aktívna podpora besied a prednášok s obyvateľmi v obci	ÁNO	Potreba ďalšej podpory
2.5.1	Rekonštrukcia budovy OcÚ	ÁNO	Potreba dokončenia rekonštrukcie (sála) a zateplenia budovy
2.5.2.	Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice	NIE	Rekonštrukcia zrealizovaná
2.5.3.	Revitalizácia priestranstva cintorína	ÁNO	Potreba pravidelnej revitalizácie
2.6.1.	Podpora úpravy a revitalizácie okolia rodinných a bytových domov a ostatných budov na území obce s dôrazom na zvyšovanie kvality života a bezpečnosti obyvateľov obce	ÁNO	Pravidelná starostlivosť o verejné priestranstvá
3.1.1.	Podpora aktivít podnikateľov v cestovnom ruchu pri využívaní silných stránok územia	ÁNO	Potreba ďalšej podpory
3.1.2.	Údržba jestvujúcej cyklotrasy	ÁNO	Potreba ďalšej údržby (št. cesta)
3.2.1.	Propagácia CR, obce a jej historických koreňov	ÁNO	Obec sa podieľala na vydaní 2 kníh v rámci CR
4.1.1.	Podpora vytvárania partnerstiev medzi verejným a súkromným sektorom	ÁNO	Potreba ďalšieho vytvárania partnerstiev
4.2.1.	Obstaranie projektovej dokumentácie, štúdií a VO k pripravovaným investičným projektom	ÁNO	Ďalšia potreba v rámci rozvojových aktivít obce
4.2.2	Elektronizácia verejných služieb	ÁNO	Potreba ďalšej modernizácie
4.2.3	Pravidelná aktualizácia PHSR	ÁNO	Potreba pravidelného vyhodnocovania
Aktivita	Prioritná oblasť B. SOCIÁLNA - názov zrealizovanej aktivity	Záujem obce pokračovať v aktivite (ÁNO/NIE)	Poznámka
6.1.1.	Informačné kampane (environmentálna výchova, prevencia rôznych foriem diskriminácie, zvyšovanie povedomia o nutnosti separácie odpadov a pod.)	ÁNO	Potreba v pokračovaní vykonávania informačných kampaní
6.1.2.	Rozvoj spolupráce na miestnej, regionálnej a národnej úrovni	ÁNO	Potreba ďalšej spolupráce
Aktivita	Prioritná oblasť C. ENVIRONMENTÁLNA - názov zrealizovanej aktivity	Záujem obce pokračovať v aktivite (ÁNO/NIE)	Poznámka

7.2.1.	Revitalizácia verejných priestranstiev v obci	ÁNO	Potreba pravidelnej revitalizácie
7.3.2.	Odstraňovanie odpadov v extraviláne obce	ÁNO	V prípade vzniku potreba vykonávania aktivít obce
7.3.3.	Podpora zavádzania environmentálnych kritérií do verejných zákaziek obce	ÁNO	Potreba ďalšej podpory

Zdroj : Vlastné spracovanie, Obecný úrad Úhorná

Tabuľka 58 Nerealizované aktivity PHSR obce Úhorná na roky 2017 až 2023

Aktivita	Prioritná oblasť A. HOSPODÁRSKA - názov nerealizovanej aktivity	Záujem obce pokračovať v aktivite (ÁNO/NIE)	Dôvod nerealizovania aktivity
2.1.2.	Vybavenie kultúrneho domu	ÁNO	Nedostatok finančných prostriedkov
2.2.1.	Výstavba detského ihriska	ÁNO	Nedostatok finančných prostriedkov
2.3.1.	Inštalácia prvkov drobnej architektúry v obci (odpadkové koše, lavičky a i.)	ÁNO	Nedostatok finančných prostriedkov
2.4.3.	Zvyšovanie bezpečnosti miestnych obyvateľov – vybudovanie kamerového systému	ÁNO	Obec nebola vybratá v rámci vyhlásenej výzvy
3.1.3.	Inštalácia prvkov drobnej architektúry pozdĺž cyklotrasy, turistických chodníkov a pri vstupe do obce (odpočívadlá, info tabule a pod.)	ÁNO	Nedostatok finančných prostriedkov a riešenie iných priorít obce
Aktivita	Prioritná oblasť C. ENVIRONMENTÁLNA - názov nerealizovanej aktivity	Záujem obce pokračovať v aktivite (ÁNO/NIE)	Dôvod nerealizovania aktivity
7.3.1.	Vybudovanie malého obecného kompostoviska	NIE	Občania samostatne kompostujú

Zdroj : Vlastné spracovanie, Obecný úrad Úhorná

Okrem vymedzenia realizovaných/nerealizovaných aktivít implementácie PHSR obce Úhorná na roky 2017 až 2023 niektoré sa začali realizovať, ale nedošlo ku ukončeniu a boli zrealizované iba čiastočne, alebo ich realizácia stále prebieha.

Tabuľka 59 Čiastočne zrealizované/prebiehajúce aktivity PHSR obce Úhorná na roky 2017 až 2023

	Prioritná oblasť A. HOSPODÁRSKA - názov čiastočne/ prebiehajúcej realizovanej aktivity	Záujem obce pokračovať v aktivite (ÁNO/NIE)	Poznámka
1.1.1.	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	ÁNO	Potreba ďalšej rekonštrukcie
1.1.2.	Oprava mostov a lávok	ÁNO	Potreba ďalšej rekonštrukcie
1.1.3.	Rekonštrukcia autobusových zastávok	ÁNO	Potreba modernizácie
Aktivita	Prioritná oblasť B. SOCIÁLNA - názov čiastočne/ prebiehajúcej realizovanej aktivity	Záujem obce pokračovať v aktivite (ÁNO/NIE)	Poznámka

5.1.1.	Spolupráca s ÚPSVaR pri aktivitách podporujúcich znižovanie nezamestnanosti, rovnosť príležitostí (pre ženy) a začleňovanie znevýhodnených skupín do pracovného procesu	ÁNO	Potreba ďalšej spolupráce
Aktivita	Prioritná oblasť C. ENVIRONMENTÁLNA - názov čiastočne/prebiehajúcej realizovanej aktivity	Záujem obce pokračovať v aktivite (ÁNO/NIE)	Poznámka
7.1.1.	Podpora prevencie pred nelegálnym znečisťovaním vôd rôznym druhom odpadov	ÁNO	Potreba pokračovania aktivít prevencie
7.4.1.	Skvalitňovanie a údržba lesných ciest	ÁNO	Aktivita bola plnená, potreba ďalšej údržby
7.4.2.	Obnova porastov	ÁNO	Aktivita bola plnená, potreba ďalšej obnovy

Zdroj : Vlastné spracovanie, Obecný úrad Úhorná

2.1.19 EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO OBDOBIA

Ex-post hodnotenie predchádzajúceho obdobia je vyhodnotením najvýznamnejších doposiaľ zrealizovaných projektov/aktivít Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Úhorná na roky 2017 až 2023.

Formulár 8 (Ú 9) Ex - post hodnotenie obdobia od roku 2017

Ex-post hodnotenie obdobia od roku 2017 - Úhorná																			v tis. EUR	
Č.	Názov investície - projektu	Číslo a názov aktivity v predchádzajúcom PHSR	Klasifikácia investície (stavby) - triedy	Rok začatia	Ukazovateľ	Cena podľa vykonávacieho projektu		Objem finančných prostriedkov v príslušnom roku spolu			Finančné prostriedky podľa zdrojov									
				Rok dokončenia		Merná jednotka	Celkom	Z toho stavebná časť	Rok	Objem finančných prostriedkov v	Z toho verejné investície	Štátny rozpočet	Rozpočet samosprávneho kraja	Rozpočet obce	Štátne účelové fondy	Úvery so zárukou štátu	Rozpočet EÚ	Kód OP	Súkromné zdroje	Iné zdroje
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1	Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice	2.5.2 Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice		6/2017 7/2017		53,41	3,941	2017	5,341	5,341			5,341							
2	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	1.1.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií		9/2019 10/2019		20,134	20,134	2019	20,134	20,134	15,500		4,634							
3	Rekonštrukcia budovy OcÚ	2.5.1 Rekonštrukcia budovy OcÚ		7/2020 12/2022		63,792	63,792	2020	24,545	24,545	17,480		7,065							
								2021	39,246	39,246	7,796		8,061			23,389				

Zdroj: Obecný úrad

2.1.20 EX-ANTE HODNOTENIE STAVU PROJEKTOVEJ PRIPRAVENOSTI

Ex – ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií analyzuje súčasný stav pripravenosti investičných zámerov a možnosti ich financovania z rôznych zdrojov. Obec Úhorná v súčasnosti nerealizuje žiadne investičné zámery jej rozvojových aktivít, v ktorých by mala vypracovanú príslušnú projektovú dokumentáciu alebo už obec požiadala o nenávratné finančné prostriedky (NFP).

2.2 ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

Analýza vonkajšieho prostredia obsahuje identifikáciu hlavných vonkajších faktorov územia, analýzu vplyvu vonkajšieho prostredia na vývoj situácie v území.

2.2.1 ANALÝZA VÄZIEB ÚZEMIA

Obec Úhorná je situovaná juhozápadnej časti okresu Gelnica a západnej časti Košického kraja v atraktívnom vidieckom prostredí. Katastrálne územie obce susedí s obcou Smolník v okrese Gelnica a obcami okresu Rožňava - Pača a Drnava.

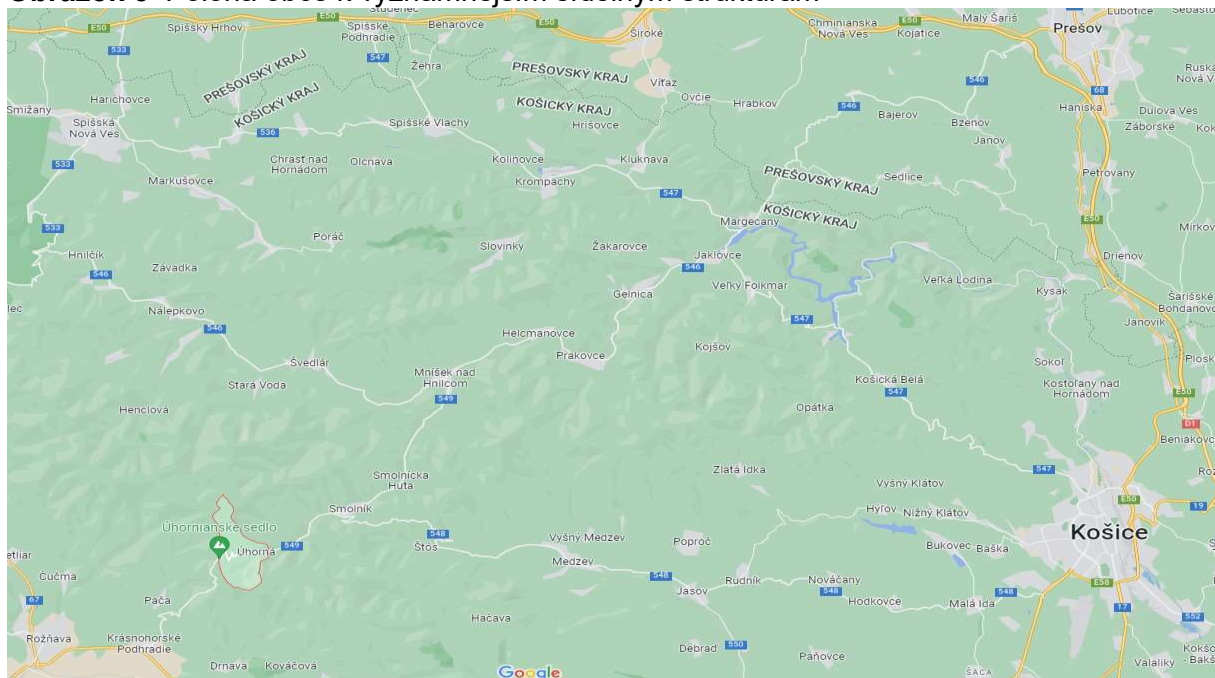
Tabuľka 60 Územné členenie

Územie	Rozloha katastrálneho územia (v km ²)	Počet obyvateľov k 31.12.2021	Hustota obyvateľov (obyv/km ²)
Obec ÚHORNÁ	8,83	136	15,69
Okres Gelnica	584,43	31668	54,19
Košický kraj	6754	782216	115,82

Zdroj : vlastné spracovanie

Obec je prístupná po štátnej ceste II. triedy č. 549 z obce Smolník a Krásnohorského Podhradia (okr. Rožňava) cez Pačanský kopec - Úhornianske sedlo (999 m n. m.).

Obrázok 5 Poloha obce k významnejším sídelným štruktúram

Zdroj : <https://www.google.com/maps>

Významní zamestnávateľia v okolí pre občanov obce sa nachádzajú predovšetkým v meste Rožňava (19,4 km), kde je vybudovaná sieť priemyslu, obchodov a služieb so sieťou štátnych inštitúcií a najbližšia nemocnica. Obec Úhorná je súčasťou okresu Gelnica, pričom okresné mesto Gelnica sa nachádza vo vzdialenosti 32,2 km. Vzdialenosť územia od železničnej stanice v obci Mníšek n/H so zástavkami rýchlikov je 16,7 km a 40,5 km od železničnej stanice vnútroštátneho a medzinárodného významu na hlavnej elektrifikovanej železničnej trati v obci Margecany, 13,4 km od rýchlostnej cesty I/16 (E58) v obci Krásnohorské Podhradie a vo vzdialenosti 57,7 km od diaľnice D1 v obci Široké k rýchlejšej dostupnosti k významnejším sídelným štruktúram.

Okres Gelnica tzv. Hnilecká dolina sa nachádza v severozápadnej časti Košického samosprávneho kraja, kde charakter krajiny je členitý podhorský a horský a takmer celé územie okresu leží v oblasti Slovenské rudohorie, celku Volovské vrchy, na východe do územia okresu zasahujú geomorfologické celky Čierna hora, Branisko a Hornádska kotlina. Najvyšším bodom okresu je Zlatý stôl vo Volovských vrchoch v 1322 m n. m., ktorý sa vypína medzi obcami Stará Voda, Henclová, Úhorná a Smolník, taktiež v blízkosti obce vrchy Volovských vrchov Hekerová (1260 m n. m.), Pipitka (1225 m n. m.), Skalisko – Volovec (1293 m n. m.), Čertova hoľa (1245 m n. m.) a Kojšovská Hoľa (1246 m n. m.), pričom najnižší bod je vodná nádrž Ružín v nadmorskej výške 330 m n. m.

Územie okresu Gelnica patrí do povodia Hornádu, ale je odvodňovaný hlavne riekou Hnilec po dĺžke 52,5 km (s významnejšími prítokmi Smolník, Stará Voda a Kojšovský potok), ktorý sa vlieva do rieky Hornád pri obci Margecany a tieto sú prítokmi priehrady Ružín.

Územím okresu neprechádza cesta I. triedy, cesty II. triedy sú v dĺžke 89,940 km a cesty III. triedy v dĺžke 41,537 km.

Okres je najlesnatejší okres v rámci SR s viac ako 74% lesnatosťou o rozlohe asi 436 km², kde hlavné dreviny sú smrek obyčajný, jedľa biela, buk lesný a borovica lesná. Vzácný výskyt aj borovice horskej – kosodreviny a borovice limby.

Obec Úhorná patrí do okresu Gelnica (aj keď vzdialenosťou je územie bližšie k okresnému mestu Rožňava), kde sa nachádzajú sídla orgánov štátnej správy a to Okresný úrad Gelnica so zastúpením organizačného odboru, odboru krízového riadenia, odboru starostlivosti o životné prostredie a katastrálny odbor a Okresného úradu Spišská Nová Ves pracoviská Gelnica - odbor všeobecnej a vnútornej správy, odbor živnostenského podnikania a pozemkový a lesný odbor a miestnej samosprávy i pobočky viacerých verejnoprávných a komerčných inštitúcií a organizácií poskytujúcich služby obyvateľom celého okresu – Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Gelnica, Hasičský a záchranný zbor Gelnica, Obvodné oddelenie Policajného zboru Slovenskej republiky Gelnica (pracoviská Okresného riaditeľstva PZ SR - občianske preukazy, cestovné doklady, vodičské preukazy, evidencia vozidiel), Sociálna poisťovňa – vysunuté pracovisko Gelnica (pre výkon nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia, garančného poistenia, poistenia v nezamestnanosti, lekárskej posudkovej činnosti), pobočka Všeobecnej zdravotnej poisťovne, pobočka Zdravotnej poisťovne Dôvera, Daňový úrad Košice – kontaktné miesto Gelnica, pobočka Slovenskej pošty s filiálkou Poštovej banky, pobočky Slovenskej sporiteľne a Prima banky a pobočka poisťovne Allianz, Komunálna poisťovňa, Kooperativa, Gymnázium Gelnica a ďalšie inštitúcie.

Postavenie okresu Gelnica v rámci Košického samosprávneho kraja (ďalej iba KSK) v mnohých ukazovateľoch nezodpovedá celkovému postaveniu a hodnoteniu KSK, kde po transformácii sa spolu s niektorými okresmi východného a južného Slovenska okres Gelnica ocitol na okraji strategických záujmov krajiny. Po reštrukturalizácii ťažkého priemyslu, konverzii zbrojárskeho priemyslu najmä v obci Prakovce, útlme banskej činnosti a nerealizovanej transformácii poľnohospodárstva došlo k prehĺbovaniu regionálnych rozdielov a zaostávania.

Okres Gelnica bol Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny SR s platnosťou od 30. júna 2017 zaradený medzi najmenej rozvinuté okresy. Miera evidovanej nezamestnanosti bola podľa zákonom stanovených kritérií vyššia ako 1,6 násobok priemernej miery evidovanej nezamestnanosti v Slovenskej republike za rovnaké obdobie. Akčný plán rozvoja okresu Gelnica bol schválený vládou SR na výjazdovom rokovaní dňa 05. apríla 2018 uznesením vlády č. 140/2018. V súlade s akčným plánom v priebehu 5 rokov od jeho schválenia bude môcť okres Gelnica využívať zvýhodnenia pri čerpaní európskych štrukturálnych a investičných fondov, výhodnejšie podmienky pre získanie investičných stimulov, či možnosť čerpania regionálneho príspevku. Všetky tieto opatrenia majú viesť k tvorbe pracovných miest.

Okresom Gelnica prechádza hlavná elektrifikovaná dvojkoľajová železničná trať zo smeru Košice – Bratislava a vedľajšia neelektrifikovaná jednokľajová železničná trať v smere Margecany – Červená skala prechádzajúca obcou Mníšek nad Hnilcom so železničnou stanicou so zastávkou pre rýchliky, osobné a nákladné vlaky.³⁹

Okres Gelnica, ktorého súčasťou je obec Úhorná patrí do Košického samosprávneho kraja (KSK), ktorý je vidiecky, pomaly sa rozvíjajúci región SR, s dlhodobou vysokou mierou nezamestnanosti. Na juhu hraničí s Maďarskou republikou a na východe s Ukrajinou. Hodnotením vnútorného potenciálu regiónu Košický kraj je druhým najväčším obývaným krajom s 14,7% podielom celkového počtu obyvateľov SR s hustotou zaľudnenia 119 obyvateľov na km a rozlohou je štvrtým najväčším krajom SR s 13,8% podielom územia SR.

Aj v území KSK sa začína prejavovať proces starnutia obyvateľstva, kopíruje celoslovenský trend a podiel detskej zložky klesá, pomaly narastá podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku, pričom obec Úhorná je k 31.12.2021 nad celoslovenským priemerom, priemerom Košického kraja a okresu Gelnica.

Východiskovým dokumentom na riešenie územnej koncentrácie pre rozhodovanie o umiestňovaní Európskych štrukturálnych a investičných fondov je rozvoj územia sídelnej štruktúry definovanej v koncepcii územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS) v znení zmien a doplnkov č.1 KURS 2011, s definíciou centier a ťažísk osídlenia. Závazná časť KURS v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č.1 KURS 2001, vyhodnotila dodržiavanie zásad a regulatív, schválené uznesením vlády Slovenskej republiky č. 1033/2001. V oblasti celoštátnych a nadregionálnych súvislostí usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry týkajúcich sa okresu Gelnica, sa jedná o podporovanie rozvoja centier tretej skupiny, ktoré tvoria jej druhú podskupinu, medzi ktorými je zaradený aj okres Gelnica.⁴⁰

Najvyšší bod Košického kraja je vrch Stolica vysoký 1476 m nachádza sa v Slovenskom rudohorí, najnižšie miesto je 94 m n. m. pri vyústení rieky Bodrog. Najväčšou riekou je Bodrog, ktorý spolu so sútokmi odvodňuje najvýchodnejšiu časť kraja. Hornádsku a košickú kotlinu odvodňuje rieka Hornád s prítokmi, západnú časť rieka Slaná a juhovýchodnú časť rieka Tisa. Hospodársky a rekreačný význam majú vodné nádrže Zemplínska Šírava, Ružín, Palcmanská Maša, Bukovec a Dobšiná.

Lesy v kraji pokrývajú až 2/5 územia kraja, najviac v najzalesnenejšom okrese Slovenska - Gelnica až 3/4 územia okresu a nachádzajú sa najmä v horských a podhorských oblastiach kraja v severnej a juhozápadnej časti kraja. Poľnohospodárska pôda zaberá 333 tisíc ha pôdy, čo je asi polovica výmery kraja, hlavne v okresoch Trebišov a Michalovce.

Priemerné ročné teploty sa v kraji pohybujú okolo 10 °C. podľa vybraných meteorologických staníc, pričom severnejšie časti kraja sú chladnejšie, južnejšie dosahujú až teploty vnútrozemských subtrópov.

Na území KSK sa nachádzajú rudné (železné a strieborné rudy v okresoch Rožňava a Spišská Nová Ves), nerudné (kamenná soľ v okrese Michalovce a mastenec a sadrovec v okrese Rožňava a Spišská Nová Ves) aj energetické suroviny (ropa a zemný plyn na území okresov Michalovce a Trebišov).

Priemysel v roku 2018 sa najviac, až 28,2% podieľal na tvorbe pridanej hodnoty kraja, následne s 18,8% sa podieľali obchod, doprava, ubytovanie a stravovanie a s 12,9% verejná správa, zdravotníctvo a sociálna pomoc.

V roku 2019 na území KSK vzdelávanie prebiehalo na 455 materských školách, 303 základných školách, 34 gymnáziách, 61 stredných odborných školách a 4 vysokých školách.

Zdravotná starostlivosť v roku 2019 na území KSK bola zabezpečovaná cestou 1 888 zdravotníckych zariadení, z toho v 17 nemocniciach, v 1 463 zariadeniach ambulantnej zdravotnej starostlivosti a v 7 liečebniach.

Cestovný ruch na území KSK má veľmi priaznivé predpoklady na rozvoj, v roku 2019 bolo ubytovaných 456 tisíc návštevníkov, kde medzi najnavštevovanejšie patrí aj okres Spišská Nová Ves. Na území kraja sa nachádzajú 2 národné parky a to Národný park Slovenský raj a Národný park Slovenský kras a prírodným unikátom európskeho významu sú Dobšinská ľadová jaskyňa, Herlianský gejzír, Gombasecká jaskyňa a jaskyňa Domica.

V kraji je 440 obcí, z toho 17 získalo štatút mesta.⁴¹

Obec Úhorná je členom 3 združení, prostredníctvom ktorých sa obec snaží uplatňovať a presadzovať svoje záujmy

- „Združenie miest a obcí Slovenska (ZMOS) ul. Bezručova 9, 811 09 Bratislava – organizácia zastupujúca záujmy samospráv na celoslovenskej úrovni
- Združenie miest a obcí Hnileckého regiónu (ZMOHR) ul. Banícke námestie 4, Gelnica – združenie obcí Hnileckého regiónu, presadzujúce záujmy členských obcí

- Miestna akčná skupina (MAS) HNILEC, ul. Obchodná 7, 055 01 Margecany – verejno-súkromné partnerstvo rôznych organizácií (obcí, podnikateľov, občianskych združení, neziskových organizácií a pod.), vytvorené za účelom zlepšovania kvality života v území združenia (územie obcí, ktoré sú členmi združenia), s podporou trvalo udržateľného rozvoja

2.2.2 VPLYV VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ

Vonkajšie prostredie reaguje na legislatívu, normy a odporúčania z úrovne EÚ, cestou legislatívy SR, regionálnej a miestnej úrovni. Vplyv vonkajšieho prostredia na úroveň samosprávy uvádza STEEP analýza.

STEEP analýza obce zahŕňa posúdenie všetkých možných existujúcich vonkajších faktorov dotýkajúcich sa oblastí rozvoja vo vzťahu ku konkrétnemu územiu zameraná na :

- vplyvy sociálnych, technologických, ekonomických, ekologických, politických a hodnotových faktorov vonkajšieho prostredia vplyvajú na schopnosť územia naplňovať svoju víziu a hlavné ciele.
- analýzu známych a očakávaných udalostí
- dopad udalosti, trendov a plánovaného rozvoja na územie
- možný budúci vývoj územia vývoja pre územie obce (dôsledky sú čiastočne identifikované vo SWOT analýze - príležitosti a ohrozenia.

Vonkajšie faktory sú rozdelené podľa analyzovaných oblastí s využívaním vplyvu **hodnôt** vonkajšieho prostredia :

S – sociálne

T – technologické

E – ekonomické

E – ekologické

P – politické

Sociálne - analýza dát týkajúca sa obyvateľstva, demografického vývoja, pracovnej aktivity a trhu práce, životného štýlu, postojov a hodnôt, vzdelania, zdravia, kriminality a pod.

Technologické - analýza dát k novým technológiám, vede a výskumu.

Ekonomické - analýza národných, regionálnych a miestnych ekonomík týkajúca možnosti využitia finančných prostriedkov, investícií do rozvoja infraštruktúry, trhu práce a zamestnanosti, ekonomicky aktívneho obyvateľstva a pod.

Ekologické analýza k ochrane vody, ovzdušia, možné environmentálne riziká, energetické zdroje, odpadové hospodárstvo

Politické – dáta oblasti štátnej politiky a verejných politík, legislatívy, možných štátnych zásahov, politických a súdnych rozhodnutí a pod.

Hodnoty – analýza hodnotových postojov k vonkajšiemu prostrediu.⁴²

Formulár 11 (A 6) STEEP analýza obce Úhorná

SOCIÁLNE	TECHNOLOGICKÉ	EKONOMICKÉ	EKOLOGICKÉ	POLITICKÉ	HODNOTY
Demografický vývoj obyvateľstva	Digitalizácia verejných služieb a verejnej správy	Verejné zdroje k podpore rozvoja obce	Podpora ochrany životného prostredia	Politika vlády v hospodárskej, sociálnej oblasti a oblasti ŽP	Zmeny postojov vo vývoji spoločnosti
Migrácia ekonomicky aktívnych ľudí za prácou	Dostupnosť technológií a možnosť ich využívania	Príležitosť pre rozvoj cestovného ruchu	Podpora znižovania environmentálnych záťaží	Podpora regionálneho rozvoja dotačnými programmi	Spolupráca s partnermi sociálno-ekonomickými a z oblasti ŽP

Vzdelanostná štruktúra obyvateľov	Zavádzanie mobilných aplikácií k využívaniu verejných služieb	Trendy v prístupe investorov	Zvyšovanie povedomia ľudí a tlak na environmentálnu zodpovednosť	Limitovaná možnosť čerpania financií z fondov EÚ	Rozvoj komunit, dobrovoľníctvo
Mobilita obyvateľov	Nové ekologické technológie v službách, cestovnom ruchu	Daňová politika	Vplyv rôznych subjektov na životné prostredie	Zmena vlády ako výsledok volieb	Osobnostné hodnoty
Zmeny trhu práce ovplyvnené inováciami		Pandémia Covid 19	Rozvoj nových ekologických služieb	Politická a bezpečnostná situácia v krajine	
Zmeny životného štýlu ľudí		Vojna na Ukrajine	Trendy k ekologickému zhodnocovaniu prírodných zdrojov územia	Uplatňovanie partnerstva pri realizácii miestnej politiky	
			Ekologizácia dopravy a rozvoj cyklodopravy		

Zdroj : Vlastné spracovanie

2.3 ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA

Z hľadiska súčasnej krajinnej štruktúry a využívania územia predstavuje hlavný prírodný potenciál obce najmä hospodárske využívanie lesov, poľnohospodárskej výroby a rozvoj produktov zameraných na cestovný ruch. Problémom územia je okrem dopravnej dostupnosti, slabo vybudovaným službám aj rozdrobenosť pozemkov a nevysporiadanie vlastníckych vzťahov.

Negatívnou skutočnosťou vo vybavení technickej infraštruktúry obce Úhorná je absencia verejného vodovodu, verejnej kanalizácie a ČOV, plynifikácie obce a absencia zberného dvora, čo je aj záťažou pre životné prostredie.

V samotnej obci Úhorná je na nedostatočnej úrovni vybudovaná infraštruktúra služieb, nedostatočne rozvinuté podnikateľské prostredie a chýbajú príležitosti k uplatneniu sa na trhu práce v obci, čím obyvatelia obce dochádzajú za zamestnaním mimo obce.

2.3.1 SWOT ANALÝZA

Základným nástrojom na vyhodnotenie súčasného stavu obce z hľadiska silných, slabých stránok, príležitostí a ohrození je SWOT analýza. Zároveň predpokladá budúci vývoj, možnosti na ich využitie, prípadne ich riešenie. Je východiskom pre formulovanie stratégie a formuláciu špecifických cieľov.

Cieľom SWOT analýzy je posúdenie vnútorných predpokladov obce k uskutočneniu určitého podnikateľského zámeru a podrobenie rozboru i vonkajších príležitostí a obmedzení určované trhom.

Zhodnotenie súčasného stavu územia je spracované formou SWOT analýzy, ktorá bola vypracovaná na základe vyhodnotenia rozvojových možností obce.

Formulár 12 (A 5) SWOT analýza obce Úhorná

Silné stránky	Slabé stránky
- Atraktivita územia v krásnej okolitej prírode, - zachovalé životné prostredie v území a blízkom okolí, - existencia chránených území (CHVÚ Volovské vrchy), - prírodný a ľudský potenciál na rozvoj cestovného ruchu (Volovské vrchy s možnosťou pre turistiku a cykloturistiku), - dobré finančné zdravie obce, - pripravenosť obce na získanie financií z dotačných zdrojov na realizáciu investičných aktivít, - výhodná poloha obce k rýchlostnej ceste I/16, - dostatok starších domov k bývaniu, - dostatok obecných budov, - dostatočné prírodné zdroje drevnej hmoty k rozvoju podnikania, - existencia kultúrneho domu, - existencia turistických trás a cyklotrás v okolí obce, - blízkosť obce Smolník s vybudovanou infraštruktúrou základných služieb, - blízkosť mesta Rožňava a Gelnica s vyššou dostupnosťou pracovných príležitostí a vybudovanou infraštruktúrou služieb a cestovného ruchu, - blízkosť atraktívneho miesta cestovného ruchu Slovenský kras a Slovenský raj.	- Vysoká nezamestnanosť a nedostatok pracovných príležitostí v obci, - migrácia mladej generácie za prácou, školou a bývaním, - absencia infraštruktúry služieb v obci (predajňa potravín, pohostinstvo, stravovanie, ubytovanie) - slabo rozvinuté a nedostatočne podporované podnikateľské prostredie, - nevybudovaná technická infraštruktúra – verejný vodovod, kanalizácia a ČOV a plyn, - nedostatok finančných prostriedkov na vybudovanie, dobudovanie a údržbu dopravnej infraštruktúry, - nevýhodná poloha prístupu k diaľnici D1, - rozdrobenosť pozemkov a vlastníckych vzťahov v obci, - absencia školského zariadenia (MŠ, ZŠ), zdravotníckeho zariadenia a zariadenia sociálnych služieb v obci, - chýbajúca infraštruktúra k IBV rodinných domov pre mladé rodiny, - absencia infraštruktúry voľnočasových aktivít (prírodného futbalového ihriska, multifunkčného ihriska, detského ihriska, posilňovne, telocvične a oddychovej zóny), - absencia športového klubu a súboru v oblasti kultúry, - nedostatočne vybudované aktivity k propagácii a rozvoju CR, - nedostatočná ponuka kultúrno-spoločenských a športových aktivít v obci počas roka, - absencia chodníkov, parkovísk a infraštruktúry cyklodopravy v obci, - absencia kamerového systému v obci, - chýbajúce bezbariérové vstupy obecných budov.
Príležitosti	Ohrozenia
- Možnosti využitia Európskych investičných fondov na financovanie rozvojových aktivít obce, - vybudovanie základnej technickej infraštruktúry – verejný vodovod, kanalizácia a ČOV, - možnosti modernizácií miestnych komunikácií mostov, lávok a autobusových zastávok - možnosti k vybudovaniu chodníkov a parkovísk, - modernizácia obecného rozhlasu, - modernizácia verejného osvetlenia, - možnosť nadobudnutia nových nehnuteľností za účelom realizácie niektorých opatrení PHRSR, - rozvoj podnikania a miestnych služieb, - tvorba nových produktov CR, - možnosti modernizácie a zníženia energetickej náročnosti obecných budov,	- Odliv mladých ľudí za prácou a bývaním, - zvyšovanie MRK v území, - zvyšovanie administratívy a ďalších kompetencií k získaniu financií z EŠIF bez kompenzácie finančných a personálnych zdrojov, - nedostatočné využitie možných zdrojov z EÚ, - zhoršovanie technického stavu miestnych komunikácií vplyvom ťažkej dopravy, a narastajúcim počtom motorových vozidiel - zvyšujúce sa náklady na údržbu ciest a chodníkov, náklady na stavebné materiály, služby a ceny práce, - zhoršujúci sa stav obecných budov, - konkurencia okolitých obcí a miest z hľadiska prilákania turistov, - zhoršenie sociálnej situácie niektorých skupín obyvateľstva, - malá miera podpory obce zo strany štátu,

- revitalizácia verejných priestranstiev, - možnosti pre prípravu lokalít k rozvoju IBV, - možnosti podpory nezamestnaných občanov v rámci projektov AOTP (menšie obecné služby, regionálna zamestnanosť...), - zvyšovanie povedomia občanov k ochrane životného prostredia, - skvalitnenie triedeného zberu odpadov, - možnosti pre rozvoj ekologickej mobility, - možnosti pre využívanie obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie, - budovanie partnerstva a rozširovanie spolupráce obce na regionálnej, okresnej a miestnej úrovni.	- hrozba zníženia kvality životného prostredia v dôsledku výstavby a rozvoja územia a tým aj zhoršenie dopadov na zdravotný stav obyvateľstva, - zníženie kvality životného prostredia absenciou kanalizačnej siete a ČOV, - nárast množstva produkovaných odpadov, - neriešenie vznikajúcich čiernych skládok, - nezáujem občanov o ochranu ŽP, - zhoršujúca sa sociálna situácia súvisiaca s pandémiou COVID 19, - vojna na Ukrajine.
--	---

Zdroj: vlastné spracovanie

Vyhodnotením silných stránok a príležitostí zo SWOT analýzy boli identifikované hlavné faktory rozvoja obce. Podobne, na základe vyhodnotenia slabých stránok a ohrození boli identifikované hlavné disparity obce.

Hlavné faktory rozvoja

- možnosť využitia zdrojov z EŠIF na realizáciu investičných a neinvestičných projektov,
- krásna a zachovalá okolitá príroda, atraktivita územia,
- existencia chránených území (CHVÚ Volovské vrchy),
- prírodný a ľudský potenciál na rozvoj cestovného ruchu (Volovské vrchy, možnosti pre turistiku a cykloturistiku)
- dobré finančné zdravie obce,
- výhodná poloha obce k rýchlostnej ceste I/16,
- rozvoj podnikania a miestnych služieb,
- dostatok obecných budov,
- tvorba nových produktov CR,
- modernizácia miestnych komunikácií, mostov, lávok a autobusových zastávok,
- dostatok starších domov k bývaniu,
- dostatočné prírodné zdroje drevnej hmoty k rozvoju podnikania,
- existencia kultúrneho domu,
- záujem obce o rozvoj ekologickej mobility,
- blízkosť obce Smolník s vybudovanou infraštruktúrou základných služieb,
- možnosti podpory nezamestnaných občanov v rámci projektov AOTP (menšie obecné služby, regionálna zamestnanosť...),
- blízkosť okresného mesta Rožňava a Gelnica s vyššou dostupnosťou pracovných príležitostí pre občanov, s vybudovanou infraštruktúrou služieb a cestovného ruchu,
- aktivita obce k modernizácii a znižovaniu energetickej náročnosti obecných budov,
- možnosti pre využívanie obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie,
- zvyšovanie povedomia obyvateľstva k ochrane životného prostredia.

Hlavné disparity ohrozujúce miestny rozvoj :

- Administratívna náročnosť pre získanie finančných prostriedkov z EŠIF bez kompenzácie finančných a personálnych zdrojov,
- nedostatočné využitie možných zdrojov z EÚ,

- takmer žiadna ponuka pracovných príležitostí – obec nedokáže ponúknuť dostatočný počet pracovných príležitostí pre svojich obyvateľov,
- migrácia obyvateľstva – z obce sa sťahujú do väčších miest za prácou a bývaním mladí a ekonomicky aktívni obyvatelia,
- nevýhodná poloha prístupu k diaľnici D1,
- slabo rozvinuté a nedostatočne podporované podnikateľské prostredie,
- nedostatočne vybudované aktivity k propagácii a rozvoju CR,
- nevybudovaná technická infraštruktúra – verejný vodovod, kanalizácia a ČOV a plyn,
- nedostatok finančných prostriedkov na vybudovanie, dobudovanie a údržbu dopravnej infraštruktúry,
- absencia infraštruktúry služieb v obci (predajňa potravín, pohostinstvo, stravovanie, ubytovanie),
- zhoršujúci sa stav komunikácií v obci,
- absencia chodníkov, parkovísk a infraštruktúry cyklo dopravy v obci,
- rozdrobenosť pozemkov a vlastníckych vzťahov v obci – extrémne limitujúci faktor rozvojových aktivít pre veľkú náročnosť k vysporiadaniu vlastníckych vzťahov (napr. k infraštruktúre IBV, miestne komunikácie, chodníky, parkoviská a pod.),
- absencia školského zariadenia (MŠ, ZŠ), zdravotníckeho zariadenia a zariadenia sociálnych služieb v obci,
- chýbajúca infraštruktúra k IBV rodinných domov pre mladé rodiny,
- absencia infraštruktúry voľnočasových aktivít (prírodného futbalového ihriska, multifunkčného ihriska, detského ihriska, posilňovne, telocvične a oddychovej zóny),
- absencia aktívnej športovej organizácie a súboru v oblasti kultúry,
- absencia kamerového systému v obci,
- absencia športového klubu a súboru v oblasti kultúry,
- nedostatočná ponuka kultúrno – spoločenských a športových aktivít v obci,
- zhoršujúci sa stav obecných budov a chýbajúce bezbariérové vstupy,
- zvyšujúce sa náklady pre zdražovanie stavebných materiálov a zvyšovania ceny práce,
- hrozba zníženia kvality životného prostredia v dôsledku výstavby a rozvoja územia a tým aj zhoršenie dopadov na zdravotný stav obyvateľstva,
- konkurencia okolitých miest a obcí.

2.3.2 IDENTIFIKÁCIA POTRIEB A ODHAD BUDÚCEHO VÝVOJA OBCE

Prioritné potreby územia boli identifikované z analýzy vnútorného prostredia, z dotazníkového prieskumu, SWOT analýzy a analýzy vonkajšieho prostredia. Výber kľúčových potrieb predstavuje najdôležitejší krok v strategickom plánovaní a zostavení samotnej stratégie PHRSR. Prioritné oblasti stratégie PHRSR vychádzajú z identifikovaných základných problémov a potrieb a predstavujú oblasti rozvoja, do ktorých je potrebné plánovať financovanie, personálne a materiálne zdroje. Základné problémy súčasnej situácie územia boli identifikované vykonanými analýzami počas pracovných stretnutí.

Pri definovaní problémov a potrieb sa vychádzalo z názorov všetkých cieľových skupín obyvateľstva, ktorí boli aktívne zapojení pri tvorbe dokumentu, taktiež obyvatelia obce mali možnosť vyjadriť svoje názory formou dotazníkového prieskumu prostredníctvom elektronického formulára na webovej stránke obce ako aj v tlačenej verzii dostupnej na obecnom úrade v období od 20.07.2022 – 15.08.2022, do ktorého sa zapojilo celkom 29 občanov (v niektorých otázkach bola možnosť označiť aj viac odpovedí) :

- Zúčastnení respondenti podľa pohlavia - 14 mužov (48%) a 15 žien (52%).
- Zúčastnení respondenti podľa veku – 15-19 rokov 0 (0%), 20-29 rokov 1 (3,5%), 30-39 rokov 1 (3,5%), 40-49 rokov 7 (24%), 50-64 rokov 9 (31%), 65 a viac rokov 11 (38%).
- Zúčastnení respondenti podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania – základné 4 (14%), vyučení 2 (7%), vyučení s maturitou 3 (10%), stredné všeobecné 1 (3%), stredné odborné 10 (35%), vysokoškolské I. stupeň 1 (3%) a vysokoškolské II. stupeň 8 (28%).
- Ekonomická aktivity respondentov – zamestnaný 10 (35%), súkromní podnikatelia 3 (10%), dôchodcovia 12 (41%), študenti 0 (0%), materská dovolenka 0 (0%) a nezamestnaní 4 (14%).
- Bydlisko respondentov – trvalé bydlisko 16 (55%) a prechodné bydlisko 12 (41%) a 1 neodpovedal (4%).
- Spokojnosť s kvalitou života v obci - veľmi spokojní 5 (17%), spokojní 9 (31%), menej spokojní 8 (28%), 6 nespokojní (21%) a 1 neodpovedal (3%).
- Hodnotenie rozvoja a napredovania obce v posledných 5 rokoch – pozitívne 11 (38%), priemerne 11 (38%), negatívne 6 (21%) a 1 neodpovedal (3%).
- Zdroje informácií respondentov o obci – internet 11 (38%), úradná tabuľa 2 (7%), rodina/priatelia 13 (45%), iné 2 (7%) a 1 respondent neodpovedal (3%).
- Vyjadrenie respondentov, či poznajú rozvojové aktivity obce – áno 10 (35%), čiastočne 9 (31%), nie 9 (31%) a 1 respondent neodpovedal (3%).
- Oblasť verejného života, ktoré je potrebné čo najskôr riešiť a rozvíjať (s možnosťou označenia 5 najdôležitejších) – zlepšenie technickej infraštruktúry 12, rozvoj a skvalitnenie dopravy 11, ekonomický rozvoj 9, využívanie obnoviteľných zdrojov energie 8, rozvoj cestovného ruchu 7, rozvoj odpadového hospodárstva 6, rozvoj občianskej vybavenosti a sociálnych služieb 5, rozvoj bývania 4, ochrana životného prostredia 3, propagácia obce 1 a iné odpovedali 2 respondenti.
- Priority rozvoja technickej a dopravnej infraštruktúry (s možnosťou označenia 3 najdôležitejších) – vodovod, voda 16, miestne komunikácie 16, kanalizačná sieť a ČOV 11, verejne prístupný internet 6, autobusové zastávky 6, kamerový systém 3, verejné osvetlenie 3, parkoviská 3, výstavba odvodňovacích rigolov a priekop 3, chodníky 2 a iné odpovedali 2 respondenti.
- Priority rozvoja kultúry (s možnosťou označenia 2 najdôležitejších) – podpora tradícií 16, hudobné programy, tanečné akcie 10, kultúrny dom 8, spoločenské posedenia s kultúrnym programom 7, knižnica, knižné aktivity 3, umenie 1 a 2 respondenti neodpovedali.
- Priority rozvoja voľnočasových aktivít (s možnosťou označenia 3 najdôležitejších) – kultúrne, spoločenské podujatia 13, turistické trasy 10, multifunkčné športové ihrisko 8, turistika 8, detské ihrisko 6, centrum na stretávanie sa rôznych skupín občanov 5, cyklotrasy 4, voľnočasové športové aktivity v interiéri 3, riešenie zimného športového využitia 1 a 2 respondenti neodpovedali.
- Priority v oblasti životného prostredia (s možnosťou označenia 2 najdôležitejších) – opatrenia proti čiernym skládkam 13, úprava verejných priestranstiev 12, protipovodňové opatrenia 6, úprava zelene, parkov, oddychových zón 5, úprava okolia vodných plôch 5, znižovanie energetickej zaťaženia obecných budov 4, ochrana ovzdušia 3, rozvoj nízkoúhlíkovej dopravy 1 a 2 respondenti neodpovedali.
- Priority rozvoja odpadového hospodárstva (s možnosťou označenia 2 najdôležitejších) – likvidácia nelegálnych skládok odpadu 19, skvalitnenie triedenia odpadov 15,

častejšie služby zberu odpadu veľkokapacitnými kontajnermi 6, zberný dvor 4, umiestnenie košov na odpadky 2, iné 2 a 1 respondent neodpovedal.

- Najväčšie problémy, nedostatky obce (vyhodnotenie) – (vyjadrilo sa 13 respondentov s určením aj viacerých oblastí a vyhodnotenie je zosumarizované a zoradené podľa počtu odpovedí identifikovaných oblastí) – spolužitie s MRK 5, znečistené životné prostredie 3, absencia služieb v obci (obchod, bufet s posedením) 3, kanalizácia 3, pitná voda 2, miestne komunikácie 1, oplotenie cintorína 1, cyklochodníky 1 a úprava potoka a rigolov 1. Odpovede respondentov sú uvedené v prehľade otázky č. 12, prílohy č. 7.
- Prednostné využitie verejných financií občanmi obce, ak by mali rozhodovaciu možnosť (vyjadrilo sa 10 respondentov s určením aj viacerých oblastí a vyhodnotenie je zosumarizované do oblastí a zoradené podľa počtu odpovedí) – turizmus, turistické trasy a ich infraštruktúra 4, kanalizácia 2, predajňa potravín 1, miestne komunikácie 1, vodovod 1, ČOV 1, viac možnosti pre aktivity s deťmi. Ďalšie odpovede sú uvedené v prehľade otázky č. 13, prílohy č. 7.
- Iné pripomienky, návrhy a odporúčania k rozvoju obce – (vyjadrilo sa 10 respondentov a vyhodnotenie je zosumarizované do oblastí a zoradené podľa počtu odpovedí) – chalupárska obec – viac aktivít od týchto občanov 2, zapojenie sa do grantov EÚ 1, miestne komunikácie 1, občianske služby 1, bezplatné Wifi 1, podpora tradícií 1, zriadenie predajne potravín 1, rozšírenie ponuky kultúrnych a športových podujatí 1. Ďalšie odpovede sú uvedené v prehľade otázky č. 14, prílohy č. 7.

Okrem dotazníkového prieskumu boli vykonané rozhovory s obyvateľmi obce a taktiež občania sa mali možnosť zúčastniť na organizovaných pracovných stretnutiach. Na základe výsledkov dotazníkového prieskumu, neformálnych i pracovných stretnutí s obyvateľmi i zástupcami miestnej samosprávy, ako aj na základe SWOT analýzy (slabé stránky + ohrozenia) členovia pracovných skupín pomenovali kľúčové problémy obce a jej územia nasledovne :

- Potreba zvyšovania atraktivity územia,
- nedostatočné využívanie možností zabezpečenia služieb v obci,
- nedostatočná podpora miestnych podnikateľov a živnostníkov,
- nutné skvalitnenie IT infraštruktúry,
- nutné vybudovanie, dobudovanie a modernizácia technickej a dopravnej infraštruktúry,
- nedostatočné využívanie možností pre rozvoj cestovného ruchu,
- nedostatočná občianska vybavenosť,
- nedostatok pracovných príležitostí,
- nutnosť dochádzania za prácou,
- migrácia mladých a kvalifikovaných ľudí za prácou,
- zvyšovanie podielu MRK v obci,
- potreba skvalitnenia poskytovania sociálnych služieb,
- nedostatočná dostupnosť bývania,
- nedostatočná motivácia mladých ľudí k zapájaniu sa do vecí verejných a do spoločensko – kultúrneho a športového života v obci,
- nutnosť znižovania energetickej záťaže verejných budov a ich modernizácia,
- podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie,
- potreba zabezpečiť účinné opatrenia k ochrane životného prostredia,
- potreba skvalitnenia a zefektívnenia nakladania s odpadmi,
- realizácia účinných opatrení proti vzniku a likvidácii čiernych skládok.

Neriešením problémov a potrieb obce sa znižuje kvalita života miestnych obyvateľov, spomaľuje rozvoj obce a znižuje sa jej konkurencieschopnosť.

Príležitosťou k rozvoju ekonomiky obce Úhorná sa javí v efektívnejšom zhodnotení existujúcich kapacít, pričom najväčší potenciál je v oblasti cestovného ruchu, lesníctva a využitia drevnej hmoty k rozvoju podnikania.

3 STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Úhorná na roky 2023-2030 nadväzuje na komplexnú analýzu územia spracovanej v analytickej časti a obsahuje stratégiu udržateľného rozvoja obce s ohľadom na jej vnútorné špecifiká, rešpektovaním princípov európskej, národnej a regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého a udržateľného rozvoja územia. Obsahuje rozvojovú víziu, formuláciu a návrh stratégie rozvoja, taktiež aj formuláciu cieľov v oblastiach hospodárskej, sociálnej a životného prostredia.

3.1 NÁDVÄZNOSŤ NA STRATÉGIE VYŠŠEJ ÚROVNE

Pri realizácii stratégie je kladený dôraz na rešpektovanie princípov udržateľného rozvoja a podporu spolupráce medzi hlavnými oblasťami hospodárskou, sociálnou a životným prostredím, definovanými v dokumente.

Pri formulácii stratégie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Úhorná na roky 2023 - 2030 boli zohľadnené priority SR definované v dokumentoch EÚ.

Jednotlivé členské štáty EÚ majú podľa návrhu všeobecného nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, povinnosť predložiť svoje partnerské dohody v súlade s princípom partnerstva.

Východiská pre realizáciu integrovaného prístupu v SR zakotvuje **Partnerská dohoda** Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027 (ďalej PD SR), uzatvorená s Európskou komisiou a je základným strategickým dokumentom vypracovaný Slovenskou republikou za účasti partnerov, ktorým sa stanovuje stratégia, priority a opatrenia na účinné a efektívne využívanie prostriedkov z fondov Európskej únie. Je základom pre čerpanie fondov Európskej únie na území Slovenskej republiky.⁴³

Európska komisia zverejnila v máji 2018 návrh viacročného financovania EÚ na roky 2021 – 2027 a návrh legislatívneho balíka pre politiku súdržnosti EÚ na programové obdobie 2021 – 2027, ktorá má podporovať dva hlavné ciele

- investovanie do rastu a zamestnanosti,
- európska územná spolupráca.

Pre programové obdobie 2021 – 2027 sa stanovilo päť osobitných cieľov politiky súdržnosti :

1. Inteligentnejšia Európa
2. Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa
3. Prepojenejšia Európa
4. Sociálnejšia Európa
5. Európa bližšie k občanom.

Napĺňanie rozvojových cieľov a priorít s možnosťou čerpania mimorozpočtových zdrojov vychádza podľa stanovených cieľov Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a cieľov politiky EÚ,

ktorými medzinárodné spoločenstvo reaguje na koordinovaný postup pri riešení najzávažnejších výziev súčasnosti.⁴⁴ Obec Úhorná reaguje na nové rozvojové možnosti nadradených dokumentov národnej úrovne vymedzených v stratégii *Slovensko 2030*, ktorá stojí na šiestich národných prioritách Agendy 2030, ktoré boli schválené uznesením vlády SR č. 273/2018

- vzdelanie pre dôstojný život,
- smerovanie k znalostnej a environmentálne udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí,
- znižovanie chudoby a sociálna inklúzia,
- udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy,
- právny štát, demokracia a bezpečnosť,
- dobré zdravie.

integrované do troch rozvojových programov (stratégia pre Partnerskú dohodu), ktoré tvoria ochrana a rozvoj zdrojov, udržateľné využívanie prírodných zdrojov a rozvoj komunít.

Základom stratégie Európskej komisie pre implementáciu Agendy 2030 je *Európska zelená dohoda* so zvýšením ambícií EÚ v oblasti klímy na roky 2030 – 2050 nasledovne :

- bezpečné dodávky čistej a cenovo dostupnej energie
- mobilizácia priemyslu v záujme čistého a obehového hospodárstva
- výstavba a renovácia efektívne využívajúca energiu a zdroje
- ambícia nulového znečistenia pre netoxické prostredie udržanie a zlepšenie kvality ovzdušia
- zachovanie a obnova ekosystémov a biodiverzity
- z farmy na stôl : spravodlivý, zdravý a ekologický potravinový systém
- urýchlenie prechodu na udržateľnú a inteligentnú mobilitu
- začleňovanie hľadiska udržateľnosti do všetkých politík EÚ.

Európska únia zabezpečuje rôznymi spôsobmi spolupráce medzi európskymi a národnými politikami, jednotnými politikami využívanie finančných nástrojov. Stratégia Slovensko 2030 je východiskovým dokumentom na prípravu *Partnerskej dohody na roky 2021 – 2027* a jej implementáciu prostredníctvom integrovaného Operačného programu Slovensko.⁴⁵

Vízia stratégie Slovensko 2030

„Slovensko je krajina s vysokou životnou úrovňou, kvalitnými verejnými službami a zdravým životným prostredím pre všetkých obyvateľov.“

Ekonomický rozvoj sa opiera o inovácie a odvetvia s vysokou pridanou hodnotou, čo vedie k rastu životnej úrovne obyvateľov pri vyváženom pomere pracovného a rodinného života.

Ako hlavné oblasti pre národnú stratégiu rozvoja Slovenska 2030 boli identifikované oblasti

- Ochrana a rozvoj ľudských, prírodných a ľudských zdrojov
- Rozvoj hospodárstva na inovačne a udržateľné hospodárstvo
- Zhodnotenie vnútorných zdrojov a potenciálov regiónov
- Environmentálna a sociálna udržateľnosť ekonomiky
- Kvalita prostredia pre zdravý a plnohodnotný život jednotlivca a komunít
- Princípy otvoreného vládnutia
- Efektívnosť a transparentnosť verejnej správy a verejných politík
- Strategické plánovanie a riadenie a efektívnosť riadenia investícií
- Efektívne a udržateľné financovanie rozvoja

Priority a ciele regionálneho rozvoja

- udržateľná konkurencieschopná, environmentálne a inovačne orientovaná ekonomika
- zvýšenie kvality života a využitie prírodného a ľudského kapitálu
- integrovaný regionálny a územný rozvoj.⁴⁵

Pre formuláciu vízie a návrh stratégie obce Úhorná je nevyhnutné vychádzať z návrhov a smerovaní zapracovaných z dokumentov na národnej a regionálnej úrovni.

3.2 VÍZIE A CIELE STANOVENÉ NA REGIONÁLNEJ ÚROVNI

Základným regionálnym rozvojovým dokumentom je *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2016 až 2022*, ktorý spolu s Územným plánom vyššieho územného celku Košického kraja sú základnými a kľúčovými dokumentmi pre riadenie samosprávy územia košického kraja v oblasti regionálneho rozvoja. Regionálny rozvoj na miestnej úrovni musí byť zosúladený a vychádzať nielen z princípov národného ale i regionálneho plánovaného rozvoja.

Vízia Košického samosprávneho kraja v regionálnom rozvoji je

„Vzájomná spolupráca jednotlivých aktérov z akademickej, podnikateľskej a verejnej obce s cieľom mobilizácie sociálneho kapitálu obyvateľov Košického kraja pri hľadaní riešení aktuálnych problémov v oblasti regionálneho rozvoja“.

Základné poslanie regionálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja spočíva v intenzívnej podpore tvorby nových pracovných miest a iniciatív vedúcich k rastu miezd cestou budovania regionálnej identity v Košickom kraji.⁴⁶

Formulár 13 Prehľad cieľov stanovených v PHSR KSK 2016 - 2022

Hospodárska oblasť	
Strategický cieľ	1. Posilňovanie regionálnej identity zastavením vytlačania pracovnej sily z trhu práce
Špecifické ciele	1.1 Tvorba nových pracovných miest v IT sektore 1.2 Tvorba nových pracovných miest v oblasti znalostnej ekonomiky 1.3 Tvorba nových pracovných miest v oblasti kreatívneho priemyslu 1.4 Tvorba nových pracovných miest v oblasti logistického priemyslu 1.5 Tvorba nových pracovných miest v oblasti cestovného ruchu
Strategický cieľ	2. Posilňovanie regionálnej identity cestou rozvoja vidieka
Špecifický cieľ	2.1 Tvorba nových pracovných miest podporou vzniku miestnych distribučných a spracovateľských sietí
Strategický cieľ	3. Posilňovanie regionálnej identity hľadaním alternatív k trhu práce pre pracovnú silu, ktorá bola z trhu práce vytlačená
Špecifický cieľ	3.1 Podpora rozvoja komunitného spôsobu života
Sociálna oblasť	
Strategický cieľ	4. Posilňovanie regionálnej identity cestou podpory rozvoja občianskej spoločnosti
Špecifické ciele	4.1 Podpora rozvoja spoločenskej zodpovednosti podnikania 4.2 Podpora zvyšovania občianskej participácie podporou združovania obyvateľov a vzniku záujmových skupín
Strategický cieľ	5. Posilňovanie regionálnej identity cestou podpory rozvoja sociálnych ľudských práv

Špecifické ciele	5.1 Skvalitňovanie poskytovania sociálnych služieb 5.2 Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva 5.3 Skvalitnenie systému vzdelávania 5.4 Riadená migrácia
Strategický cieľ	6. Posilňovanie regionálnej identity cestou podpory rozvoja dobrovoľníctva
Špecifické ciele	6.1 Podpora vzniku a činnosti Regionálneho centra 6.2 Podpora budovania infraštruktúry dobrovoľníctva
Strategický cieľ	7. Posilňovanie regionálnej identity cestou rozvoja kultúrneho dedičstva
Špecifický cieľ	7.1 Zachovanie kultúrneho dedičstva
Environmentálna oblasť	
Strategický cieľ	8. Posilňovanie regionálnej identity cestou ochrany prírodného dedičstva a zvyšovania kvality života obyvateľov
Špecifické ciele	8.1 Budovanie technickej a sociálnej infraštruktúry 8.2 Zlepšenie kvality povrchových a podzemných vôd 8.3 Zvýšenie kvality ovzdušia, vrátane využívania obnoviteľných zdrojov energie 8.4 Zvýšenie objemu materiálového zhodnocovania odpadov 8.5 Uchovanie, ochrana a zveľaďovanie prírodného dedičstva

Zdroj: vlastné spracovanie, PHSR KSK 2016 - 2022

Ciele a priority stanovené na úrovni MAS Hnilec na roky 2018 - 2023

Miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD) predstavuje inovatívny prístup na rozvoj vidieka, na základe partnerstva verejného a súkromného sektora s organizovanou občianskou spoločnosťou a obyvateľmi regiónu, pričom cieľom stratégie CLLD územia MAS HNILEC, ktorého členom je aj obec Úhorná, je naštartovať rast kvality a atraktivity územia Hnileckého regiónu, na základe vypracovanej spoločnej rozvojovej stratégie k získaniu finančných prostriedkov z EÚ s cieľom zlepšenia kvality života a životného prostredia v Hnileckej doline.

Spoločná vízia stanovená obyvateľmi územia MAS HNILEC :

Zmena Hnileckej „hladovej“ doliny na konkurencieschopný Hnilecký región s rozvinutým podnikateľským prostredím predovšetkým v oblasti lesníctva, poľnohospodárstva, vidieckeho cestovného ruchu a s príťažlivými podmienkami pre život všetkých obyvateľov.

Strategické ciele, priority a špecifické ciele sú uvedené v nasledovnej tabuľke.⁴⁷

Formulár 14 Prehľad cieľov a priorít stratégie CLLD územia MAS HNILEC na roky 2018 – 2023

STRATEGICKÝ CIEĽ	
Rast kvality a atraktivity územia Hnileckého regiónu prostredníctvom využitia prírodného, kultúrneho a ľudského potenciálu územia, dobudovaním infraštruktúry, podporou zamestnanosti, rozvojom podnikateľského prostredia a informovanosti obyvateľov na území MAS HNILEC	
PRIORITA 1 - Infraštruktúra obcí a ochrana životného prostredia	
Špecifický cieľ 1.1	Do roku 2023 rozšíriť a skvalitniť občiansku vybavenosť, technickú, rekreačnú a dopravnú infraštruktúru a zlepšiť stav životného prostredia s pozitívnym dopadom na tvorbu nových pracovných miest.
PRIORITA 2 - Zamestnanosť a inovatívny rozvoj podnikateľského prostredia	

Špecifický cieľ 2.1	<i>Do roku 2023 vytvoriť minimálne 23 nových pracovných miest a podporiť zachovanie existujúcich pracovných miest prostredníctvom investícií do podnikania a inovácií, predovšetkým v oblasti poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a vidieckeho cestovného ruchu</i>
PRIORITA 3 - Ľudské zdroje a sociálna infraštruktúra	
Špecifický cieľ 3.1	<i>Do roku 2023 podporiť vytvorenie nových a skvalitnenie existujúcich služieb v oblasti budovania ľudských zdrojov, vzdelávania, sociálnej inklúzie, informovanosti obyvateľov, prevencie kriminality a poskytovania komunitných a sociálnych služieb.</i>
PRIORITA 4 - Efektívna činnosť MAS a projekty spolupráce	
Špecifický cieľ 4.1	<i>Efektívna implementácia stratégie CLLD, animácie a projekty spolupráce.</i>

Zdroj: vlastné spracovanie, MAS HNILEC

3.3 VÍZIA A HLAVNÝ CIEĽ OBCE ÚHORNÁ

Analýzou súčasného stavu obce, analýzou doposiaľ realizovaných a plánovaných aktivít a analýzou hlavných faktorov rozvoja bola sformulovaná **rozvojová vízia obce Úhorná do roku 2030** :

„ÚHORNÁ JE KONKURENCIESCHOPNÁ A VŠESTRANNE SA ROZVÍJAJÚCA OBEC S ATRAKTÍVNYM PROSTREDÍM PRE ŽIVOT, KTORÁ VYUŽÍVANÍM SVOJHO VNÚTORNÉHO POTENCIÁLU, S PODPOROU INOVATÍVNYCH A EKOLOGICKEJŠÍCH RIEŠENÍ A ROZVÍJAJÚCIMI SA SLUŽBAMI, ZABEZPEČUJE ZVYŠOVANIE SVOJEJ ATRAKTIVITY A KVALITY ŽIVOTA“.

Vízia je predstava obyvateľov o budúcnosti, ako by mala obec vyzerat' v roku 2030. Je motiváciu k dosiahnutiu ideálneho stavu, ktorý by občania obce chceli v budúcnosti dosiahnuť, stanovuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít v strednodobom časovom horizonte.

Hlavný cieľ, prioritné ciele prioritných oblastí a špecifické ciele jednotlivých priorít PHRSR vychádzajú z § 3 ods. 1) Zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, ktorý definuje ciele podpory regionálneho rozvoja (ďalej zákon), kde hlavný cieľ podpory regionálneho rozvoja spočíva v odstraňovaní alebo zmierňovaní nežiaducich rozdielov na úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja regiónov, zvyšovaní ekonomickej výkonnosti, konkurencieschopnosti regiónov a rozvoji inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja, zvyšovaní zamestnanosti a životnej úrovne obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja.

Podpora regionálneho rozvoja podľa § 3 ods. 2 citovaného zákona je zameraná najmä na komplexné využívanie vnútorného rozvojového potenciálu územia - prírodných, kultúrnych, materiálnych, finančných, ľudských a inštitucionálnych zdrojov, na podporu zavádzania nových technológií a inovácií pri rešpektovaní vnútorných špecifik regiónu, rozvoj informatizácie a digitalizácie regiónu, rozvoj hospodárstva a podnikateľského prostredia v regióne s cieľom zvýšenia jeho produktivity, vytváranie nových pracovných miest so stabilizáciou ohrozených pracovných miest, rozvoj ľudských zdrojov, predchádzanie sociálneho vylúčenia a zmierňovanie jeho negatívnych dôsledkov, realizáciu verejných prác podporujúcich rozvoj regiónu, zlepšenie a rozvoj sociálnej infraštruktúry regiónu, zlepšenie

dopravnej a technickej vybavenosti regiónu, rozvoj cestovného ruchu, medzištátnu, cezhraničnú a medziregionálnu spoluprácu v oblasti regionálneho rozvoja v záujme trvalo udržateľného rozvoja regiónu, zachovanie identity a rozvoj kultúry a starostlivosť o kultúrne dedičstvo regiónov a sídiel, rozvoj pôdohospodárstva a rozvoj vidieka, rozvoj vidieckych oblastí a zvyšovanie kvality života na vidieku, realizáciu opatrení na úseku ochrany životného prostredia a na obmedzovanie vplyvov poškodzujúcich životné prostredie, zlepšenie environmentálnej infraštruktúry regiónu, ochranu prírody, efektívne využívanie prírodných zdrojov regiónu a využívanie alternatívnych zdrojov energie, rozvoj občianskej vybavenosti a rozvoj služieb v regióne, zvyšovanie dostupnosti a kvality bývania, budovanie a posilňovanie štruktúr občianskej spoločnosti, rozvoj telesnej kultúry, športu a turistiky, ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia.³

K napĺňaniu rozvojovej vízie obce na základe analýzy terajšieho stavu a predpokladov ďalšieho rozvoja obce bol navrhnutý **hlavný cieľ** rozvoja obce Úhorná do roku 2030

„EFEKTÍVNYM VYUŽÍVANÍM PRÍRODNÝCH, HISTORICKÝCH, KULTÚRNYCH A ĽUDSKÝCH ZDROJOV, PRI ZABEZPEČENÍ TRVALO UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA OBCE, PODPOROU INOVÁCIÍ A ROZVOJA SLUŽIEB S DODRŽANÍM ZÁSAD OCHRANY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA, VYTVÁRAŤ PODMIENKY K ZVYŠOVANIU ATRAKTIVITY OBCE A ZVYŠOVANIU KVALITY ŽIVOTA VŠETKÝCH JEJ OBYVATEĽOV“.

Cieľom strategickej časti programu je navrhnúť priority a opatrenia, ktoré budú viesť k naplneniu stanovenej vízie. Stratégia rozvoja obce vychádza najmä z detailného poznania jej vnútorného prostredia a z poznania potrieb obyvateľstva, pričom priamo nadväzuje na výsledky analýz.

Základom definovania rozvojovej stratégie je stanovenie základnej hierarchickej štruktúry, ktorá v dokumente je tvorená :

- Prioritnými oblastami s prioritnými cieľmi,
- prioritami s ich špecifickými cieľmi,
- opatreniami,
- aktivitami.

Špecifické ciele napĺňajú prioritné ciele a predstavujú charakteristiku vízie a hlavného cieľa a pozostávajú z opatrení a aktivít. Obsahom opatrení sú aktivity pomáhajúce realizovať jednotlivé programy a tieto priority stratégie. Aktivita je súhrn činností, ktoré sa bude snažiť obec realizovať a tým naplňať svoj rozvojový program.

Rozvojovú stratégiu obce Úhorná vypracovanej v súlade s Národnou stratégiou regionálneho rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 predstavuje vízia a hlavný cieľ, ktorý pozostáva z troch prioritných cieľov vychádzajúcich z identifikovaných potrieb územia a určujú tri základné prioritné rozvojové oblasti s prioritnými cieľmi (PC):

➤ **Hospodárska oblasť**

PC1 - Zabezpečiť zvyšovanie atraktivity obce rozvojom konkurencieschopnej miestnej ekonomiky, podporou podnikania, zamestnanosti, modernizáciou s dobudovaním technickej a dopravnej infraštruktúry a rozvojom cestovného ruchu pri dodržaní zásad ochrany životného prostredia.

➤ **Sociálna oblasť**

PC2 - Zabezpečiť kvalitné životné podmienky podporou rozvoja občianskej

vybavenosti, sociálnych služieb, bývania, vzdelávania a bezpečnosti.

➤ **Oblasť životné prostredie**

PC3 - Realizovať opatrenia smerujúce k ochrane a zlepšovaniu kvality životného prostredia a zdravia občanov.

Každú z týchto prioritných oblastí tvoria priority, z ktorých každá má svoj špecifický cieľ, ktorých napĺňanie bude zo strednodobého hľadiska prispievať k napĺňaniu hlavného cieľa rozvojovej stratégie obce.

Výber a popis cieľov bol realizovaný v súlade s nadradenými programovými dokumentmi na národnej (tieto spracované v súlade s programovými dokumentmi Európskej únie) a regionálnej úrovni (PHSR Košického samosprávneho kraja na roky 2016 - 2022, MAS HNILEC na roky 2018 - 2023).

Formulár 15 (S 1) Prehľad cieľov stanovených v PHRSR obce Úhorná na roky 2023 – 2030

VÍZIA			
„ÚHORNÁ JE KONKURENCIESCHOPNÁ A VŠESTRANNE SA ROZVÍJAJÚCA OBEC S ATRAKTÍVNYM PROSTREDIEM PRE ŽIVOT, KTORÁ VYUŽÍVANÍM SVOJHO VNÚTORNÉHO POTENCIÁLU, S PODPOROU INOVATÍVNYCH A EKOLOGICKEJŠÍCH RIEŠENÍ A ROZVÍJAJÚCIMI SA SLUŽBAMI, ZABEZPEČUJE ZVYŠOVANIE SVOJEJ ATRAKTIVITY A KVALITY ŽIVOTA“.			
HLAVNÝ CIEĽ			
„EFEKTÍVNYM VYUŽÍVANÍM PRÍRODNÝCH, HISTORICKÝCH, KULTÚRNYCH A ĽUDSKÝCH ZDROJOV, PRI ZABEZPEČENÍ TRVALO UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA OBCE, PODPOROU INOVÁCIÍ A ROZVOJA SLUŽIEB S DODRŽANÍM ZÁSAD OCHRANY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA, VYTVÁRAŤ PODMIENKY K ZVYŠOVANIU ATRAKTIVITY OBCE A ZVYŠOVANIU KVALITY ŽIVOTA VŠETKÝCH JEJ OBYVATEĽOV“.			
PRIORITNÁ OBLASŤ	HOSPODÁRSKA	SOCIÁLNA	ŽIVOTNÉ PROSTREDIE
PRIORITNÉ CIEĽE	ZABEZPEČIŤ ZVYŠOVANIE ATRAKTIVITY OBCE ROZVOJOM KONKURENCIESCHOPNEJ MIESTNEJ EKONOMIKY, PODPOROU PODNIKANIA, ZAMESTNANOSTI, MODERNIZÁCIOU S DOBUDOVANÍM TECHNICKEJ A DOPRAVNEJ INFRAŠTRUKTÚRY A ROZVOJOM CESTOVNÉHO RUCHU PRI DODRŽANÍ ZÁSAD OCHRANY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA.	ZABEZPEČIŤ KVALITNÉ ŽIVOTNÉ PODMIENKY PODPOROU ROZVOJA OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI, SOCIÁLNYCH SLUŽIEB, BÝVANIA, VZDELÁVANIA A BEZPEČNOSTI.	REALIZOVAŤ OPATRENIA SMERUJÚCE K OCHRANE A ZLEPŠOVANIU KVALITY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA OBČANOV.
ŠPECIFICKÉ CIEĽE	1/ VYTVÁRAŤ PODMIENKY PRE INOVATÍVNY, KONKURENCIESCHOPNÝ A TRVALE UDRŽATEĽNÝ EKONOMICKÝ ROZVOJ PRI ZVYŠOVANÍ ATRAKTIVITY ÚZEMIA.	5/ MODERNIZÁCIA A ZVÝŠENIE KVALITY A ÚČINNOSTI SYSTÉMOV OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI.	9/ PODPORA AKTIVÍT A PROCESOV K ZABEZPEČOVANIU EKOLOGICKEJ STABILITY ÚZEMIA.
	2/ VYTVORIŤ PODMIENKY K SKVALITNENIU A MODERNIZÁCIÍ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY.	6/ ROZVOJ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V OBCI A PODPORA OBČANOV SO SOCIÁLNYM ZNEVÝHODNENÍM.	10/ SKVALITNENIE SYSTÉMU NAKLADANIA S ODPADMI
	3/ VYTVORIŤ PODMIENKY K SKVALITNENIU A MODERNIZÁCIÍ DOPRAVNEJ INFRAŠTRUKTÚRY.	7/ VYTVÁRANIE PODMIENOK K ZVYŠOVANIU DOSTUPNOSTI BÝVANIA.	
	4/ ÚČINNÁ PROPAGÁCIA, PODPORA A ROZVOJ CESTOVNÉHO RUCHU.	8/ VYTVÁRANIE PODMIENOK K ZVYŠOVANIU BEZPEČNOSTI.	

Zdroj : vlastné spracovanie

Prostredníctvom týchto troch prioritných oblastí a definovaných priorít, ktoré sú v programovej časti dokumentu rozpracované do jednotlivých opatrení a aktivít, bude obec naplňovať definovanú rozvojovú víziu rozvoja. Plnením jednotlivých cieľov podľa stanovených opatrení a aktivít bude obec zabezpečovať zvyšovanie kvality života svojich obyvateľov.

Formulár 16 Prehľad priorít a opatrení stanovených v PHRSR obce Úhorná na roky 2023 - 2030

PRIORITNÁ OBLASŤ		
HOSPODÁRSKA	SOCIÁLNA	ŽIVOTNÉ PROSTREDIE
PRIORITY		
PRIORITA 1 VYTVORENIE PODMIENOK PRE INOVATÍVNY, KONKURENCIESCHOPNÝ A TRVALE UDRŽATEĽNÝ EKONOMICKÝ ROZVOJ OBCE	PRIORITA 5 ROZVOJ SYSTÉMOV OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI	PRIORITA 9 OPATRENIA NA ÚSEKU OCHRANY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA OBYVATEĽOV
PRIORITA 2 MODERNIZÁCIA TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY	PRIORITA 6 POSKYTOVANIE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A PODPORA OBČANOV SO SOCIÁLNYM ZNEVÝHODNENÍM	PRIORITA 10 KVALITNÉ A EFEKTÍVNE ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO
PRIORITA 3 SKVALITŇOVANIE A MODERNIZÁCIA DOPRAVNEJ INFRAŠTRUKTÚRY	PRIORITA 7 ZVYŠOVANIE DOSTUPNOSTI BÝVANIA	
PRIORITA 4 ROZVOJ CESTOVNÉHO RUCHU	PRIORITA 8 ZVYŠOVANIE BEZPEČNOSTI V OBCI	
OPATRENIA		
1.1 REALIZÁCIA AKTIVÍT K ZLEPŠENIU EKONOMICKEJ KONDÍCIE OBCE 1.2 PODPORA ROZVOJA ÚZEMIA 1.3 PODPORA PODNIKANIA A ZAMESTNANOSTI 1.4 ROZŠÍRENIE INOVAČNÝCH KAPACÍT INFORMAČNEJ INFRAŠTRUKTÚRY 2.1 ZABEZPEČENIE MODERNIZÁCIE TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY 3.1 ZABEZPEČOVANIE SKVALITNENIA A MODERNIZÁCIE DOPRAVNEJ INFRAŠTRUKTÚRY OBCE A ZVYŠOVANIE JEJ DOSTUPNOSTI 4.1 PODPORA ROZVOJA VŠETKÝCH FORIEM CESTOVNÉHO RUCHU 4.2 ZATRAKTÍVNENIE ÚZEMIA SKVALITNENÍM A MODERNIZÁCIOU INFRAŠTRUKTÚRY CR	5.1 MODERNIZÁCIA OBJEKTOV A BUDOVANIE PRVKOV SOCIÁLNEJ VYBAVENOSTI 5.2 PODPORA VZDELÁVANIA 5.3 ROZVOJ DOSTUPNOSTI ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI 5.4 PODPORA A ROZVOJ ŠPORTU 5.5 PODPORA A ROZVOJ KULTÚRY 5.6 PODPORA KOMUNITNEJ SPOLUPRÁCE 6.1 POSKYTOVANIE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A PODPORA OBYVATEĽOV SO SOCIÁLNYM ZNEVÝHODNENÍM 6.2 OPATRENIA K ZNIŽOVANIU NEZAMESTNANOSTI V OBCI 7.1 REALIZÁCIA AKTIVÍT K ZABEZPEČOVANIU DOSTUPNOSTI BÝVANIA 8.1 REALIZÁCIA OPATRENÍ K ZVYŠOVANIU BEZPEČNOSTI V OBCI	9.1 REALIZÁCIA PREVENTÍVNYCH AKTIVÍT K OCHRANE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA 9.2 PODPORA AKTIVÍT K ZLEPŠENIU KVALITY VÔD A STAVU V ZÁSOBOVANÍ VODOU A ČISTENÍ ODPADOVÝCH VÔD 9.3 REALIZÁCIA OPATRENÍ V OBLASTI OCHRANY OVZDUŠIA 9.4 ZNIŽOVANIE ENERGETICKEJ NÁROČNOSTI OBECNÝCH BUDOV ICH REKONŠTRUKCIOU 9.5 PODPORA VYUŽÍVANIA OBNOVITELNÝCH ZDROJOV ENERGIE (OZE) 9.6 ROZVOJ ALTERNATÍVNYCH POHONOV A PRVKOV EKOLOGICKEJ MOBILITY 10.1 ZABEZPEČENIE EFEKTÍVNEHO SYSTÉMU NAKLADANIA S ODPADMI 10.2 ÚČINNÉ OPATRENIA K VZNIKU A LIKVIDÁCIÍ ČIERNYCH SKLÁDOK

Zdroj : Vlastné spracovanie

4 PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť PHRSR nadväzuje na strategickú časť a obsahuje popis opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja, spolu s priradenými špecifickými cieľmi s prioritami a prioritnými cieľmi s prioritnými oblasťami k napĺňaniu hlavného cieľa a rozvojovej vízie obce. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie cieľov v oblastiach hospodárskej, sociálnej a oblasti životné prostredie na úroveň opatrení a aktivít.

Táto časť obsahuje konkrétne opatrenia a aktivity vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám a prioritným oblastiam a všetky opatrenia a aktivity, ktoré samospráva plánuje v strednodobom horizonte realizovať.

Formulár 17 (P1) Rozvojová stratégia obce Úhorná na roky 2023 – 2030

I. HOSPODÁRSKA OBLASŤ

PRIORITY – 1 - 4

OPATRENIA – 1.1 – 4.2

AKTIVITY – 1.1.1 – 4.2.3

1 VYTVORENIE PODMIENOK PRE INOVATÍVNY, KONKURENCIESCHOPNÝ A TRVALE UDRŽATEĽNÝ EKONOMICKÝ ROZVOJ OBCE

ŠC 1 : *Vytvárať podmienky pre inovatívny, konkurencieschopný a trvale udržateľný ekonomický rozvoj pri zvyšovaní atraktivity územia.*

1.1 Realizácia aktivít k zlepšeniu economickej kondície obce

1.1.1 Hľadanie možností na zníženie výdavkov obce

1.2 Podpora rozvoja územia

1.2.1 Zabezpečenie nadobudnutia nových pozemkov obce za účelom realizácie niektorých opatrení PHRSR

1.2.2 Vypracovanie štúdie a projektovej dokumentácie k rozvojovým projektom obce

1.2.3 Rozvoj spolupráce na miestnej, regionálnej a národnej úrovni

1.2.4 Rozvoj partnerstva s podnikateľmi pri prezentovaní aktivít a pri realizácii projektov

1.3 Podpora podnikania a zamestnanosti

1.3.1 Podpora posilnenia služieb pre investorov

1.3.2 Podpora podnikania v obci so zameraním na prevádzky obchodu a služieb

1.4 Rozšírenie inovačných kapacít informačnej infraštruktúry

1.4.1 Modernizácia informačných systémov samosprávy

1.4.2 Elektronizácia verejných služieb

2 MODERNIZÁCIA TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

ŠC 2 : *Vytvoriť podmienky k skvalitneniu a modernizácii technickej infraštruktúry*

2.1 Zabezpečenie modernizácie technickej infraštruktúry

2.1.1 Podpora modernizácie verejného osvetlenia

2.1.2 Modernizácia Obecného rozhlasu

3 SKVALITŇOVANIE A MODERNIZÁCIA DOPRAVNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

ŠC 3 : Vytvoriť podmienky k skvalitneniu a modernizácii dopravnej infraštruktúry

3.1 Zabezpečovanie skvalitnenia a modernizácie dopravnej infraštruktúry obce a zvyšovanie jej dostupnosti

- 3.1.1 Modernizácia miestnych komunikácií
- 3.1.2 Vybudovanie parkovísk
- 3.1.3 Vybudovanie chodníkov k dôležitým miestam v obci
- 3.1.4 Podpora obnovy povrchu cesty KSK
- 3.1.5 Podpora modernizácie mostov
- 3.1.6 Modernizácia autobusových zastávok
- 3.1.7 Zabezpečenie dopravného značenia a bezpečnostných dopravných prvkov
- 3.1.8 Podpora zvýšenia dopravnej dostupnosti územia

4 ROZVOJ CESTOVNÉHO RUCHU

ŠC 4 : Účinná propagácia, podpora a rozvoj cestovného ruchu

4.1 Podpora rozvoja všetkých foriem cestovného ruchu

- 4.1.1 Podpora podnikania v cestovnom ruchu
- 4.1.2 Propagácia cestovného ruchu, obce a jej historických koreňov
- 4.1.3 Vytváranie nových produktov cestovného ruchu
- 4.1.4 Rozšírenie aktivít v rámci regionálnych produktov cestovného ruchu a účinná regionálna spolupráca

4.2 Zatraktívnenie územia skvalitnením a modernizáciou infraštruktúry CR

- 4.2.1 Vybudovanie turistických chodníkov a rekonštrukcia existujúcich s dobudovaním odpočívadiel (turistické chodníky k často navštevovaným miestam v okolí obce)
- 4.2.2 Vybudovanie oddychových zón
- 4.2.3 Údržba jestvujúcich cyklotrás a podpora budovania novej cyklotrasy (najmä napojenie na regionálne cyklotrasy v okolí obce)

II. SOCIÁLNA OBLASŤ

PRIORITY – 5 - 8

OPATRENIA – 5.1 – 8.1

AKTIVITY – 5.1.1 – 8.1.2

5 ROZVOJ SYSTÉMOV OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI

ŠC 5. : Modernizácia a zvýšenie kvality a účinnosti systémov občianskej vybavenosti

5.1 Modernizácia objektov a budovanie prvkov sociálnej vybavenosti

- 5.1.1 Modernizácia Kultúrneho domu a jeho vybavenia
- 5.1.2 Modernizácia oplotenia cintorína
- 5.1.3 Vybudovanie bezbariérových vstupov do obecných budov
- 5.1.4 Inštalácia a modernizácia prvkov drobnej architektúry v obci a jej okolí (odpadkové koše, lavičky ...)
- 5.1.5 Revitalizácia priestranstva cintorína

5.2 Podpora vzdelávania

- 5.2.1 Podpora dostupnosti školskej výchovy a vzdelávania
- 5.2.2 Podpora vzdelávacích aktivít v obci pre všetky kategórie občanov

5.3 Rozvoj dostupnosti zdravotnej starostlivosti

- 5.3.1 Podpora dostupnosti kvalitnej zdravotnej starostlivosti

5.4 Podpora a rozvoj športu

5.4.1 Vybudovanie detského ihriska

5.4.2 Podpora a rozšírenie ponuky športových podujatí

5.5 Podpora a rozvoj kultúry

5.5.1 Podpora a rozšírenie ponuky kultúrnych podujatí

5.6 Podpora komunitnej spolupráce

5.6.1 Podpora miestnej klubovej činnosti

5.6.2 Podpora dobrovoľníctva v obci

6 POSKYTOVANIE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A PODPORA OBČANOV SO SOCIÁLNYM ZNEVÝHODNENÍM

ŠC : *Rozvoj sociálnych služieb v obci a podpora občanov so sociálnym znevýhodnením*

6.1 Poskytovanie sociálnych služieb a podpora obyvateľov so sociálnym znevýhodnením

6.1.1 Poskytovanie základného sociálneho poradenstva

6.1.2 Zvyšovanie povedomia znevýhodnených skupín v sociálnej oblasti

6.1.3 Podpora opatrovateľskej služby

6.1.4 Podpora terénnej sociálnej práce

6.1.5 Podpora verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb

6.1.6 Podpora zabezpečenia pobytovej služby v registrovanom zariadení VÚC

6.1.6 Podpora ohrozených rodín v kríze

6.2 Opatrenia k znižovaniu nezamestnanosti v obci

6.2.1 Spolupráca s ÚPSVaR a zapájanie sa do projektov na úseku aktívnych opatrení trhu práce (AOTP)

7 ZVYŠOVANIE DOSTUPNOSTI BÝVANIA

ŠC 7 : *Vytváranie podmienok k zvyšovaniu dostupnosti bývania*

7.1 Realizácia aktivít k zabezpečovaniu dostupnosti bývania

7.1.1 Vysporiadanie pozemkov k IBV s vybudovaním infraštruktúry

7.1.2 Podpora svojpomocnej bytovej výstavby nízkoštandardného bývania v MRK

8 ZVYŠOVANIE BEZPEČNOSTI V OBCI

ŠC 8 : *Vytváranie podmienok k zvyšovaniu bezpečnosti*

8.1 Realizácia opatrení k zvyšovaniu bezpečnosti v obci

8.1.1 Vybudovanie kamerového systému obce

8.1.2 Preventívne aktivity k zabezpečeniu bezpečnosti v obci

III. OBLASŤ ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

PRIORITY – 9 - 10

OPATRENIA – 9.1 – 10.2

AKTIVITY – 9.1.1 – 10.2.2

9 OPATRENIA NA ÚSEKU OCHRANY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA OBYVATEĽOV

ŠC 9 : *Podpora aktivít a procesov k zabezpečovaniu ekologickej stability územia*

9.1 Realizácia preventívnych aktivít k ochrane životného prostredia

- 9.1.1 Vzdelávanie detí, mládeže (aj pri mimoškolských aktivitách) a dospelých v oblasti ochrany životného prostredia
- 9.1.2 Podpora zavádzania environmentálnych kritérií do verejných zákaziek obce
- 9.1.3 Podpora modernizácie a údržby lesných ciest

9.2 Podpora aktivít k zlepšeniu kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd

- 9.2.1 Zabezpečenie prístupu k pitnej vode pre obyvateľov obce
- 9.2.2 Podpora vybudovania verejného vodovodu v obci
- 9.2.3 Podpora vybudovania verejnej kanalizácie v obci
- 9.2.4 Podpora vybudovania ČOV
- 9.2.5 Podpora prevencie pred nelegálnym znečisťovaním vôd rôznym druhom odpadov
- 9.2.6 Rekonštrukcia cestných kanálov, priepustov a priekop

9.3 Realizácia opatrení v oblasti ochrany ovzdušia

- 9.3.1 Revitalizácia verejných priestranstiev a starostlivosť o zeleň v obci
- 9.3.2 Zabezpečenie materiálového a technického vybavenia k starostlivosti o verejné priestranstvá
- 9.3.3 Obnova porastov

9.4 Znižovanie energetickej náročnosti obecných budov ich rekonštrukciou

- 9.4.1 Dokončenie rekonštrukcie a zateplenie spoločnej budovy Obecného úradu a Kultúrneho domu

9.5 Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie (OZE)

- 9.5.1 Využívanie OZE pri prevádzke spoločnej budovy Obecného úradu a Kultúrneho domu

9.6 Rozvoj alternatívnych pohonov a prvkov ekologickej mobility

- 9.6.1 Podpora budovania infraštruktúry pre alternatívne pohony (napr. nabíjacie stanice ...)
- 9.6.2 Rozvoj infraštruktúry nízkouhlíkovej dopravy (nabíjacie stanice pre elektrobicykle, stojany, prístrešky, lavičky, koše ...)

10 KVALITNÉ A EFEKTÍVNE ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

ŠC 10 : Skvalitnenie systému nakladania s odpadmi

10.1 Zabezpečenie efektívneho systému nakladania s odpadmi

- 10.1.1 Zabezpečenie aktivít k zvyšovaniu povedomia občanov k separovaniu odpadov a k ich efektívnemu zhodnocovaniu
- 10.1.2 Zabezpečenie efektívnej separácie odpadov

10.2 Účinné opatrenia k vzniku a likvidácii čiernych skládok

- 10.2.1 Realizácia opatrení k predchádzaniu vzniku nelegálnych skládok a vykonávanie opatrení k postihu za ich založenie
- 10.2.2 Zabezpečovanie odstraňovania odpadov v intraviláne a extraviláne obce

5 REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce so stanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

Realizačná časť obsahuje :

- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHRSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHRSR,
- komunikačnej stratégie PHRSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHRSR.
- akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky (x+2) – vecný a časový harmonogram realizácie s určením ukazovateľov a výstupov.

5.1 SPOLUPRÁCA S PARTNERMI

Obec Úhorná využívala rôzne formy partnerskej spolupráce od prípravy PHRSR, pri zbere údajov, analytickom hodnotení stavu obce, SWOT analýze a problémovej analýze obce, pri stanovení vízie a cieľov rozvojovej stratégie, následne pri návrhu programovej a strategickej časti. Podľa § 2 písm. g) zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov partnerstvo je forma spolupráce sociálno – ekonomických partnerov k zabezpečeniu hospodárskeho, sociálneho a územného rozvoja územia s ohľadom na udržateľný rozvoj.³ Jednotliví partneri majú rôznu časovú, personálnu a kvalitatívnu kapacitu k zapojeniu sa do procesov tvorby a samotnej realizácie (implementácie) PHRSR, od poskytnutia informácií, priameho vstupu do procesu tvorby dokumentu, koordinácií čiastkových úloh, poskytnutia zdrojov (materiálnych, priestorových, personálnych, finančných a iných) až po konštruktívnu kritiku. Cieľom partnerstva spočíva v osvojení filozofie stratégie PHRSR, k získaniu ich podpory v procese implementácie PHRSR v praxi.

Partnerská spolupráca počas realizácie rozvojového programu bude zameraná na

- informačnú spoluprácu zameranú na zber údajov, informácií a poznatkov k problémom a potrebám partnera, možnostiach spolupráce spočívajúce v odbornej pomoci, poradenstve, inštitucionálnom a organizačnom zabezpečení plnenia niektorých aktivít a na realizáciu jednotlivých aktivít,
- finančnú spoluprácu spočívajúcu v spolufinancovaní spoločných projektov, realizácií a financovaní rozvojových projektov v súlade s rozvojovou stratégiou obce, sponzorských príspevkov a dotácií k realizácii vybraných aktivít obce a pod.,
- materiálnu spoluprácu a spoluprácu pri zabezpečovaní personálnych zdrojov zameranú na nefinančnú pomoc, na materiálne, technické zabezpečenie realizácie projektových aktivít obce, odbornú pomoc, poradenstvo, organizáciu vzdelávacích aktivít k úspešnej realizácii PHRSR,
- mediálnu spoluprácu zameranú na propagačné a mediálne aktivity a spolupráca pri zabezpečovaní komunikačných a informačných aktivít v súlade s komunikačnou stratégiou PHRSR.²

PHRSR je otvorený dokument počas celej doby platnosti, pričom identifikácia partnerov prebieha nielen v rámci spracovania dokumentu, ale aj počas celej doby jeho realizácie, kde partnerom sa priradí hlavná motivácia zapojenia sa do participatívneho procesu.

Partnerská spolupráca bude prebiehať na základe podpísaných partnerských dohôd.

5.2 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR

Orgánom koordinácie implementácie PHRSR obce Úhorná na roky 2023 – 2030 pri realizácii aktivít, napĺňaní cieľov, monitorovaní, hodnotení a finančnom zabezpečení bude Obecný úrad Úhorná, ktorý prostredníctvom Akčného plánu bude vytvárať podmienky pre vznik a rozvoj územnej spolupráce k napĺňaniu stanovených cieľov. Implementácia jednotlivých aktivít si bude vyžadovať konkrétnych ľudí k ich realizácii a aj k zodpovednosti za ich plnenie. Vzhľadom na chýbajúce personálne kapacity obce sa predpokladá, že niektoré aktivity bude potrebné realizovať v spolupráci s externými odborníkmi.

Riadiacim orgánom v systéme implementácie PHRSR na úrovni obce je Obecný úrad prostredníctvom starostu obce, ktorý zodpovedá za systém plnenia PHRSR a aj jeho financovania prostredníctvom vlastných zdrojov obce, získaných dotácií, úverových zdrojov príp. iného financovania.

Monitorovacím orgánom je Obecné zastupiteľstvo (OZ), prípadne príslušná určená komisia OZ, ak je zriadená.

Kontrolným orgánom je kontrolór obce resp. príslušná komisia OZ, ak bola zriadená, resp. poverený zamestnanec obce alebo poslanec OZ. Z uvedeného dôvodu sa odporúča zriadenie komisie miestneho rozvoja pri OZ, ktorá by zodpovedala za každoročné vyhodnocovanie plnenia aktivít akčného plánu, jeho prehodnocovania s možnosťou doplnenia potrebných opatrení a aktivít, vyňatia splnených a pod. Vyhodnocovanie sa bude vykonávať každoročne na základe získavania pripomienok poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti a ich spracovania **do 30. apríla**, kedy bude Obecnému zastupiteľstvu predložené vyhodnotenie PHRSR za predchádzajúci rok a aj prípadný návrh aktualizácie. Obecné zastupiteľstvo vo vzťahu k vypracovaniu a realizácii PHRSR berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument PHRSR, každoročne schvaľuje vyhodnotenie monitorovania a hodnotenia jeho plnenia (do 30.04.), schvaľuje spolufinancovanie pripravovaných projektových aktivít k realizácii a schvaľuje prípadné aktualizácie dokumentu.

5.3 KOMUNIKAČNÁ STRATÉGIA PHRSR

Významným komunikačným kanálom k informovaniu verejnosti o pripravovaných a realizovaných aktivitách je v podmienkach obce osobným kontaktom verejnosti a záujmových skupín s jej volenými orgánmi a zamestnancami, cestou pozvánky na verejné zasadania Obecného zastupiteľstva, pre mladšie a stredné vekové kategórie obyvateľov komunikácia prebieha hlavne prostredníctvom webovej stránky obce, starší občania obce preferujú obecný rozhlas, osobné stretnutie a verejnú úradnú tabuľu umiestnenú na vhodnom verejne prístupnom mieste.

Súčasťou každého z pripravovaných a realizovaných aktivít PHRSR budú z dôvodu povinného informovania verejnosti, najmä pri investičných aktivitách využitia verejných zdrojov (EŠIF, zo štátneho rozpočtu z operačných programov jednotlivých ministerstiev a vlastných zdrojov ...) alebo v rámci komunikácie medzi obcou a cieľovými skupinami a partnermi pri príprave a realizácii aktivít, budú rôzne formy komunikácie prostredníctvom verejných informačných tabúľ, organizovaním informačných, pracovných seminárov a stretnutí.

Cestou uvedených komunikačných kanálov bude prebiehať pravidelná komunikácia s občanmi obce týkajúca sa prípravy a realizácie aktivít Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce k napĺňaniu vízie a strategického cieľa k zabezpečeniu zvyšovania kvality života svojich obyvateľov.

5.4 MONITOROVANIE A HODNOTENIE PHRSR

Monitorovanie a hodnotenie patria medzi kľúčové činnosti pre správne zabezpečenie implementácie PHRSR, ktorého cieľom je získavanie informácií o plnení PHRSR a aj o jeho prípadnom negatívnom vývoji. Dobrým nastavením systému monitorovania a hodnotenia bude reagované na prípadné zmeny spôsobu realizácie, podľa potreby aj definovanie a prijímanie nových opatrení, za aktívnej účasti významných sociálno ekonomických subjektov pôsobiacimi na území obce (partnerov).

Úlohou samosprávy v rámci monitorovania bude minimálne raz ročne (do začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok) získavať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, zainteresovaných partnerov a verejnosti, pričom monitorovanie sa bude vykonávať priebežne počas celej doby realizácie PHRSR. Pripomienky získané v rámci monitorovania sa vyhodnotia a zapracujú do monitorovacej správy a budú predložené OZ s vyhodnotením PHRSR za predchádzajúci rok, aj s jeho prípadnou aktualizáciou.

Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie cieľov PHRSR a aktivít s využitím systému merateľných ukazovateľov. Za prípravu monitorovacej správy PHRSR bude zodpovedať samospráva obce – starosta obce a s jeho poverením poslanci OZ, zriadená komisia OZ k tomuto účelu, zamestnanci obecného úradu, príp. iné poverené osoby.

Monitorovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce sa bude vykonávať podľa akčného plánu na základe ukazovateľov výstupu, výsledku a dopadu jednotlivých aktivít a výsledkom monitorovania PHRSR bude monitorovacia správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom, s prílohami monitorovacích správ zrealizovaných aktivít v príslušnom hodnotenom roku. Za prípravu monitorovacej správy konkrétneho aktivity bude zodpovedať jeho garant resp. ďalšia poverená osoba OZ.

Formulár 18 (R 5) Plán monitorovania a hodnotenia PHRSR

PLÁN PRIEBEŽNÝCH HODNOTENÍ PHRSR OBCE ÚHORNÁ NA ROKY 2023-2030		
TYP HODNOTENIA	VYKONAŤ PRVÝKRÁT	DÔVOD VYKONANIA/ PERIODICITA
STRATEGICKÉ HODNOTENIE	Najskôr v roku 2026	Podľa rozhodnutia obce a vzniknutej spoločenskej potreby.
OPERATÍVNE HODNOTENIE	V prípade potreby podľa rozhodnutia samosprávy, minimálne na ročnej báze	Kontrola súladu programu s reálnou situáciou hodnotenie jednotlivých projektových aktivít a ich vplyv na samotné riešené územie, vykonáva sa pravidelnejšie, aj niekoľkokrát ročne, určené minimálne k 30. aprílu za predchádzajúci rok.
TEMATICKÉ HODNOTENIE ČASTI PHRSR	2025 2027 2029	Téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok.
AD HOC MIMORIADNE HODNOTENIE	V prípade potreby	Pri značnom odklone od stanovených cieľov a pri zistení potreby revízie PHRSR.
AD HOC HODNOTENIE CELÉHO PHRSR ALEBO JEHO ČASTI	2023-2030 - podľa potreby - na konci obdobia platnosti	Na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, správy auditu, protokolu NKÚ SR a pod..

Zdroj: Príloha k metodike na vypracovanie PHRSR, vlastné spracovanie

5.5 AKČNÝ PLÁN PHRSR

Akčný plán (AP) predstavuje konkrétny harmonogram aktivít súvisiacich s rozvojom obce v nadväznosti na prioritné oblasti sociálno ekonomického rozvoja. Vychádza zo stratégie rozvoja obce, spracováva na rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky (x+2) a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych aktivít, pričom samospráva plán priebežne monitoruje a **každoročne do 30. apríla vyhodnocuje** za predchádzajúci rok a **aktualizuje** na nasledujúci rozpočtový rok s výhľadom na ďalšie 2 roky a následne vyhodnotenie prejednáva v Obecnom zastupiteľstve (OZ). Obsahuje predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, zoznam zodpovedných subjektov za ich plnenie, predpokladané zdroje financovania, súbor ukazovateľov výsledkov a dopadov s určenou mernou jednotkou hodnotenia príslušnej aktivity, vrátane východiskových a cieľových hodnôt. Východiskové merateľné hodnoty dopadových ukazovateľov v rámci hodnotenia dopadov pre PHRSR obce boli stanovené ako nulové (resp. východiskové podľa aktuálneho rozpracovaného stavu) v roku 2023, priebežná hodnota určená na rok 2026 a cieľová hodnota bola stanovená na rok 2030.

Akčný plán je spracovaný na rok 2023 s výhľadom do roku 2025.

Po každoročnom vyhodnotení PHRSR obce (k 30.aprílu), v zmysle § 12 zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov je povinnosťou obce pre účely regionálneho rozvoja každoročne **do 31. mája zasielať Košickému samosprávnemu kraju správu o plnení PHRSR.**³

Formulár 19 (R 6) AKČNÝ PLÁN (AP) implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Úhorná na roky 2023 - 2030
s určením personálnych podmienok, finančných podmienok, prevádzkových, organizačných, monitorovacích a hodnotiacich podmienok realizácie.

AKČNÝ PLÁN (na roky 2023 – 2025) Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce ÚHORNÁ na roky 2023 – 2030											
PRIORITA, Opatrenie Aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie		Typ ukazovateľa	Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková/priebežná/ cieľová hodnota			Každoročné vyhodnotenie AP
			Zdroje	Výška v €				2023	2026	2030	
PRIORITNÁ OBLASŤ	I. HOSPODÁRSKA OBLASŤ PC : Zabezpečiť zvyšovanie atraktivity obce rozvojom konkurencieschopnej miestnej ekonomiky, podporou podnikania, zamestnanosti, modernizáciou s dobudovaním technickej a dopravnej infraštruktúry a rozvojom cestovného ruchu pri dodržaní zásad ochrany životného prostredia.										
PRIORITA	1 VYTVORENIE PODMIENOK PRE INOVATÍVNY, KONKURENCIESCHOPNÝ A TRVALE UDRŽATEĽNÝ EKONOMICKÝ ROZVOJ OBCE										
Opatrenie	1.1 Realizácia aktivít k zlepšeniu ekonomickej kondície obce										
1.1.1 Hľadanie možností na zníženie výdavkov obce	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
Opatrenie	1.2 Podpora rozvoja územia										
1.2.1 Zabezpečenie nadobudnutia nových pozemkov obce za účelom realizácie niektorých opatrení PHRSR	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
1.2.2 Vypracovanie štúdie a projektovej dokumentácie k rozvojovým projektom obce	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
1.2.3 Rozvoj spolupráce na miestnej, regionálnej a národnej úrovni	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	16	32	

1.2.4 Rozvoj partnerstva s podnikateľmi pri prezentovaní aktivít a pri realizácii projektov	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	8	16	
Opatrenie	1.3 Podpora podnikania a zamestnanosti										
1.3.1 Podpora posilnenia služieb pre investorov	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
1.3.2 Podpora podnikania v obci so zameraním na prevádzky obchodu a služieb	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
Opatrenie	1.4 Rozšírenie inovačných kapacít informačnej infraštruktúry										
1.4.1 Modernizácia informačných systémov samosprávy	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
1.4.2 Elektronizácia verejných služieb	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
PRIORITA	2 MODERNIZÁCIA TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY										
Opatrenie	2.1 Zabezpečenie modernizácie technickej infraštruktúry										
2.1.1 Podpora modernizácie verejného osvetlenia	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
2.1.2 Modernizácia Obecného rozhlasu	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
PRIORITA	3 SKVALITŇOVANIE A MODERNIZÁCIA DOPRAVNEJ INFRAŠTRUKTÚRY										
Opatrenie	3.1 Zabezpečovanie skvalitnenia a modernizácie dopravnej infraštruktúry obce a zvyšovanie jej dostupnosti										
3.1.1 Modernizácia miestnych komunikácií	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Dĺžka zmodernizovaných miestnych komunikácií	m	0	200	400	

3.1.2 Vybudovanie parkovísk	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
3.1.3 Vybudovanie chodníkov k dôležitým miestam v obci	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
3.1.4 Podpora obnovy povrchu ciest KSK	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet podporených aktivít	Počet	0	4	8	
3.1.5 Podpora modernizácie mostov	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet zmodernizovaných mostov	Počet	0	1	2	
3.1.6 Modernizácia autobusových zastávok	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet zmodernizovaných autobusových zastávok	Počet	0	1	2	
3.1.7 Zabezpečenie dopravného značenia a bezpečnostných dopravných prvkov	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet podporených aktivít	Počet	0	4	8	
3.1.8 Podpora zvýšenia dopravnej dostupnosti územia	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie	n	Výsledok	Počet podporených aktivít	Počet	0	4	8	
PRIORITA	4 ROZVOJ CESTOVNÉHO RUCHU										
Opatrenie	4.1 Podpora rozvoja všetkých foriem cestovného ruchu										
4.1.1 Podpora podnikania v cestovnom ruchu	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie	n	Výsledok	Počet podporených aktivít	Počet	0	8	16	
4.1.2 Propagácia cestovného ruchu, obce a jej historických koreňov	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	

4.1.3 Vytváranie nových produktov cestovného ruchu	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
4.1.4 Rozšírenie aktivít v rámci regionálnych produktov cestovného ruchu a účinná regionálna spolupráca	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	8	16	
Opatrenie	4.2 Zatraktívnenie územia skvalitnením a modernizáciou infraštruktúry CR										
4.2.1 Vybudovanie turistických chodníkov a rekonštrukcia existujúcich s dobudovaním odpočívadiel (turistické chodníky k často navštevovaným miestam v okolí obce)	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	8	16	
4.2.2 Vybudovanie oddychových zón	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	2	4	
4.2.3 Údržba jestvujúcich cyklotrás a podpora budovania novej cyklotrasy (najmä napojenie na regionálne cyklotrasy v okolí obce)	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít údržba/budovanie	Počet	0/0	8/4	16/8	
PRIORITNÁ OBLASŤ	II. SOCIÁLNA OBLASŤ <i>PC : Zabezpečiť kvalitné životné podmienky podporou rozvoja občianskej vybavenosti, sociálnych služieb, bývania, vzdelávania a bezpečnosti.</i>										
PRIORITA	5 ROZVOJ SYSTÉMOV OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI										
Opatrenie	5.1 Modernizácia objektov a budovanie prvkov sociálnej vybavenosti										
5.1.1 Modernizácia Kultúrneho domu a jeho vybavenia	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Rozsah vykonanej modernizácie Kultúrny dom/vybavenie	%	70/30	90/70	100/ 100	
5.1.2 Modernizácia oplotenia cintorína	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	

5.1.3 Vybudovanie bezbariérových vstupov do obecných budov	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet vybudovaných bezbariérových vstupov	Počet	0	1	1	
5.1.4 Inštalácia a modernizácia prvkov drobnej architektúry v obci (odpadkové koše, lavičky ...)	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	100,-	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
5.1.5 Revitalizácia priestranstva cintorína	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	200,-	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	12	24	
Opatrenie	5.2 Rozvoj vzdelávania										
5.2.1 Podpora dostupnosti školskej výchovy a vzdelávania	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
5.2.2 Podpora vzdelávacích aktivít v obci pre všetky kategórie občanov	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
Opatrenie	5.3 Rozvoj dostupnosti zdravotnej starostlivosti										
5.3.1 Podpora dostupnosti kvalitnej zdravotnej starostlivosti	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
Opatrenie	5.4 Podpora a rozvoj športu										
5.4.1 Vybudovanie detského ihriska	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
5.4.2 Podpora a rozšírenie ponuky športových podujatí	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie	50,-	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	2	8	
Opatrenie	5.5 Podpora a rozvoj kultúry										

5.5.1 Podpora a rozšírenie ponuky kultúrnych podujatí	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	700,-	Výsledok	Počet podporených kultúrnych podujatí	Počet	0	12	24	
Opatrenie	5.6 Podpora komunitnej spolupráce										
5.6.1 Podpora miestnej klubovej činnosti	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
5.6.2 Podpora dobrovoľníctva v obci	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
PRIORITA	6 POSKYTOVANIE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A PODPORA OBČANOV SO SOCIÁLNYM ZNEVÝHODNENÍM										
Opatrenie	6.1 Poskytovanie sociálnych služieb a podpora obyvateľov so sociálnym znevýhodnením										
6.1.1 Poskytovanie základného sociálneho poradenstva	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	12	24	
6.1.2 Zvyšovanie povedomia znevýhodnených skupín v sociálnej oblasti	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
6.1.3 Podpora opatrovateľskej služby	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
6.1.4 Podpora terénnej sociálnej práce	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
6.1.5 Podpora verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
6.1.6 Podpora zabezpečenia pobytovej služby v registrovanom zariadení VÚC	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	

6.1.7 Podpora ohrozených rodín v kríze	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
Opatrenie	6.2 Opatrenia k znižovaniu nezamestnanosti v obci										
6.2.1 Spolupráca s ÚPSVaR a zapájanie sa do projektov na úseku aktívnych opatrení trhu práce (AOTP)	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	8	16	
PRIORITA	7 ZVYŠOVANIE DOSTUPNOSTI BÝVANIA										
Opatrenie	7.1 Realizácia aktivít k zabezpečovaniu dostupnosti bývania										
7.1.1 Vysporiadanie pozemkov k IBV s vybudovaním infraštruktúry	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
7.1.2 Podpora svojpomocnej bytovej výstavby nízkoštandardného bývania v MRK	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
PRIORITA	8 ZVYŠOVANIE BEZPEČNOSTI V OBCI										
Opatrenie	8.1 Realizácia opatrení k zvyšovaniu bezpečnosti v obci										
8.1.1 Vybudovanie kamerového systému obce	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
8.1.2 Preventívne aktivity k zabezpečeniu bezpečnosti v obci	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	8	16	
PRIORITNÁ OBLASŤ	III. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE <i>PC : Realizovať opatrenia smerujúce k ochrane a zlepšovaniu kvality životného prostredia a zdravia občanov</i>										
PRIORITA	9 OPATRENIA NA ÚSEKU OCHRANY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA OBYVATEĽOV										
Opatrenie	9.1 Realizácia preventívnych aktivít k ochrane životného prostredia										
9.1.1 Vzdelávanie detí, mládeže	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	8	16	

(aj pri mimoškolských aktivitách) a dospelých v oblasti ochrany životného prostredia											
9.1.2 Podpora zavádzania environmentálnych kritérií do verejných zákaziek obce	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
9.1.3 Podpora modernizácie a údržby lesných ciest	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
Opatrenie	9.2 Podpora aktivít k zlepšeniu kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd										
9.2.1 Zabezpečenie prístupu k pitnej vode pre obyvateľov obce	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	8	16	
9.2.2 Podpora vybudovania verejného vodovodu v obci	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet podporených aktivít	Počet	0	4	8	
9.2.3 Podpora vybudovania verejnej kanalizácie v obci	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet podporených aktivít	Počet	0	4	8	
9.2.4 Podpora výstavby ČOV	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet podporených aktivít	Počet	0	4	8	
9.2.5 Podpora prevencie pred nelegálnym znečisťovaním vôd rôznym druhom odpadov	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet podporených aktivít	Počet	0	4	8	
9.2.6 Rekonštrukcia cestných kanálov, priepustov a priekop	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet podporených aktivít	Počet	0	8	16	
Opatrenie	9.3 Realizácia opatrení v oblasti ochrany ovzdušia										
9.3.1 Revitalizácia verejných priestranstiev a starostlivosť o zeleň v obci	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie	200,-	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	8	16	

9.3.2 Zabezpečenie materiálového a technického vybavenia k starostlivosti o verejné priestranstvá	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	300,-	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	8	16	
9.3.3 Obnova porastov	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
Opatrenie	9.4 Znižovanie energetickej náročnosti obecných budov ich rekonštrukciou										
9.4.1 Dokončenie rekonštrukcie a zateplenie spoločnej budovy Obecného úradu a Kultúrneho domu	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
Opatrenie	9.5 Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie (OZE)										
9.5.1 Využívanie OZE pri prevádzke spoločnej budovy Obecného úradu a Kultúrneho domu	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
Opatrenie	9.6 Rozvoj alternatívnych pohonov a prvkov ekologickej mobility										
9.6.1 Podpora budovania infraštruktúry pre alternatívne pohony (napr. nabíjacie stanice ...)	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
9.6.2 Rozvoj infraštruktúry nízkouhlíkovej dopravy (nabíjacie stanice pre elektrobicykle, stojany, prístrešky, koše ...)	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	4	8	
PRIORITA	10 KVALITNÉ A EFEKTÍVNE ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO										
Opatrenie	10.1 Zabezpečenie efektívneho systému nakladania s odpadmi										
10.1.1 Zabezpečenie aktivít k zvyšovaniu povedomia občanov k separovaniu odpadov a k ich efektívnemu zhodnocovaniu	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	8	16	

10.1.2 Zabezpečenie efektívnej separácie odpadov	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet aktivít	Počet	0	12	24	
Opatrenie	10.2 Účinné opatrenia k vzniku a likvidácii čiernych skládok										
10.2.1 Realizácia opatrení k predchádzaniu vzniku nelegálnych skládok a vykonávanie opatrení k postihu za ich založenie	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie dotácie granty	n	Výsledok	Počet vykonaných opatrení	Počet	0	12	24	
10.2.2 Zabezpečovanie odstraňovania odpadov v intraviláne a extraviláne obce	2023-2030 každoročne	OcÚ	vlastné cudzie	100,-	Výsledok	Počet odstránených nelegálnych skládok	Počet	0	16	32	

Uvedená minimálna finančná potreba financovania + n

n – výška neurčená (potrebné spolufinancovanie, individuálne posudzovanie)

Zdroj : Vlastné spracovanie

6 FINANČNÁ ČASŤ

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce.

Financovanie implementácie Vízie a stratégie sa realizuje cestou **integrovaných investičných balíkov** v nadväznosti na zákon č. 539/2008 Z.z. o regionálnom rozvoji, integrujúci aj zákon č. 292/2014 Z.z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF), napojených na integrované rozvojové programy Vízie a stratégie, pričom každý investičný balík bude mať alokovanú celkovú sumu členenú na 3 úrovne kompetencií a to štátu, VÚC a miest a obcí.⁴⁸

Alokovaná suma v integrovaných balíkoch bude zahŕňať grantové investičné zdroje

- EŠIF,
- štátneho rozpočtu,
- rozpočtu VÚC,
- rozpočtu miestnych samospráv,
- zdroje súkromného sektoru,

a návratné investičné zdroje bankového a súkromného sektoru.

Operačné programy sú podrobné plány, v ktorých členské štáty uvádzajú použitie finančných prostriedkov z európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) počas programového obdobia, pričom členské štáty predkladajú svoje operačné programy na základe dohôd o partnerstve.

Samospráva môže svoje rozvojové aktivity financovať buď z vlastného rozpočtu v prípade samostatného projektu obce alebo združením financií viacerých obcí v prípade spoločných projektov. V prípade financovania projektov na úrovni kraja zohráva významnú úlohu Košický samosprávny kraj a financovanie inštitúcií v jeho zriaďovateľskej kompetencii. Ďalšie zdroje k podpore jednotlivých rozvojových aktivít v súlade s národnými prioritami sú predovšetkým európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF) a pri zostavovaní rozpočtu vo vzťahu k plánovaným aktivitám je potrebné sa zamerať na opatrenia novej finančnej podpory, na možnosti ich spolufinancovania podporou zo štátneho rozpočtu.

6.1 INDIKATÍVNY FINANČNÝ PLÁN

Výška potrebných finančných prostriedkov k realizácii jednotlivých aktivít je určená predbežným odhadom, nakoľko bez spracovanej projektovej dokumentácie konkrétnej realizovanej aktivity, túto sumu nie je možné presne vyčíslieť a je závislá od cien materiálnych, personálnych zdrojov, energií a aj určenými podmienkami verejného obstarávania.

Pri rozhodovaní o financovaní jednotlivých aktivít sa bude prihliadať na ich dôležitosť a na ich prínos pre rozvoj obce, pričom niektoré aktivity bude možné realizovať v rámci vlastných zdrojov obce, ale náročnejšie investičné aktivity obce budú vyžadovať

náročnejšie zdroje k finančnému a personálnemu zabezpečeniu realizácie projektovej aktivity.

Potenciálne zdroje, ktoré sa obec môže snažiť získať a využiť na realizáciu projektových aktivít

- vlastné zdroje z rozpočtu obce,
- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- financie z projektov jednotlivých ministerstiev (MPSVR, MŽP, MVSR.....),
- európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF),
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb,

Štruktúra uvedených zdrojov bude závisieť na aktuálnej finančnej situácii a prioritných potrebách obce.

Predpokladanú minimálnu plánovanú finančnú potrebu vlastných zdrojov obce Úhorná k zabezpečeniu realizácie aktivít podľa jednotlivých rokov a stanovených oblastí rozvoja uvádza nasledovný formulár, pričom pri aktivitách označených n – výška neurčená s potrebným spolufinancovaním a individuálnym posudzovaním. Táto časť financovania bude každoročne **k 30. aprílu** aktualizovaná a konkretizovaná (k príprave rozpočtu na nasledujúci rok + 2 ďalšie roky a k aktualizácii akčného plánu) a priebežne v závislosti od reálneho čerpania finančných prostriedkov v reálnom čase z dostupných dotačných schém, možnosti obecného rozpočtu, atď.

Formulár 20 Finančný plán realizácie aktivít PHRSR obce Úhorná na roky 2023 – 2030 (€)

Opatrenie/ Aktivita	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	SPOLU
HOSPODÁRSKA OBLASŤ									
1.1									
1.1.1	n	n	n	n	n	n	n	n	n
1.2									
1.2.1	n	n	n	n	n	n	n	n	n
1.2.2	n	n	n	n	n	n	n	n	n
1.2.3	n	n	n	n	n	n	n	n	n
1.2.4	n	n	n	n	n	n	n	n	n
1.3									
1.3.1	n	n	n	n	n	n	n	n	n
1.3.2	n	n	n	n	n	n	n	n	n
1.4									
1.4.1	n	n	n	n	n	n	n	n	n
1.4.2	n	n	n	n	n	n	n	n	n
2.1									
2.1.1	n	n	n	n	n	n	n	n	n
2.1.2	n	n	n	n	n	n	n	n	n
3.1									
3.1.1	n	n	n	n	n	n	n	n	n
3.1.2	n	n	n	n	n	n	n	n	n
3.1.3	n	n	n	n	n	n	n	n	n
3.1.4	n	n	n	n	n	n	n	n	n
3.1.5	n	n	n	n	n	n	n	n	n

3.1.6	n	n	n	n	n	n	n	n	n
3.1.7	n	n	n	n	n	n	n	n	n
3.1.8	n	n	n	n	n	n	n	n	n
4.1									
4.1.1	n	n	n	n	n	n	n	n	n
4.1.2	n	n	n	n	n	n	n	n	n
4.1.3	n	n	n	n	n	n	n	n	n
4.1.4	n	n	n	n	n	n	n	n	n
4.2									
4.2.1	n	n	n	n	n	n	n	n	n
4.2.2	n	n	n	n	n	n	n	n	n
4.2.3	n	n	n	n	n	n	n	n	n
HOSPODÁRSKA OBLASŤ (HO)	n	n	n	n	n	n	n	n	n
SOCIÁLNA OBLASŤ									
5.1									
5.1.1	n	n	n	n	n	n	n	n	n
5.1.2	n	n	n	n	n	n	n	n	n
5.1.3	n	n	n	n	n	n	n	n	n
5.1.4	100	100	100	100	100	100	100	100	800
5.1.5	200	200	200	200	200	200	200	200	1 600
5.2									
5.2.1	n	n	n	n	n	n	n	n	n
5.2.2	n	n	n	n	n	n	n	n	n
5.3									
5.3.1	n	n	n	n	n	n	n	n	n
5.4									
5.4.1	n	n	n	n	n	n	n	n	n
5.4.2	50	50	50	50	50	50	50	50	400
5.5									
5.5.1	700	700	700	700	700	700	700	700	5 600
5.6									
5.6.1	n	n	n	n	n	n	n	n	n
5.6.2	n	n	n	n	n	n	n	n	n
6.1									
6.1.1	n	n	n	n	n	n	n	n	n
6.1.2	n	n	n	n	n	n	n	n	n
6.1.3	n	n	n	n	n	n	n	n	n
6.1.4	n	n	n	n	n	n	n	n	n
6.1.5	n	n	n	n	n	n	n	n	n
6.1.6	n	n	n	n	n	n	n	n	n
6.2									
6.2.1	n	n	n	n	n	n	n	n	n
7.1									
7.1.1	n	n	n	n	n	n	n	n	n
7.1.2	n	n	n	n	n	n	n	n	n
8.1									
8.1.1	n	n	n	n	n	n	n	n	n
8.1.2	n	n	n	n	n	n	n	n	n
SOCIÁLNA OBLASŤ (SO)	1 050 n	1 050 n	1 050 n	1 050 n	1 050 n	1 050 n	1 050 n	1 050 n	8 400 n
OBLASŤ ŽIVOTNÉ PROSTREDIE									
9.1									
9.1.1	n	n	n	n	n	n	n	n	n
9.1.2	n	n	n	n	n	n	n	n	n
9.1.3	n	n	n	n	n	n	n	n	n
9.2									
9.2.1	n	n	n	n	n	n	n	n	n
9.2.2	n	n	n	n	n	n	n	n	n

9.2.3	n	n	n	n	n	n	n	n	n
9.2.4	n	n	n	n	n	n	n	n	n
9.2.5	n	n	n	n	n	n	n	n	n
9.2.6	n	n	n	n	n	n	n	n	n
9.3									
9.3.1	200	200	200	200	200	200	200	200	1 600
9.3.2	300	300	300	300	300	300	300	300	2 400
9.3.3	n	n	n	n	n	n	n	n	n
9.4									
9.4.1	n	n	n	n	n	n	n	n	n
9.5									
9.5.1	n	n	n	n	n	n	n	n	n
9.6									
9.6.1	n	n	n	n	n	n	n	n	n
9.6.2	n	n	n	n	n	n	n	n	n
10.1									
10.1.1	n	n	n	n	n	n	n	n	n
10.1.2	n	n	n	n	n	n	n	n	n
10.2									
10.2.1	n	n	n	n	n	n	n	n	n
10.2.2	100	100	100	100	100	100	100	100	800
OBLASŤ – ŽIVOTNÉ PROSTREDIE (OŽP)	600 n	600 n	600 n	600 n	600 n	600 n	600 n	600 n	4 800 n
SPOLU HO+SO+OŽP	1 650 n	1 650 n	1 650 n	1 650 n	1 650 n	1 650 n	1 650 n	1 650 n	13 200 n

Uvedená minimálna finančná potreba financovania + n

Zdroj : Vlastné spracovanie

n – výška neurčená (potrebné spolufinancovanie, individuálne posudzovanie

Celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej doby platnosti schváleného programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je Indikatívny rozpočet – sumarizácia.

Formulár 21 (F 5) Indikatívny rozpočet - sumarizácia

PRIORITNÁ OBLASŤ	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	SPOLU
HOSPODÁRSKA	n	n	n	n	n	n	n	n	n
SOCIÁLNA	1 050 n	1 050 n	1 050 n	1 050 n	1 050 n	1 050 n	1 050 n	1 050 n	8 400 n
ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	600 n	600 n	600 n	600 n	600 n	600 n	600 n	600 n	4 800 n
SPOLU	1 650 n	1 650 n	1 650 n	1 650 n	1 650 n	1 650 n	1 650 n	1 650 n	13 200 n

Uvedená minimálna finančná potreba financovania + n

Zdroj : Vlastné spracovanie

n – výška neurčená (potrebné spolufinancovanie, individuálne posudzovanie jednotlivých aktivít)

Identifikácia minimálnej finančnej potreby vychádza z akčného plánu, ktorý sa spracováva na (n + 2 roky), pričom väčšina položiek aktivít nemá konkrétne finančné vyjadrenie kôli potrebe spolufinancovania a predstavovali by veľké riziko pre naplnenie plánovaných indikátorov vo vzťahu k udržateľnému hospodáreniu obce Úhorná. Všetky známe financie budú dopĺňané do akčného plánu pri jeho aktualizáciách.

7 ZÁVER

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Úhorná na roky 2023 – 2030 je strednodobý strategický dokument, ktorý určuje rozvojovú víziu obce, reaguje na jej prioritné potreby s cieľom skvalitnenia života obyvateľov, so zvyšovaním konkurencieschopnosti obce, s podporou podnikania, zamestnanosti, rozvojom služieb, vybavenosti obce, cestovného ruchu, pri zvyšovaní kvality poskytovaných sociálnych služieb v čistom a zdravom životnom prostredí v záujme zabezpečenia trvalo udržateľného rozvoja obce a regiónu.

PHRSR obce Úhorná na roky 2023 – 2030 obsahuje :

- Analytickú časť s vykonanou podrobnou analýzou územia, analýzou vonkajšieho prostredia, vyhodnotením PHRSR obce Úhorná na roky 2017 až 2023.
- Strategickú časť s vlastnou rozvojovou stratégiou obce Úhorná pri zohľadnení jej potrieb a vnútorných špecifik, pri rešpektovaní princípov regionálnej a národnej politiky k dosiahnutiu udržateľného rozvoja.
- Programovú časť s uvedenými prioritnými oblasťami rozvoja obce s prioritnými cieľmi, prioritami rozvoja so špecifickými cieľmi a zoznamom opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie rozvoja Úhornej.
- Realizačnú časť s popismi postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie jednotlivých aktivít smerujúcich k napĺňaniu vízie rozvoja obce a Akčný plán PHRSR obce Úhorná do roku 2030.
- Finančnú časť s popisom finančného zabezpečenia realizácie jednotlivých aktivít rozvoja obce a identifikáciu minimálnej finančnej potreby podľa prioritných oblastí PHRSR obce Úhorná do roku 2030.

PHRSR obce Úhorná na roky 2023 – 2030 je otvoreným dokumentom, ktorého plnenie bude v priebehu jeho realizácie pravidelne monitorované, vyhodnocované a podľa reálnych potrieb aktualizované na zasadnutiach Obecného zastupiteľstva a je východiskom k spracovaniu ďalších rozvojových dokumentov obce.

Úspešnosť realizácie stanovených zámerov bude závislé od aktívnej podpory obyvateľov obce pri koordinácii jednotlivých aktivít Obecným zastupiteľstvom, aktívneho prístupu volených zástupcov Obecného zastupiteľstva pri vecnom schvaľovaní jednotlivých úloh a využívaní možností financovania plánovaných rozvojových aktivít.

Zodpovednosť za postupnú realizáciu jednotlivých aktivít PHRSR a za jeho administratívne zabezpečenie má Obecné zastupiteľstvo, starosta obce a prípadné zriadené príslušné komisie.

Vypracovaný „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Úhorná na roky 2023– 2030“ podlieha schvaľovaniu v Obecnom zastupiteľstve na základe predchádzajúceho pripomienkovania dotknutej verejnosti a jeho implementácia začína rozhodnutím Obecného zastupiteľstva.

PHRSR obce Úhorná na roky 2023 – 2030 bol schválený na zasadnutí Obecného zastupiteľstva

dňa

uznesením obecného zastupiteľstva č.

.....
pečiatka obce

.....
starosta obce

ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV

1. Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu. Metodika a inštitucionálny rámec tvorby verejných stratégií. Schválenie Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 197/2017 z 26.04.2017. Dostupné. <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/investicie/narodny-investicny-plan/vladne-materialy/metodika-a-institucionalny-ramec-tvorby-verejnych-strategii/index.html>
2. Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu. Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja. verzia 1.0.3. 2020. Dostupné https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2020/09/Metodika_PHRSR2020.pdf
3. Zákon č. 539/2008 Z. z. v znení zákona č. 309/2014 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov. Dostupné. <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2008-539>.
4. Zákon č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Dostupné. <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2006-24>
5. Dostupné. <https://www.uhorna.sk/>
6. Dostupné. [Atlas krajiny SR - Webová mapová aplikácia \(sazp.sk\)](https://www.sazp.sk/).
7. Dostupné. <https://www.nsrv.sk/index.php?pl=18&article=615>.
8. Zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Dostupné. <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2002-543>.
9. Opatrenie Ministerstva životného prostredia SR č. 1/2017 zo dňa 07.12.2017, ktorým sa mení a dopĺňa výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo dňa 14.07.2004. Dostupné. <https://www.minzp.sk/files/vestniky/vestnik-2017-6.pdf>
10. Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 196/2010 Z.z. o vyhlásení Chráneného vtáčieho územia Volovské vrchy. Dostupné. <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2010-196>
11. Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Gelnica (RUSES). Dostupné. Okresný úrad Gelnica, Odbor starostlivosti o životné prostredie.
12. Dostupné. <https://www.hbu.sk/sk/Chranene-loziskove-uzemia/Kosice.alej>
13. Dostupné. <https://envirozataze.enviroportal.sk/>
14. Zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon). Dostupné. <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/364/>.
15. Zákon č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov. Dostupné <https://www.zakonypreludi.sk/>
16. Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Banská Bystrica. Program starostlivosti chránené vtáčie územie Volovské vrchy 2016 – 2045. November 2015. Dostupné. <http://www.sopsr.sk/ps.chvu2/files/Volovske-vrchy.pdf>.
17. Dostupné. https://web.vucke.sk/files/dokumenty/pub/regionalny_rozvoj/phsr/phsr_kapitola_13_1_7.pdf
18. Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 410/2012, ktorou sa vykonávajú niektoré opatrenia zákona NR SR č. 137/2010 Z.z. o ovzduší. Dostupné. https://www.slov-lex.sk/pravnepredpisy/prilohy/SK/ZZ/2012/410/20210315_5304725-2.pdf, <https://www.epi.sk/zz/2010-137>.
19. Dostupné. https://www.shmu.sk/File/oko/rocniky/2020_Sprava_o_KO_v_SR_v2.pdf.
20. Vyhláška Ministerstva zdravotníctva SR č. 549/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí. Dostupné. <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2007/549/>

21. Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov. Dostupné. <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2015-79>
22. Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 371/2015 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch. Dostupné. <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/371/>.
23. Všeobecne záväzné nariadenie obce Úhorná č. 1/2020, ktorým sa mení a dopĺňa VZN č. 2/2016 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a s drobnými stavebnými odpadmi na území obce Úhorná v zmysle zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch. Dostupné. <https://www.uhorna.sk/>
24. Dostupné. <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/01/Slovensko-2030.pdf>
25. Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dostupné <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-5>
26. Zákon č. 417/2013 o pomoci v hmotnej núdzi. Dostupné. <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2013/417/>
27. Dostupné. https://sk.wikipedia.org/wiki/Cestov%C3%BD_ruch.
28. Dostupné. <https://uhorna.oma.sk/cyklotrasa>
29. Dostupné. <https://www.cykloportal.sk/trasy/021-hnilecka-cyklomagistrala/>
30. Dostupné. <https://www.kamnavylet.sk/sk/atrakcie/uhorna>
31. Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Dostupné. <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2008-448>.
32. Všeobecne záväzné nariadenie obce Úhorná č. 2/2018 o poskytovaní jednorazovej dávky v hmotnej núdzi. Dostupné. <https://www.uhorna.sk/>
33. Všeobecne záväzné nariadenie obce Úhorná č. 2/2017 o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Dostupné. <https://www.uhorna.sk/>
34. Komunitný plán sociálnych služieb obce Úhorná na roky 2022 – 2027. Dostupné. <https://www.uhorna.sk/>
35. Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení. Dostupné. <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1990-369>.
36. Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dostupné. <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-583>.
37. Zákon č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore. Dostupné. <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1993-171>.
38. Nariadením prezidenta Policajného zboru č. 80/2018 o činnosti základných útvarov služby poriadkovej polície Policajného zboru. Dostupné. <https://www.minv.sk/>
39. Dostupné. [https://sk.wikipedia.org/wiki/Gelnica_\(okres\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Gelnica_(okres))
40. Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 – v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001. Dostupné. <https://www.mindop.sk/>.
41. Dostupné. https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/regional/kosicky%20kraj/about!/ut/p/z0/04_Sj9CPyKssy0xPLMnMz0vMAfjo8ziw3wCLJycDB0N3M1DDA08_fyCQ8MsAo19PQz1C7IdFQHCdmVI/.
42. Metodika na vypracovanie PHRSR. Povinné prílohy, plánovacie formuláre a podporné dokumenty. Verzia 1.0. 2014. Dostupné. <https://web.vucke.sk/>
43. Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027. Dostupné. <https://www.partnerskadohoda.gov.sk/>.
44. Agenda 2030. Dostupné. <https://www.mirri.gov.sk/>.
45. Stratégia Slovensko 2030. Dostupné. <https://www.mirri.gov.sk/>.
46. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického kraja na roky 2016 – 2022. Dostupné. <https://web.vucke.sk/>.
47. Stratégia MAS Hnilec. Dostupné. <https://www.mashnilec.sk/>

48. Zákon č. 292/2014 o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dostupné.

<https://www.zakonypreludi.sk>

Ďalšie zdroje

Vlastné spracovanie

Obecný úrad

Štatistický úrad SR

ÚPSVaR

Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

[Atlas krajiny SR - Webová mapová aplikácia \(sazp.sk\)](#)

<https://mapa.zoznam.sk/>

<https://www.google.com/maps>

<https://www.sopsr.sk/natura>

<https://mojaobec.statistics.sk/>

<http://datacube.statistics.sk/>

<http://www.hospodarenieobci.sk/>

<https://www.scitanie.sk/>

<https://www.vsetkyfirmy.sk/>

<https://www.finstat.sk/00329801>

[Enviroportál - životné prostredie online \(enviroportal.sk\)](#)

Ďalšia súvisiaca legislatíva

1/ Nariadenie vlády SR č. 40/2002 Z. z. o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami.

Dostupné. <https://www.zakonypreludi.sk>

ZOZNAM PRÍLOH

- 1/ Vstupná správa k vypracovaniu dokumentu „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Úhorná na roky 2023 – 2030“ - (samostatná príloha).
- 2/ Uznesenie OZ Úhorná č. 13/2022 zo dňa 27.09.2022 – schválenie Vstupnej správy PHRSR obce Úhorná na roky 2023 – 2030.
- 3/ Formulár 6 (Ú 6) Zoznam členov pracovných skupín.
- 4/ Formulár 9 (A 7) Evidencia podnikateľských subjektov (samostatná príloha v xlsx.).
- 5/ Formulár 10 (A 8) Evidencia mimovládnych organizácií (samostatná príloha v xlsx.).
- 6/ Dotazník k Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Úhorná na roky 2023 – 2030.
- 7/ Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu k tvorbe Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Úhorná na roky 2023 – 2030.
- 8/ Odpis uznesenia OZ Úhorná č. 14/2022 zo dňa 15.11.2022 – prerokovanie návrhu dokumentu PHRSR obce Úhorná na roky 2023 – 2030.

- 9/ Oznámenie o strategickom dokumente na zisťovacie konanie podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (SEA) (samostatná príloha)
- 10/ Rozhodnutie OÚ OSŽP Gelnica č. _____ zo zisťovacieho konania strategického dokumentu PHRSR obce Úhorná na roky 2023 – 2030 (samostatná príloha)
- 11/ Uznesenie OZ - schválenie PHRSR obce Úhorná na roky 2023 - 2030
- 12/ Záverečná správa tvorby stratégie PHRSR obce Úhorná na roky 2023 - 2030

Príloha č. 2 : Uznesenie OZ Úhorná č. 13/2022 zo dňa 27.09.2022 – schválenie
Vstupnej správy PHRSR obce Úhorná na roky 2023 - 2030

„V Ý P I S“

U Z N E S E N I A

**schválené obecným zastupiteľstvom obce Úhorná na zasadnutí
zastupiteľstva dňa 27. september 2022**

Uznesenie č. 13/2022/...

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje

2. Vstupnú správu k vypracovaniu dokumentu „Program hospodárskeho rozvoja
a sociálneho rozvoja obce Úhorná na roky 2023 – 2030“.

Hlasovanie: 13/2022/2

Za: 5

Proti: 0

Zdržal sa: 0

Roman König

starosta obce

Príloha č. 3 : Formulár 6 (Ú 6) Zoznam členov pracovných skupín

Funkcia	Titl., Meno a priezvisko	Funkcia v pracovnom zaradení
Zoznam členov riadiaceho výboru		
Gestor PHRSR	Roman König	starosta obce Úhorná
Koordinátor spracovania PHRSR	Ing. Ľudovít Gurčík	projektový manažér regionálneho rozvoja
Člen riadiaceho výboru	Gabriela Baranová	zástupkyňa starostu obce Úhorná
Člen riadiaceho výboru	Mária Brutovská	poslankyňa OZ Úhorná
Člen riadiaceho výboru	Ondrej Slavkovský	poslanec OZ Úhorná
Člen riadiaceho výboru	Štefan Oravec	poslanec OZ Úhorná
Člen riadiaceho výboru	Mária Šomšáková	poslankyňa OZ Úhorná
Zoznam členov tímu pre koordináciu tvorby a implementácie PHRSR		
Hospodárska pracovná skupina		
koordinátor	Gabriela Baranová	zástupkyňa starostu obce Úhorná
člen	Štefan Oravec	poslanec OZ Úhorná
Sociálna pracovná skupina		
koordinátor	Mária Brutovská	poslankyňa OZ Úhorná
člen	Gabriela Baranová	zástupkyňa starostu obce Úhorná
člen	Mária Šomšáková	poslankyňa OZ Úhorná
Pracovná skupina - Životné prostredie		
koordinátor	Ondrej Slavkovský	poslanec OZ Úhorná
člen	Štefan Oravec	poslanec OZ Úhorná

Zdroj : vlastné spracovanie

Príloha č. 6 : Dotazník k Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce
Úhorná na roky 2023 – 2030

**Dotazník realizovaný pre obec Úhorná za účelom tvorby strategického
rozvojového dokumentu „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho
rozvoja obce Úhorná na roky 2023+“.**

Vážení občania,

dovoľte, aby sme Vám poďakovali za spoluprácu i čas, ktorý nám venujete pri vyplňaní nasledujúceho dotazníka. Dotazník je anonymný a bude slúžiť pre potreby obce a výsledky budú podkladom k príprave nového strednodobého strategického rozvojového dokumentu obce „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Úhorná na roky 2023+“. Vašu odpoveď vyznačte do ☐ písmenkom x

Spracovatelia PHRSR obce Úhorná

CHARAKTERISTIKA RESPONDENTA :

Pohlavie

- ☐ muž
- ☐ žena

Veková kategória

- ☐ 15 – 19 rokov
- ☐ 20 – 29 rokov
- ☐ 30 – 39 rokov
- ☐ 40 – 49 rokov
- ☐ 50 – 64 rokov
- ☐ 65 a viac rokov

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie

- ☐ základné
- ☐ vyučený/á
- ☐ vyučený/á s maturitou
- ☐ stredné všeobecné
- ☐ stredné odborné
- ☐ vysokoškolské I. stupeň
- ☐ vysokoškolské II. stupeň
- ☐ iné

Ekonomická aktivita

- ☐ zamestnaný/á
- ☐ súkromný/á podnikateľ/ka
- ☐ dôchodca/kyňa
- ☐ študent/ka
- ☐ materská dovolenka
- ☐ nezamestnaný/á

☐ iné

1. Máte v obci trvale alebo prechodné bydlisko ?

☐ trvalé bydlisko

☐ prechodné bydlisko

2. Ako ste spokojný/á s kvalitou života v obci ?

☐ veľmi spokojný/á

☐ spokojný/á

☐ menej spokojný/á

☐ nespokojný/á

3. Ako hodnotíte rozvoj a napredovanie obce v posledných 5 rokoch ?

☐ pozitívne

☐ priemerne

☐ negatívne

☐ neviem posúdiť

4. Odkiaľ najčastejšie čerpáte informácie o Vašej obci ?

☐ internet

☐ rozhlas/televízia

☐ úradná tabuľa

☐ rodina/priatelia

☐ iné

5. Poznáte rozvojové aktivity svojej obce ?

☐ áno

☐ čiastočne

☐ nie

6. Ktoré z nasledujúcich oblastí je podľa Vášho názoru potrebné v obci čo najskôr riešiť a rozvíjať) ? ((x) vyberte max. 3 najdôležitejšie)

☐ ekonomický rozvoj (rozvoj služieb, malého a stredného podnikania ...)

☐ propagácia obce

☐ rozvoj ľudských zdrojov

☐ zlepšenie technickej a dopravnej infraštruktúry (výstavba, dokončenie, rekonštrukcia) vyšpecifikované v otázke nižšie

☐ rozvoj občianskej vybavenosti a sociálnych služieb (výstavba, rekonštrukcia a skvalitnenie)

☐ rozvoj kultúry, kultúrnych činností

☐ rozvoj športových aktivít

☐ ochrana životného prostredia

☐ rozvoj cestovného ruchu

☐ rozvoj a skvalitnenie dopravy (zlepšenie dostupnosti územia, stav miestnych komunikácií, cyklotrasy, nové formy dopravy)

☐ rozvoj bývania (nové lokality pre individuálnu bytovú výstavbu ...)

☐ využívanie obnoviteľných zdrojov energie (slnko, voda, vietor)

☐ rozvoj odpadového hospodárstva

☐ iné

7. Ak si myslíte, že je potrebné zlepšenie technickej a dopravnej infraštruktúry (výstavba, dokončenie, rekonštrukcia) v obci, tak ktoré sú podľa Vás prioritné oblasti ? ((x) vyberte max. 3 najdôležitejšie)

- ☐ vodovod, voda
- ☐ kanalizačná sieť a ČOV
- ☐ energetická sieť (opravy, prekládky, rozšírenie)
- ☐ plyn
- ☐ miestne komunikácie
- ☐ chodníky
- ☐ parkoviská
- ☐ autobusové zastávky
- ☐ verejné osvetlenie
- ☐ obecný rozhlas
- ☐ verejne prístupný internet
- ☐ kamerový systém
- ☐ výstavba odvodňovacích rigolov a priekop
- ☐ iné

8. Ak si myslíte, že je potrebné zlepšenie kultúry, kultúrnych činností a služieb, tak ktoré sú podľa Vás prioritné oblasti ? ((x) vyberte max. 2 najdôležitejšie)

- ☐ hudobné programy, tanečné akcie
- ☐ kultúrny dom
- ☐ spoločenské posedenia s kultúrnym programom
- ☐ súťaže (detské, mládežnícke, pre dospelých)
- ☐ podpora tradícií (zachovávanie a obnova)
- ☐ umenie
- ☐ knižnica a knižné aktivity
- ☐ iné

9. Ak si myslíte, že je potrebný rozvoj voľnočasových aktivít v obci, tak ktoré sú podľa Vás prioritné oblasti ? ((x) vyberte max. 3 najdôležitejšie)

- ☐ detské ihrisko
- ☐ multifunkčné športové ihrisko
- ☐ turistika
- ☐ voľnočasové športové aktivity v interiéri
- ☐ kultúrne, spoločenské podujatia
- ☐ doplnkové vzdelávanie pre občanov
- ☐ centrum na stretávanie sa rôznych skupín občanov (deti, mládež, seniori, zdravotne znevýhodnení ...)
- ☐ športové podujatia
- ☐ cyklotrasy
- ☐ turistické trasy
- ☐ iné

10. Ak si myslíte, že sú potrebné aktivity v oblasti životného prostredia, tak ktoré sú podľa Vás prioritné oblasti ? ((x) vyberte max. 2 najdôležitejšie)

- ☐ úprava verejných priestranstiev
- ☐ úprava zelene, parkov, oddychových zón
- ☐ úprava okolia vodných plôch
- ☐ protipovodňové opatrenia
- ☐ opatrenia k ochrane ovzdušia
- ☐ opatrenia proti čiernym skládkam
- ☐ znižovanie energetickej náročnosti obecných budov
- ☐ rozvoj nízkouhlíkovej dopravy
- ☐ iné

11. Ak si myslíte, že je potrebný rozvoj odpadového hospodárstva, tak ktoré sú podľa Vás prioritné oblasti ? ((x) vyberte max. 2 najdôležitejšie)

- ☐ skvalitnenie triedenia odpadov
- ☐ likvidácia nelegálnych skládok odpadov
- ☐ častejšie služby zberu odpadu veľkokapacitnými kontajnermi
- ☐ umiestnenie košov na odpadky
- ☐ zberný dvor
- ☐ obehové odpadové hospodárstvo
- ☐ iné

12. Ktoré sú podľa Vás najväčšie problémy, nedostatky obce ? (kritické oblasti rozvoja v súčasnosti)

.....

.....

13. Ak by ste mali možnosť rozhodovať o využití verejných finančných prostriedkov obce, na čo by ste ich vo Vašej obci prednostne využili ?, čím by ste obec urobili atraktívnejšou ?

.....

.....

14. Uveďte iné pripomienky, návrhy a odporúčania k rozvoju obce :

.....

.....

Príloha č. 7 : Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu k tvorbe Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Úhorná na roky 2023 - 2030

Európska únia
Európsky sociálny fond

Operačný program
**Efektívna
verejná správa**

PHRSR OBCE ÚHORNÁ NA ROKY 2023- 2030

Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu
občanov obce ÚHORNÁ

Názov projektu : Podpora regionálneho rozvoja v najmenej rozvinutom okrese Gelnica
NFP314011APG4 Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu

Dotazníkového prieskumu k programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Úhorná na roky 2023 - 2030 sa v období od 20.07.2022 – 15.08.2022 zúčastnilo celkom 29 respondentov.

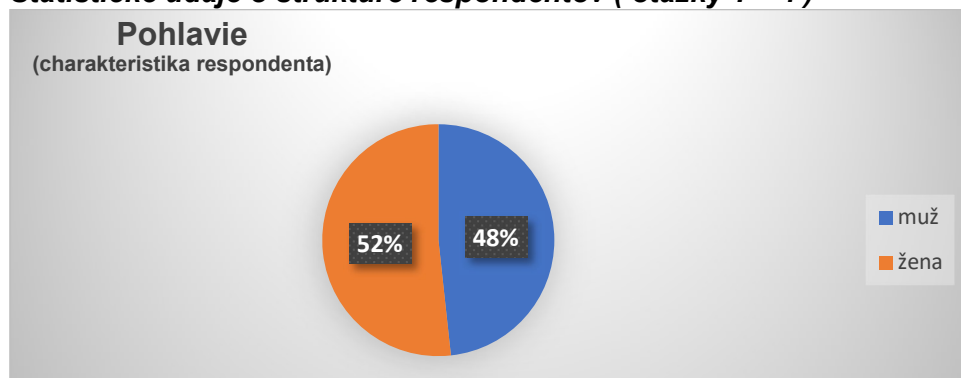
(boli spracované 2 druhy dotazníkov so zhodným obsahom

v elektronickej forme cez google dokumenty umiestnený na webovej stránke obce

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeYvWoFQp0J2pe0osjJ6_Y2DJuKvHrL7QAgp4qBkgw3Yyeg/viewform?usp=sf_link

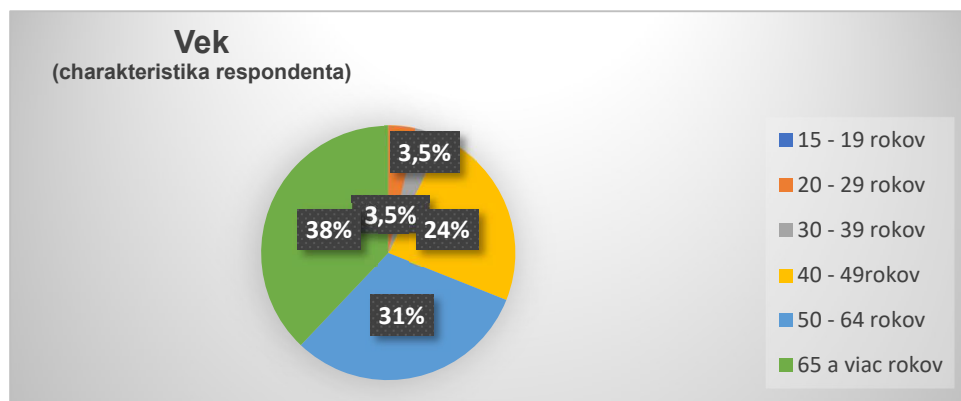
-v textovej forme umiestnený na verejných miestach v obci (vyplnených 7, z celkového počtu dotazníkov).

Štatistické údaje o štruktúre respondentov (otázky 1 – 4)

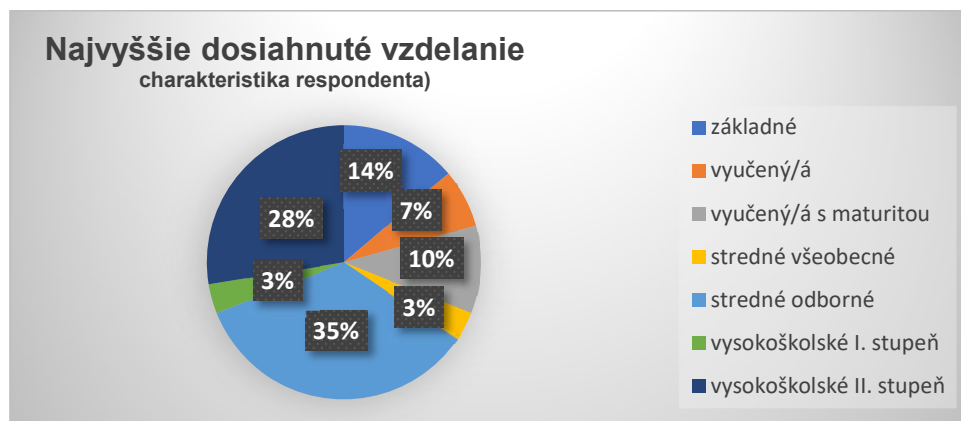
Pohlavie respondenta	Počet	Percento
muž	14	48%
žena	15	52%
celkový počet respondentov	29	100%

Odpovedalo 29 respondentov, z toho 14 mužov a 15 žien.

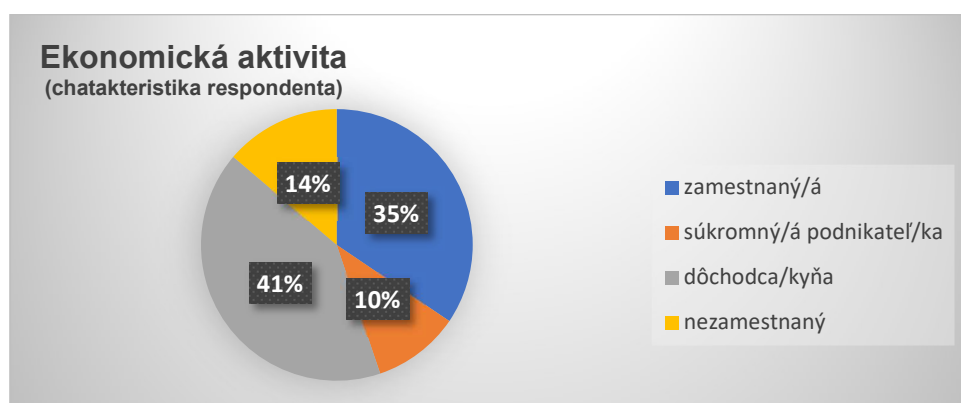
Vek respondenta	Počet	Percento
15 – 19 rokov	0	0%
20 – 29 rokov	1	3,5%
30 – 39 rokov	1	3,5%
40 – 49 rokov	7	24%
50 – 64 rokov	9	31%
65 a viac rokov	11	38%
celkový počet respondentov	29	100%

Dotazníkového prieskumu z 29 zúčastnených podľa veku najviac odpovedalo zo skupiny 65 a viac rokov - 11 respondentov, následne zo skupiny 50 – 64 rokov - 9 respondentov a zo skupiny 40 – 49 rokov -7 respondentov. Prehľad o skupinách respondentov podľa veku sú uvedené v tabuľke a grafe.

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Počet	Percento
základné	4	14%
vyučení/á	2	7%
vyučení/á s maturitou	3	10%
stredné všeobecné	1	3%
stredné odborné	10	35%
vysokoškolské I. stupeň	1	3%
vysokoškolské II. stupeň	8	28%
celkový počet respondentov	29	100,0%

Dotazníkového prieskumu z 29 zúčastnených sa podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania zapojilo najviac zo skupiny so stredným odborným vzdelaním - 10 respondentov, s vysokoškolským vzdelaním II. stupeň – 8, so základným vzdelaním – 4, vyučený/á s maturitou – 3. Prehľad o skupinách respondentov podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania sú uvedené v tabuľke a grafe.

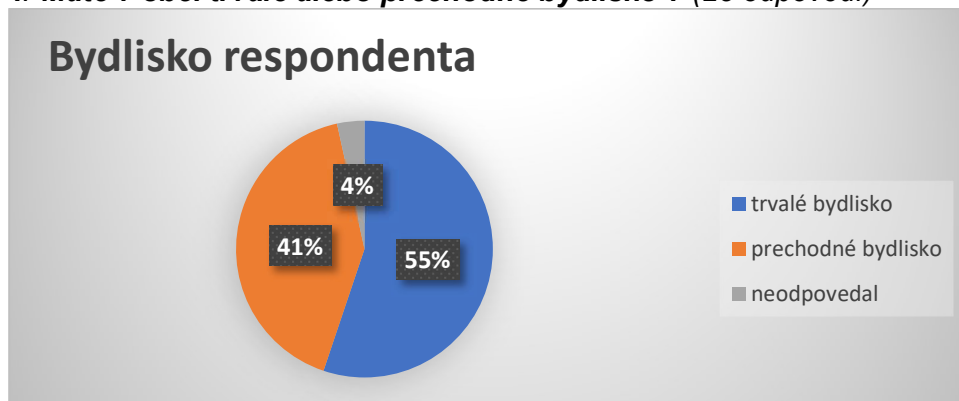

Ekonomická aktivita	Počet	Percento
Zamestnaný/á	10	35%
súkromný/á podnikateľ/ka	3	10%
dôchodca/kyňa	12	41%
študent/ka	0	0%

materská dovolenka	0	0%
nezamestnaný/á	4	14%
celkový počet respondentov	29	100,0 %

Dotazníkového prieskumu z 29 respondentov podľa ekonomickej aktivity sa najviac zúčastnilo zo skupiny dôchodcov – 12, zamestnaných – 10, nezamestnaní – 4 a 3 súkromní podnikatelia.

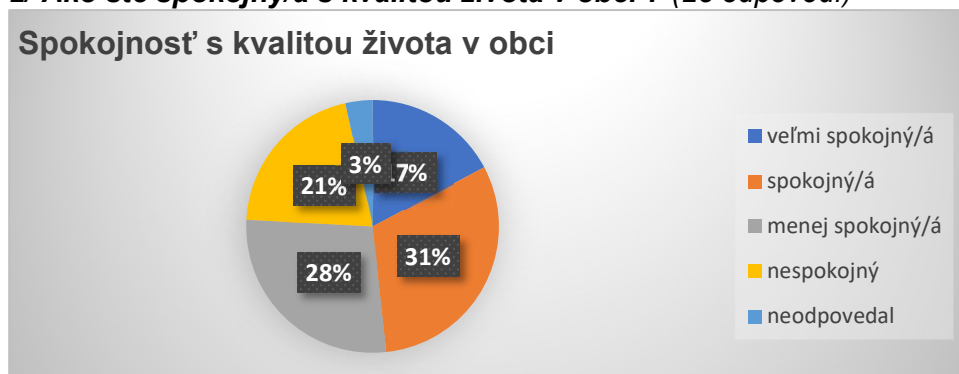
1/ Máte v obci trvalé alebo prechodné bydlisko ? (28 odpovedí)

Bydlisko	Počet	Percento
Trvalé bydlisko	16	55%
Prechodné bydlisko	12	41%
Neodpovedal	1	4%
celkový počet respondentov	29	100,0 %

Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 16 respondentov s trvalým bydliskom v obci, 12 s prechodným bydliskom v obci a 1 respondent neodpovedal.

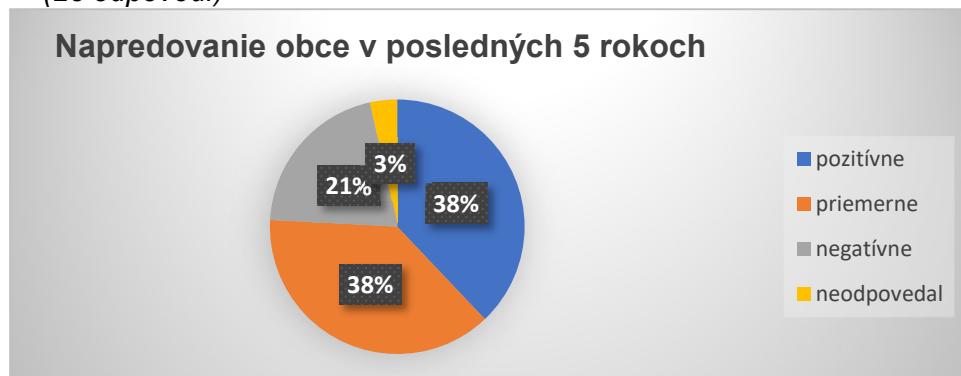
2/ Ako ste spokojný/á s kvalitou života v obci ? (28 odpovedí)

Spokojnosť s kvalitou života v obci	Počet	Percento
veľmi spokojný/á	5	17%
spokojný/á	9	31%
menej spokojný/á	8	28%
nespokojný/á	6	21%
neodpovedal	1	3%
celkový počet respondentov	29	100,0 %

Dotazníkového prieskumu z 28 odpovedí sa 9 respondenti k spokojnosti s kvalitou života v obci vyjadrili, že sú spokojní, 5 respondentov sú veľmi spokojní, 8 respondentov menej spokojní, 6 respondentov sú nespokojní, pričom 1 respondent neodpovedal.

3/ Ako hodnotíte rozvoj a napredovanie obce v posledných 5 rokoch ? (28 odpovedí)

Ako hodnotíte rozvoj a napredovanie obce v posledných 5 rokoch	Počet	Percento
pozitívne	11	38%
priemerne	11	38%
negatívne	6	21%
neodpovedal	1	3%
celkový počet respondentov	29	100,0 %

Dotazníkového prieskumu z 29 respondentov sa 11 vyjadrili, že rozvoj a napredovanie obce v posledných 5 rokoch hodnotia pozitívne, 11 priemerne, 6 negatívne a 1 respondent neodpovedal.

4/ Odkiaľ najčastejšie čerpáte informácie o Vašej obci ? (28 odpovedí)

Zdroje informácií respondentov o obci	Počet	Percento
internet	11	38%
úradná tabuľa	2	7%
rodina/ priatelia	13	45%
iné	2	7%
neodpovedal	1	3%
celkový počet respondentov	29	100,0 %

Dotazníkového prieskumu z 29 respondentov sa 13 vyjadrili, že najčastejšie informácie o obci čerpajú od rodiny a priateľov, 11 z internetu, 2 respondenti z úradnej tabule obce, 2 respondenti z iných zdrojov (starosta a z viacerých zdrojov ich kombináciou) a 1 respondent neodpovedal..

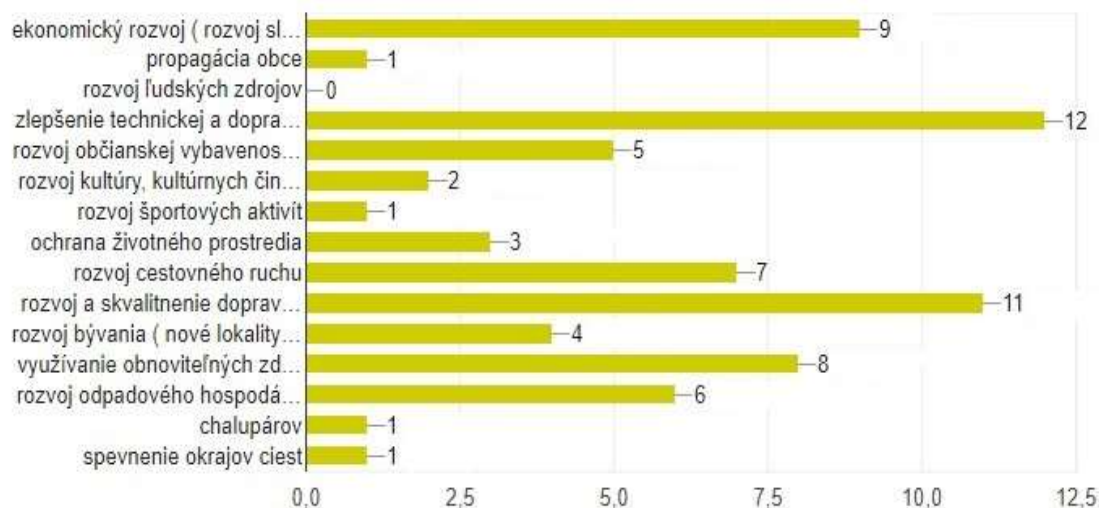
5/ Poznáte rozvojové aktivity svojej obce ? (28 odpovedí)

Poznáte rozvojové aktivity svojej obce ?	Počet	Percento
áno	10	35%
čiastočne	9	31%
nie	9	31%
neodpovedal	1	3%
celkový počet respondentov	29	100,0 %

K otázke z 29 respondentov sa 10 vyjadrili, že poznajú rozvojové aktivity obce, 9 respondentov poznajú čiastočne, 9 nepoznajú rozvojové aktivity obce a 1 respondent neodpovedal.

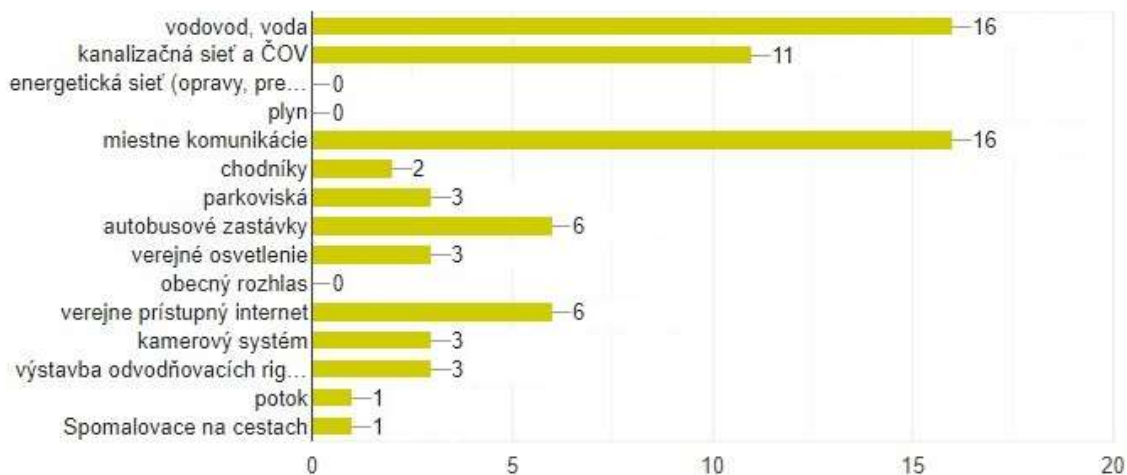
6/ Ktoré z nasledujúcich oblastí je podľa Vášho názoru potrebné v obci čo najskôr riešiť a rozvíjať ? (vyberte max. 3 najdôležitejšie) - (29 odpovedí)

Potreba prioritného riešenia a rozvoja oblasti v obci	Počet odpovedí
ekonomický rozvoj	9
propagácia obce	1
rozvoj ľudských zdrojov	0
zlepšenie technickej infraštruktúry	12
rozvoj občianskej vybavenosti a soc. služieb	5
rozvoj kultúry a kultúrnych činností	2
rozvoj športových aktivít	1
ochrana životného prostredia	3
rozvoj cestovného ruchu	7
rozvoj a skvalitnenie dopravy	11
rozvoj bývania	4
využívanie obnoviteľných zdrojov energie	8
rozvoj odpadového hospodárstva	6
iné	2

Dotazníkového prieskumu z 29 respondentov, kde bola možnosť označiť max. 3 najdôležitejšie oblasti, ktoré je potrebné v obci riešiť a rozvíjať, je najviac 12 odpovedí smerovaných k zlepšeniu technickej infraštruktúry, 11 k rozvoju a skvalitneniu dopravy, 9 odpovedí ku ekonomickému rozvoju, 8 k využívaniu obnoviteľných zdrojov energie, 7 k rozvoju cestovného ruchu, 6 k odpadovému hospodárstvu. Výsledky ďalších oblastí sú uvedené v grafe a tabuľke.

7/ Ak si myslíte, že je potrebné zlepšenie technickej a dopravnej infraštruktúry (výstavba, dokončenie, rekonštrukcia), tak ktoré sú podľa Vás prioritné oblasti ? (vyberte max. 3 najdôležitejšie) - (29 odpovedí)

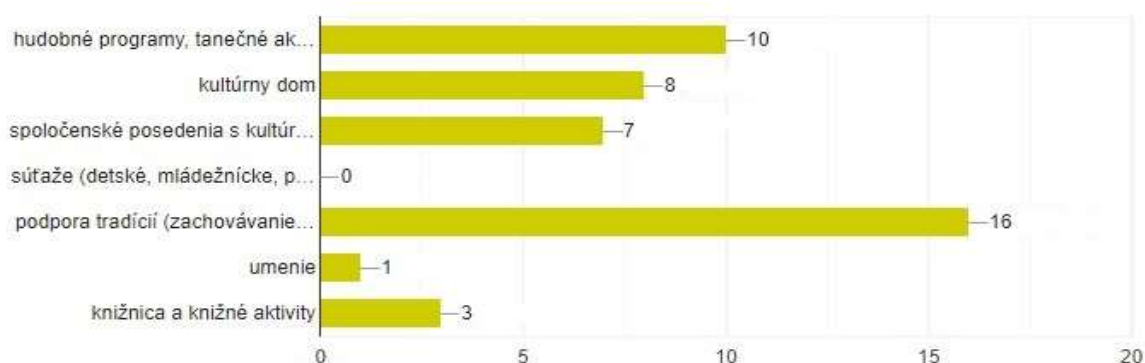

Prioritné oblasti, ak je potrebné zlepšenie technickej a dopravnej infraštruktúry	Počet odpovedí
Vodovod, voda	16
Kanalizačná sieť a ČOV	11
Energetická sieť (opravy, prekládky, rozšírenie)	0
Plyn	0

Miestne komunikácie	16
Chodníky	2
Parkoviská	3
Autobusové zastávky	6
Verejné osvetlenie	3
Obecný rozhlas	0
Verejne prístupný internet	6
Kamerový systém	3
Výstavba odvodňovacích rigolov a priekop	3
Iné	2

Dotazníkového prieskumu z 29 respondentov, s možnosťou označiť max. 3 najdôležitejšie oblasti rozvoja technickej a dopravnej infraštruktúry, je zhodne u 16 odpovedí prioritou miestne komunikácie a vodovod, voda, u 11 prioritou kanalizačná sieť a ČOV, zhodne u 6 je prioritou autobusové zastávky a verejne prístupný internet. Výsledky ďalších oblastí sú uvedené v grafe a tabuľke.

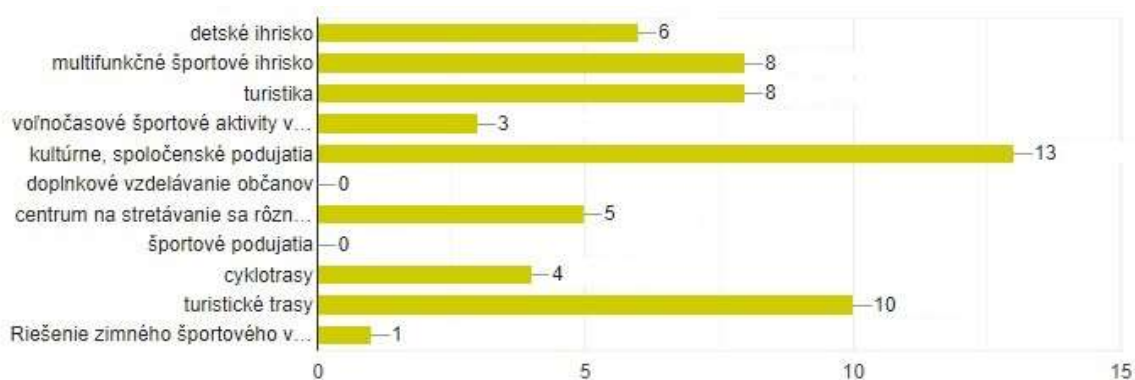
8/ Ak si myslíte, že je potrebné zlepšenie kultúry, kultúrnych činností a služieb, tak ktoré sú podľa Vás prioritné oblasti ? (vyberte max. 2 najdôležitejšie) – (27 odpovedí)

Prioritné oblasti, ak je potrebné zlepšenie kultúry, kultúrnych služieb	Počet
Hudobné programy, tanečné akcie	10
Kultúrny dom	8
Spoločenské posedenia s kultúrnym programom	7
Súťaže (detské, mládežnícke, pre dospelých)	0
Podpora tradícií (zachovanie a obnova)	16
Umenie	1
Knižnica, knižné aktivity	3

Dotazníkového prieskumu z 29 respondentov, s možnosťou označiť max. 2 odpovede k najdôležitejším oblastiam rozvoja kultúry, kultúrnych činností a služieb obce, je pre 16 respondentov prioritou podpora tradícií, pre 10 hudobné programy, tanečné akcie, pre 8 kultúrny dom, pre 7 spoločenské posedenia s hudobným programom. Výsledky ďalších oblastí sú uvedené v grafe a tabuľke, pričom 2 respondenti neodpovedali.

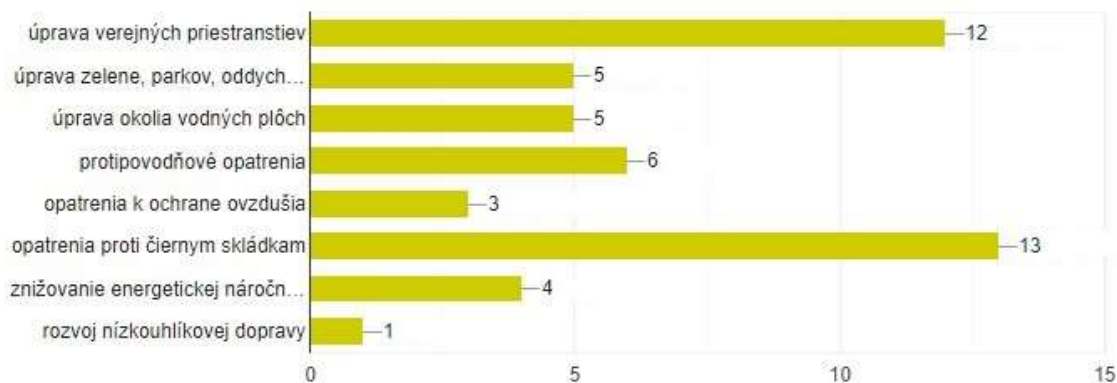
9/ Ak si myslíte, že je potrebný rozvoj voľnočasových aktivít, tak ktoré sú podľa Vás prioritné oblasti ? (vyberte max. 3 najdôležitejšie) - (27 odpovedí)

Prioritné oblasti, ak je potrebný rozvoj voľnočasových aktivít	Počet
Detské ihrisko	6
Multifunkčné športové ihrisko	8
Turistika	8
Voľnočasové športové aktivity v interiéri	3
Kultúrne, spoločenské podujatia	13
Doplnkové vzdelávanie občanov	0
Centrum na stretávanie sa rôznych skupín občanov	5
Športové podujatia	0
Cyklotrasy	4
Turistické trasy	10
Riešenie zimného športového vyžitia	1

Dotazníkového prieskumu z 29 respondentov, k otázke s možnosťou označiť max. 3 najdôležitejšie oblasti rozvoja voľnočasových aktivít obce, je u 13 respondentov prioritou kultúrne, spoločenské podujatia, u 10 turistické trasy, zhodne u 8 multifunkčné športové ihrisko a turistika, u 6 respondentov detské ihrisko, u 5 centrum na stretávanie sa rôznych skupín občanov. Výsledky ďalších oblastí sú uvedené v grafe a tabuľke, pričom 2 respondenti neodpovedali.

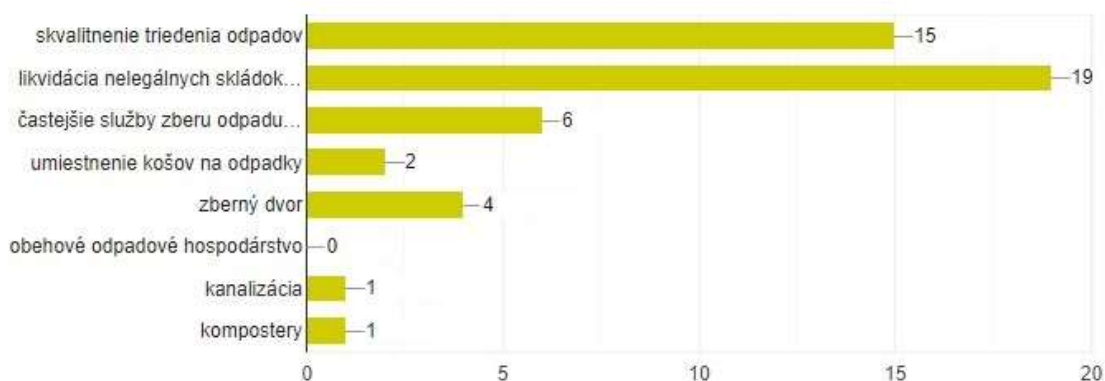
10/ Ak si myslíte, že sú potrebné aktivity v oblasti životného prostredia, tak ktoré sú podľa Vás prioritné oblasti ? (vyberte max. 2 najdôležitejšie) - (27 odpovedí)

Priority v oblasti životného prostredia	Počet
úprava verejných priestranstiev	12
úprava zelene, parkov, oddychových zón	5
úprava okolia vodných plôch	5
protipovodňové opatrenia	6
opatrenia k ochrane ovzdušia	3
opatrenia proti čiernym skládkam	13
znižovanie energetickej zaťažnosti obecných budov	4
rozvoj nízkouhlíkovej dopravy	1

Dotazníkového prieskumu z 29 respondentov, s možnosťou označiť max. 2 najdôležitejšie prioritné aktivity v oblasti ochrany životného prostredia, sú pre 13 respondentov prioritou opatrenia proti čiernym skládkam, pre 12 úprava verejných priestranstiev, pre 6 respondentov sú prioritou protipovodňové opatrenia, zhodne u 5 úprava zelene, parkov, oddychových zón a úprava okolia vodných plôch. Výsledky ďalších oblastí sú uvedené v grafe a tabuľke, pričom 2 respondenti neodpovedali

11/ Ak si myslíte, že je potrebný rozvoj odpadového hospodárstva, tak ktoré sú podľa Vás prioritné oblasti ? (vyberte max. 2 najdôležitejšie) - (28 odpovedí)

Priority v oblasti rozvoja odpadového hospodárstva	Počet
Skvalitnenie triedenia odpadov	15
Likvidácia nelegálnych skládok odpadu	19
Častejšie služby zberu odpadu veľkokapacitnými kontajnermi	6
Umiestnenie košov na odpadky	2
Zberný dvor	4
Obehové odpadové hospodárstvo	0
Iné (kanalizácia, kompostéry)	2

K otázke s možnosťou označiť max. 2 najdôležitejšie oblasti rozvoja odpadového hospodárstva sa zapojilo 29 respondentov, kde u 19 odpovedí je prioritou likvidácia nelegálnych skládok odpadu, u 15 odpovedí skvalitnenie triedenia odpadov, u 6 častejšie služby zberu odpadu veľkokapacitnými kontajnermi, u 4 zberný dvor. Výsledky ďalších oblastí sú uvedené v grafe a tabuľke, pričom 1 respondent neodpovedal.

12/ Ktoré sú podľa Vás najväčšie problémy, nedostatky obce ? (kritické oblasti rozvoja v súčasnosti)

(13 odpovedí (uvedených aj viac oblastí v 1 odpovedi), tak ako ich uviedli respondenti)

začlenenie MRK
rómsky obyvatelia
znečistené prostredie
potrhané staré oplatenie cintorína, zarastením zúžený potok a rigoly, nečistené pramene a studne obecnej pitnej vody
spolužitie s rómskymi občanmi
Nedostatok vody, kanalizácia
Výstavba kanalizácie
vypúšťanie odpadu do potoka
chýbajúci obchod
neexistujúca predajňa potravín a kanalizácia, potrebná úprava miestnej komunikácie
Problém s rómskou komunitou
chýba mi tu možnosť posedenia, aspoň nejaký bufet otvoriť počas letnej sezóny, cyklochodníky aspoň medzi Smolníkom a Úhornou,
rómska populácia

Najväčšie problémy, nedostatky obce (vyhodnotenie)	Počet odpovedí
Spolužitie s MRK	5
Znečistené životné prostredie	3
Kanalizácia	3
Absencia služieb – obchod, bufet s posedením	3
Pitná voda	2
Miestne komunikácie	1
Cintorín (oplotenie)	1
Cyklochodníky	1
Potok a rigoly - zarastené	1

13/ Ak by ste mali možnosť rozhodovať o využití verejných finančných prostriedkov obce, na čo by ste ich vo Vašej obci prednostne využili ?, čím by ste urobili obec atraktívnejšou ?
(10 odpovedí (uvedených aj viac oblastí v 1 odpovedi), tak ako ich uviedli respondenti)

turistická infraštruktúra

turistické trasy

v prvom rade na odstránenie spomenutých nedostatkov aj od iných občanov

ponúknuť viac možností pre aktivity s deťmi, ihrisko, turistický chodník,

Riešenie Kanalizácie obce.

Rozvoj turizmu, podpora chovu oviec.

verejný vodovod a kanalizácia

ubytovanie pre rekreantov

zriadením predajne potravín, úpravou miestnej komunikácie,

vybudovať ČOV, výmena verejného osvetlenia za úspornejšie

Prednostné využitie verejných finančných prostriedkov obce občanmi podľa oblastí (vyhodnotenie)	Počet odpovedí
Turizmus, turistické trasy a ich infraštruktúra	4
Kanalizácia	2
Miestne komunikácie	1
Vodovod - verejný	1
Viac možností pre aktivity s deťmi	1
Ihrisko	1
Predajňa potravín	1
Ubytovanie – turistický ruch	1
ČOV - výstavba	1
Verejné osvetlenie – výmena za úspornejšie	1
Chov oviec - podpora	1

14/ Uved'te iné pripomienky, návrhy a odporúčania k rozvoju obce
(10 odpovedí (uvedených aj viac oblastí v 1 odpovedi), tak ako ich uviedli respondenti)

chalupárska obec
občianske služby
občania sú prestarlí a málo, viac aktivity od chalupárov
Bezplatné (nízko poplatné) wifi v obci.
Podpora zachovania a rozvoja tradícií.
Odporucam z bezpecnostneho hladiska min 2 spomalovacie retardery v obci.
nemam
viac využívať kultúrne stredisko pre potreby občanov podľa ich požiadaviek , zriadenie predajne potravín, viac kultúrnych a športových podujatí
Zakázať predaj alkoholu z domu.
zapojiť sa do nejakých grantov z EU, oprava cesty do potoka.

Pripomienky, návrhy, odporúčania k rozvoju obce (vyhodnotenie)	Počet odpovedí
Chalupárska obec – viac aktivity od týchto občanov v rozvoji obce	2
Zapojenie sa do grantov EÚ	1
Miestne komunikácie (do potoka – oprava)	1
Občianske služby	1
Wifi bezplatné	1
Podpora tradícií	1
Doprava – spomaľovacie retardéry	1
Kultúrne stredisko – využívanie aj pre potreby obyvateľov obce	1
Predajňa potravín - zriadenie	1
Kultúrne a športové podujatia – rozšírenie ponuky	1
Predaj alkoholu z domu – zákaz predaja	1

Príloha č. 8 : Odpis uznesenia OZ Úhorná č. 14/2022 zo dňa 15.11.2022 - prerokovanie návrhu dokumentu PHRSR obce Úhorná na roky 2023 - 2030

**„ ODPIS „
U Z N E S E N I A
schválené obecným zastupiteľstvom obce Úhorná na zasadnutí
zastupiteľstva dňa 15. novembra 2022**

Uznesenie č. 14/2022/...
Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie

5. Návrh Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Úhorná na roky 2023 – 2030.

Hlasovanie: 14/2022/5

Za: 5

Proti: 0

Zdržal sa: 0

Roman König
starosta obce